

Perusopetuksen opetus- suunnitelma

Yhteiset osuudet
Suomenkielinen perusopetus
Voimassa 1.8.2026 alkaen

Sisällys

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta	6
1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma.....	6
1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet.....	7
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen	9
1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut	9
2. Perusopetus yleissivistuksen perustana	20
2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet	20
2.2. Perusopetuksen arvoperusta.....	21
2.3. Oppimiskäsitys	24
3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	26
3.1. Perusopetuksen tehtävä	26
3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet	27
3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen	29
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri.....	37
4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen	37
4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet.....	39
4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä.....	39
4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki.....	40
4.2.3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	41
4.2.4. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely.....	41
4.2.5. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus	42
4.2.6. Osallisuus ja demokraattinen toiminta	42
4.2.7. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	43
4.2.8. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen	43
4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat.....	45
4.3.1. Oppimisympäristöt	45
4.3.2. Työtavat.....	47
4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	48

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen.....	52
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä	52
5.2. Yhteistyö.....	64
5.2.1. Oppilaiden osallisuus.....	64
5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö	65
5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa.....	66
5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö	67
5.4. Opetuksen järjestämistapoja	76
5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus	76
5.4.2. Joustava perusopetus.....	86
5.4.3. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain	89
5.4.4. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus	91
5.4.5. Yhdysluokkaopetus	97
5.4.6. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus.....	98
5.4.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu	99
5.4.8. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen	101
5.4.9. Opetus erityisissä tilanteissa	106
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta.....	107
6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa	110
6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa	110
6.1.1. Formatiivinen arviointi	110
6.1.2. Summatiivinen arviointi	111
6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet	112
6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi	114
6.4. Työskentelyn arviointi	115
6.5. Käyttäytymisen arviointi.....	115
6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana	116
6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain	116
6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain.....	118
6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet	119

6.8. Perusopetuksen päättöarviointi	120
6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen	120
6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi	121
6.8.2. Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi	121
6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa	122
6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi	122
6.8.6 Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi	122
6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin	123
6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu.....	123
6.11. Todistukset.....	124
6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa.....	124
6.11.2. Lukuvuositodistus	125
6.11.3. Välitodistus	126
6.11.4. Erotodistus	128
6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus.....	128
6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset	132
7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki	134
7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen	135
7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt	136
7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen	140
7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus	141
7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus	141
7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä	142
7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet	145
7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi	146
7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma	147
7.4.3. Tukea koskeva päätös	147
7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista	154
7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen.....	154
7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä.....	158

7.6 Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika	161
7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite	161
7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja	167
konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu.....	167
7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto	168
8. Opiskeluhoito	170
9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet.....	172
9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu	172
9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet	173
10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	175
10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset	175
10.2. Romanit.....	176
10.3. Viittomakieliset	176
10.4. Muut monikieliset oppilaat	177
11. Kaksikielinen opetus	181
11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia	181
11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus	184
11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus	225
12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus	226
12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet	226
13. Valinnaisuus perusopetuksessa.....	227
13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit.....	227
13.2. Valinnaiset aineet	227
13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät	228

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tunnitijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viitteitä lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

Porvoon suomenkielisissä perusopetuspalveluissa on käytössä yhteinen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma on laadittu suomen kielellä annettavaa opetusta varten.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma sekä yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhoollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän koululle yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävistä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheyttynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheyttynä.

Kaikki oppilaiden oppilaskohtaiset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä opiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhoitoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat Porvoossa:

- [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)
- [Porvoon digipolku](#)
- [Tekoälyn käytön suositukset](#)
- [Kestävän tulevaisuuden polku](#)
- [Ohjaussuunnitelma](#)
- [Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma](#)

- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Esiopetuksen opetussuunnitelma
- Koulujen kerhotoiminnan periaatteet
- Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma Porvoossa
- Kulttuurikasvatussuunnitelma
- Arvioinnin käsikirja
- Laatusuunnitelma
- Inklusio-opas
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (osana lukuvuosisuunnitelmaa)
- Esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma
- Läsnäolon tukeminen ja toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Porvoon paikallinen tuntijako

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	5	4	3	4	3	45
A1-kieli (englanti)	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli (ruotsi)						2	2	2	2	8
Matematiikka	3	4	4	4	4	4	3,5	3,5	4	34
Ympäristöoppi	2	2	3	2	3	2				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto tai elämäkatsomustieto	1	1	1	2	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi				0	2	2	2	2	3	11
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	1	2	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
Lisätunnit käsityöhön taito- ja taideaineiden valinnaistunneista				1	1	1	1			4
Liikunta	2	2	3	2	2	2	2	2	3	20
Lisätunnit liikuntaan taito- ja taideaineiden valinnaistunneista				1	1	1				3
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset								2	2	4
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet				1	1	1		4	2	9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä	21	21	23	24	26	26	30	30	30	231

Vapaaehtoisen A2-kielen ja valinnaisen B2-kielen tuntijako Porvoossa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Vapaaehtoinen A2-kieli				2	2	2	2	2	2	12
Valinnainen B2-kieli								2	2	4

Paikalliset lisähuomiot

Opetuksen järjestäjä päättää taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista alapuolella esitetyllä tavalla.

Vuosiluokilla 1–6 taito- ja taideaineiden valinnaistunteja on kuusi viikossa. Nämä tunnit käytetään käsityön ja liikunnan opetukseen siten, että käsityötä opetetaan vuosiluokilla 4–6 yhteensä kaksi tuntia ja liikuntaa yhteensä kolme tuntia.

Vuosiluokilla 7–9 taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja on yhteensä viisi tuntia. Näistä yksi tunti kohdistetaan vuosiluokan 7 käsityön opetukseen. Tällöin vuosiluokalla 7 opetetaan käsityötä yhteensä kolme tuntia.

Kieliohjelman yhteydessä päätetään, mitä kieliä tarjotaan A1-kielinä, B1-kielinä, vapaaehtoisena A2-kielenä tai valinnaisena B2-kielenä.

Historian ja yhteiskuntaopin oppitunnit alakoulussa vuosiluokilla 5–6:

- vuosiluokalla 5 yksi tunti yhteiskuntaoppia ja yksi tunti historiaa ja
- vuosiluokalla 6 kaksi tuntia historiaa (ja lukuvuodesta 2027–2028 alkaen yksi tunti yhteiskuntaoppia).

Painotettu opetus

Porvoon suomenkielisten perusopetuspalveluiden kouluissa tarjotaan seuraavia vapaaehtoisia painotuksia:

- Musiikkipainotteisuus Keskuskoulussa vuosiluokilla 3–6
- Musiikkipainotteisuus Linnajoen koulussa vuosiluokilla 7–9
- Liikuntapainotteisuus Pääskytien koulussa vuosiluokilla 7–9

Musiikkipainotteisuus Keskuskoulussa ja Linnajoen koulussa

Porvoon kaupungissa järjestetään musiikkipainotteista opetusta vuosiluokilla 3–9. Musiikkipainotteisessa opetuksessa noudatetaan laajennettua musiikin opetussuunnitelmaa, joka syventää ja laajentaa kuntakohtaista perusopetuksen musiikin oppimäärää. Muilta osin musiikkipainotteisessa opetuksessa noudatetaan kuntakohtaista opetussuunnitelmaa.

Musiikkipainotteisen opetuksen erityisopetus annetaan kunnan yleisen opetussuunnitelman ohjeistuksen mukaisesti. Musiikkipainotteisen opetuksen oppilaat noudattavat erillistä tuntijakoa. Musiikkipainotteisessa opetuksessa korostuu kodin ja koulun välinen yhteistyö, sillä musiikkipainotteinen opetus on oppilaan ja huoltajien tietoinen valinta. Musiikkipainotteiseen opetukseen haetaan toisen ja kuudennen luokan keväällä.

Vuosiluokat 3–6

Porvoon kaupungin musiikkipainotteinen opetus toimii vuosiluokilla 3–6 Keskuskoulussa.

Musiikkipainotteisessa opetuksessa on musiikkia neljä viikkotuntia, eli kolme viikkotuntia enemmän opetusta kuin perusopetusryhmässä. Näin oppilaalla on mahdollisuus syventää musiikillista osaamistaan ja tietämystään. Tarvittavat tunnit saadaan taito- ja taideainepalkista ja lisäresursseista.

Musiikkipainotteiseen opetukseen kuuluu koulun juhlien lisäksi osallistuminen kouluajan ulkopuolella järjestettäviin konsertteihin ja muihin esiintymisiin. Esiintymisten myötä oppilas tutustuu esityksen valmistamisprosessiin ja saa elämyksiä yhdessä musisoinnista. Näin oppilas oppii arvostamaan sekä omia että toisten esityksiä. Kolmannella luokalla yksi musiikintunti käytetään kuorosolfaan (säveltäpailu). Teoria-asioita opiskellaan vuosiluokilla 5 ja 6 luokilla laulun ja soiton yhteydessä.

Vuosiluokat 7–9

Porvoon kaupungin musiikkipainotteinen opetus toimii vuosiluokilla 7–9 Linnajoen koulussa.

Musiikkipainotteisessa opetuksessa musiikkia opiskellaan neljä tuntia viikossa kunakin vuonna. Musiikkipainotteisen opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat pääpiirteittäin samat kuin

yleisessä musiikin opetuksessa. Opetuksen painopisteenä on yhteissoittotaitojen kehittäminen sekä laulu- ja soitto-ohjelmistojen rakentaminen niin yksin kuin erilaisissa kokoonpanoissa.

Musiikkipainotteisessa opetuksessa pyritään edistämään luovaa ja kokeilevaa asennetta musiikkiin. Opetuksessa keskitytään terveen äänenkäytön ylläpitämiseen ja musiikillisen ilmaisun kehittämiseen mm. soittaen erilaisilla instrumenteilla. Lisäksi tutustutaan erilaisiin musiikin tyylilajeihin, aikakausiin ja ajankohtaisiin aiheisiin. Musiikkipainotteiseen opetukseen kuuluu koulun juhlien lisäksi osallistuminen kouluajan ulkopuolella järjestettäviin konsertteihin ja muihin esiintymisiin.

Musiikkipainotteiseen opetukseen hakeminen

- Musiikkipainotteiseen opetukseen haetaan toisen vuosiluokan keväällä. Musiikkipainotteiseen opetukseen hakeminen ja pääseminen eivät edellytä koulun ulkopuolista musiikin opiskelua.
- Musiikkipainotteiseen opetukseen hakemisesta tiedotetaan tarkemmat hakuajat luku- vuosittain tammikuussa.
- Musiikkipainotteisen opetuksen testi pidetään 2.-luokkalaisille Keskuskoululla. Testissä lauletaan ”Tuiki, tuiki tähtönen” sekä vapaavalintainen kappale. Lisäksi testissä on rytmi- ja melodiatoistoja.

Paikallinen tuntijako Porvoon musiikkipainotteisessa opetuksessa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	5	4	3	4	3	45
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli						2	2	2	2	8
Matematiikka	3	4	4	4	4	4	3,5	3,5	4	34
Ympäristöoppi	2	2	3	2	3	2				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto tai elämäntietomustieto	1	1	1	2	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi				0	2	2	2	2	3	11
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	1	2	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
Liikunta	2	2	3	2	2	2	2	2	3	20
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset				2	2	2	1	2	2	11
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet				1	1	1		4	2	9
Painotettu opetus			3	2	2	2	2	2	2	15
Vähimmäistuntimäärä yhteensä	21	21	26	26	28	28	32	32	32	246

Vapaaehtoisen A2-kielen ja valinnaisen B2-kielen tuntijako Porvoossa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Vapaaehtoinen A2-kieli				2	2	2	2	2	2	12
Valinnainen B2-kieli							2	2		4

Paikalliset lisähuomiot

Vuosiluokilla 1–6 taito- ja taideaineiden valinnaistunteja on kuusi viikossa. Nämä tunnit käytetään käsityön ja liikunnan opetukseen siten, että käsityötä opetetaan vuosiluokilla 4–6 yhteensä kaksi tuntia ja liikuntaa yhteensä kolme tuntia.

Vuosiluokilla 7–9 taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja on yhteensä viisi tuntia. Näistä yksi tunti kohdistetaan vuosiluokan 7 käsityön opetukseen. Tällöin vuosiluokalla 7 opetetaan käsityötä yhteensä kolme tuntia.

Kieliohjelman yhteydessä päätetään, mitä kieliä tarjotaan A1-kielinä, B1-kielinä, vapaaehtoisena A2-kielenä tai valinnaisena B2-kielenä.

Historian ja yhteiskuntaopin oppitunnit alakoulussa vuosiluokilla 4–6:

- vuosiluokalla 5 yksi tunti yhteiskuntaoppia ja yksi tunti historiaa
- vuosiluokalla 6 kaksi tuntia historiaa (ja lukuvuodesta 2027–2028 alkaen yksi tunti yhteiskuntaoppia)

Liikuntapainotteinen opetus Pääskytien koulussa

Porvoon kaupungissa järjestetään liikuntapainotteista opetusta vuosiluokilla 7–9 Pääskytien koulussa. Liikuntapainotteisella luokalla noudatetaan laajennettua liikunnan opetussuunnitelmaa, joka syventää ja laajentaa kuntakohtaista perusopetuksen liikunnan oppimäärää. Luokan oppilaat noudattavat erillistä tuntijakoa.

Liikunnan opetus koostuu perusliikunnasta, liikuntaluokan liikunnasta, pakollisesta valinnaisesta ja vapaaehtoisesta liikunnan valinnaisesta.

Perusliikunta

- Opiskellaan liikuntaa yleisen opetussuunnitelman mukaan.

Liikuntaluokan liikunta

- Tavoitteena on monipuolista perusliikunnallisuutta kasvattava liikunta.
- Liikuntatunneilla panostetaan koordinaatioon, kehonhallinnan, peruskestävyyden, motoriikan ja rytmiikan kehittämiseen.
- Yleisen liikunnallisuuden kehittämisen tarkoituksena on parantaa yksilön liikunnallisuutta lajista riippumatta.
- Opetuksessa noudatetaan olympiakomitean liikuntaluokille suunnattua kasva urheilijaksi -yleisvalmennuksen oppiainesisältöjä.

Pakollinen valinnainen

- Oppilasta ohjataan valitsemaan liikunta mahdollisuuksien mukaan.
- Liikuntapainotteisen luokan pakollisen valinnaisen on tarkoitus tukea yksilön omaa lajia.
- Opetusta toteutetaan joustavissa ryhmissä oppilaiden suuntautumisen ja kiinnostuksen mukaan.
- Lajikohtaisessa harjoittelussa voidaan olla yhteistyössä oppilaan urheiluseuran kanssa tavoitteiden ja yksilökehityksen optimoimiseksi.
- Opetuksessa huomioidaan olympiakomitean liikuntaluokille suunnattua kasva urheilijaksi -yleisvalmennuksen oppiainesisältöjä

Vapaaehtoinen liikunnan valinnainen

- Kahdeksannella luokalla on mahdollisuus kasvattaa koululiikunnan määrää kymmeen tuntiin.
- Yhdeksännellä luokalla on mahdollisuus kasvattaa koululiikunnan määrää yhdeksään tuntiin, valitsemalla kaikille tarjottavia liikunnan valinnaisia.

Liikuntaluokalle hakeminen

- Liikuntapainotteiselle luokalle haetaan 6. luokalla hakulomakkeella.
- Kaikki hakemuksen määräaikaan palauttaneet kutsutaan soveltuvuuskokeeseen.
- Valintakokeet pohjautuvat olympiakomitean suosituksiin.

Paikallinen tuntijako Porvoon liikuntapainotteisessa opetuksessa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	5	4	3	4	3	45
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli						2	2	2	2	8
Matematiikka	3	4	4	4	4	4	3,5	3,5	4	34
Ympäristöoppi	2	2	3	2	3	2				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto tai elämäkatsomustieto	1	1	1	2	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi				0	2	2	2	2	3	11
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	1	2	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
Liikunta	2	2	3	2	2	2	2	2	3	20
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset				2	2	2	1	2	2	11
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet				1	1	1		4	2	9
Painotettu opetus							2	2	2	6
Vähimmäistuntimäärä yhteensä	21	21	23	24	26	26	32	32	32	237

Vapaaehtoisen A2-kielen ja valinnaisen B2-kielen tuntijako Porvoossa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Vapaaehtoinen A2-kieli				2	2	2	2	2	2	12
Valinnainen B2-kieli							2	2		4

Paikalliset lisähuomiot

Vuosiluokilla 1–6 taito- ja taideaineiden valinnaistunteja on kuusi viikossa. Nämä tunnit käytetään käsityön ja liikunnan opetukseen siten, että käsityötä opetetaan vuosiluokilla 4–6 yhteensä kaksi tuntia ja liikuntaa yhteensä kolme tuntia.

Vuosiluokilla 7–9 taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja on yhteensä viisi tuntia. Näistä yksi tunti kohdistetaan vuosiluokan 7 käsityön opetukseen. Tällöin vuosiluokalla 7 opetetaan käsityötä yhteensä kolme tuntia.

Kieliohjelman yhteydessä päätetään, mitä kieliä tarjotaan A1-kielinä, B1-kielinä, vapaaehtoisena A2-kielenä tai valinnaisena B2-kielenä.

Historian ja yhteiskuntaopin oppitunnit alakoulussa vuosiluokilla 4–6:

- vuosiluokalla 5 yksi tunti yhteiskuntaoppia ja yksi tunti historiaa
- vuosiluokalla 6 kaksi tuntia historiaa (ja lukuvuodesta 2027–2028 alkaen yksi tunti yhteiskuntaoppia).

Kieliohjelma

Porvoon kaupungin perusopetuksen kouluissa on käytössä kieliohjelma, jossa kaikille yhteinen ensimmäisellä luokalla alkava A1-kieli on englanti ja kuudennelta luokalta alkava B1-kieli on ruotsi. *Huom. edellä mainittu ei koske ruotsinkielistä kielikylpyä.*

Oppilaalla on lisäksi mahdollisuus valita A2-kielenä vuosiluokalta 4 alkaen ranskaa, ruotsia, saksaa tai venäjää. Jokaisen koulun on tarjottava mahdollisuutta valita vähintään yhtä A2-kieltä. Peipon koulu, Albert Edelfeltin koulu ja Keskuskoulu ovat yhteistyöaluekouluja, joissa on tarjolla useampia A2-kieliä.

A2-kielen ryhmä perustetaan, mikäli ryhmäkoko on neljännellä luokalla vähintään kahdeksan oppilasta ja yhteistyöaluekoulussa vähintään 12 oppilasta.

Oppilas voi hakeutua toissijaiseen kouluun kielen opiskelun vuoksi, mikäli siellä on tilaa. Tällöin kaupunki ei kuitenkaan osallistu oppilaan kuljetuskustannuksiin.

Vuosiluokalta 8 alkaen oppilaalla on mahdollisuus valita valinnaisaineiden yhteydessä B2-kielinä ranskaa, saksaa tai venäjää. Kahdeksannen luokan valinnaisaineiden ryhmäkoosta päättää rehtori koulun resurssien puitteissa.

Porvoossa järjestetään myös ruotsinkielistä kielikylpyopetusta, johon osallistuvan oppilaan A1-kieli on ruotsi. Lisäksi lukuvuodesta 2026–2027 järjestetään laajamittaista kaksikielistä englanti-suomi -opetusta alkaen vuosiluokalta 1.

Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen

Paikallisen opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen kuvataan suomenkielisten perusopetuspalveluiden laatusuunnitelmassa.

Arvioinnin kokonaisuus koostuu muun muassa laatusuunnitelmasta ja -raportista, koulujen ja koulutuspalveluiden tiimien lukuvuosisuunnitelmista ja -kertomuksista sekä eri arviointimittareista ja niistä saatavista tuloksista, jotka on kuvattu laatusuunnitelmassa ja laaturaportissa.

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat luonteva osa koulun toimintakulttuuria. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja resursoidaan osaksi koulutyön rakenteellista kokonaisuutta. Oppilaskohtaisilla tukitoimilla mahdollistetaan kaikkien oppilaiden riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhoolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut. Opiskeluhoollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat

mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista ja olla saavutettavaa ja huomioida oppimisympäristön esteettömyys.

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suoja koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinna ihmisoikeuksien merkittävydestä. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Saamelaiden oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

2.2. Perusopetuksen arvoperusta

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että koulu yhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä

paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkömyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseän, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehitymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja

kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävä kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävä elämäntavan omaksumiseen. Kestävä kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamis pohjaa luonnonvarojen kestäväälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojen pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Perusopetuksen arvoperusta ohjaa koulujen toimintakulttuuria (4.1.). Koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Opetuksessa yhdistetään osaamista, taitoja, arvoja ja asenteita monialaisten oppimiskokonaisuuksien kautta.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumisen kokemuksiin koulutyönsään. Hyvän opetuksen tunnusmerkkejä ovat monipuolisuus sekä työtavoissa että oppimisympäristöissä. Myönteiset kokemukset, oppimisen ilo ja innovatiivinen työskentely tukevat

oppimisprosessia. Keskeisessä asemassa ovat myös vuorovaikutus oppilaiden, opettajien ja muiden ryhmien välillä sekä turvallinen ilmapiiri.

Jokaiselle taataan mahdollisuus onnistua, omien vahvuuksien löytäminen ja hyödyntäminen, yhteisöllinen oppiminen sekä tuen ja ohjauksen saaminen oppimisen ja koulunkäynnin eri vaiheissa.

Perusopetuksen arvoperusta pohjautuu ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Oppimisprosessin aikana myös oppilaiden identiteetti, ihmiskäsitys, maailmankuva sekä -katsomus kehittyi.

Aktiivinen oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta tukee koulujen työtä oikeudenmukaisuuden, osallisuuden ja keskinäisen kunnioituksen rakentamisessa. Kaupungin järjestyssäännöt sekä suunnitelmat kiusaamisen ehkäisemisessä ja tasa-arvon edistämässä tukevat kouluja arjessa.

Koulu voi osallistua tai itse järjestää tapahtumia, jotka tukevat koulun arvopohjan vahvistamista ja kehittämistä.

Koulun kasvatuksellinen työ tapahtuu tiiviissä yhteistyössä kotien kanssa.

Arvoperustan toteutumisen seuranta ja arviointi

Arvoperustan toteutumista seurataan ja arvioidaan perusopetuspalveluiden laatusuunnitelman mukaan. Myös koulujen lukuvuosikertomukset, hyvinvointiprofiili, kouluterveyskysely, huoltajakysely ja henkilöstökysely ovat osana koulun jatkuvaa arviointia.

2.3. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja

ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumulatiivaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omaan mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Perusopetuksen oppimiskäsitystä seurataan ja arvioidaan oppimiskeskustelujen yhteydessä oppilaan ja huoltajien kanssa, henkilöstön kehityskeskusteluissa sekä koulujen lukuvuosisuunnitelmissa ja toimintakertomuksissa.

Hyvinvointiprofiili, kouluterveyskysely, huoltajakysely ja henkilöstökysely käsittelevät myös yllä mainittuja teemoja.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluvat kaikkia oppilaita koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia oppilaita koskevana ja perusopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävästä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

Porvoolaisessa koulussa

- Oppilaat ovat osa omaa kouluyhteisöään ja heille annetaan vastuuta koulutyöstä.
- Koulutyö on aktiivista, merkityksellistä tekemistä, ja se tuntuu oppilaasta hyödylliseltä.
- Ympäristön kokeminen viihtyisäksi ja turvalliseksi antaa hedelmällisen lähtökohdan oppimiselle.
- Hyvä itsetunto rakentuu olemalla osana yhteisöä ja kunnioittamalla muita yhteisön jäseniä.
- Koulutyö edistää oppilaiden omien vahvuuksien tunnistamista ja huomioimista, oppilaiden osallisuutta sekä osaamisen jakamista.
- Joustavat ratkaisut ja uuden kokeileminen saavat sijaa, kun luodaan avoin, kannustava ja innostava ilmapiiri.
- Oppilaille annetaan mahdollisuus tutustua omaan lähiympäristöönsä.
- Yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa eri koulujen kesken rakennetaan porvoolaista identiteettiä ja liitetään oma lähiympäristö osaksi suurempaa kokonaisuutta.
- Oppilas voi tuntea ylpeyttä omasta porvoolaisuudestaan.

3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpikäymistä ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatusta sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiaineraajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestäväen elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeitä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja

heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatkoopinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita

taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmis-oikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesääätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä

tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämäntilanteissa ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävä elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kineesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin

oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilaille on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tv-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tv:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tv:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tv:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakoiti on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat

voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteita sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoa ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu

omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestäväen elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisen tueksi

- Rakennetaan ja kehitetään toimintakulttuuria, joka mahdollistaa koulun henkilökunnan ja oppilaiden osallistumisen koulutyön suunnitteluun.
- Vahvistetaan koulun henkilökunnan osaamista laaja-alaisen osaamisen sisältöjen osalta järjestämällä täydennyskoulutusta ja keskustelutilaisuuksia henkilökunnalle ja yhteistyökumppaneille.
- Hyödynnetään lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia.
- Kehitetään yhteistyötä koulujen välillä yli kielirajojen.
- Tuetaan koulua tekemään yhteistyötä yli toimiala- ja yksikkörajojen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, seurakuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Seuranta, arviointia ja kehittämistä tukee

- koulun lukuvuosisuunnitelmat ja -kertomukset
- koulun, oppilaiden ja opettajien itse- ja vertaisarviointi
- oppilaiden oppimiskeskustelut
- opettajien kehityskeskustelut

Porvoossa on laadittu opetussuunnitelman tukimateriaaliksi Porvoon digipolku, jonka tavoitteena on tukea kouluja muun muassa laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten

oppimiskokonaisuuksien osalta. Porvoon digipolku sisältää kolme osa-aluetta: tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen, ohjelmointiosaamisen ja medialukutaidon. Näiden lisäksi digipolkuun on kirjattu tekoälyosaamisen tavoitteet eri vuosiluokilla. Porvoolaisissa kouluissa hyödynnetään myös ”kestävän tulevaisuuden polkua” oppimista ohjaavana asiakirjana, joka löytyy opetussuunnitelman liitteenä.

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsenyy valtionneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla tarkoitetaan tapaa, jolla yhteisön toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Koulun toimintakulttuurissa näkyvät perusopetuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja tavoitteet. Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta, toiminnan rakenteista ja työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin asioihin ja toimijoihin riippumatta siitä, tunnustetaanko niiden merkitys ja vaikutukset vai ei. Yhteisön jokaisella jäsenellä on merkitystä toimintakulttuurin rakentumisessa. Toimintakulttuuria tulee systemaattisesti johtaa ja kehittää yhteisön arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Porvoon kaupungissa koulujen toimintakulttuurin tulee edistää oppilaiden oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Koulun rehtori vastaa yhdessä koulun opiskelu- huoltoryhmän ja koko henkilöstön kanssa toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Oppilaat, huoltajat, koulun henkilöstö ja yhteistyötahot osallistuvat toimintakulttuurin rakentamiseen.

1. Oppimisen edistäminen

Opettajan tehtävänä on luoda oppimisen edellytykset.

Opettaja edistää oppimista

- luomalla positiivisen oppimisympäristön
- avoimella vuorovaikutuksella
- yhteistyöllä koulun opettajien ja muun henkilöstön kanssa
- käyttämällä erilaisia opetusmenetelmiä
- kannustamalla itsenäiseen ajatteluun
- antamalla kannustavaa palautetta

2. Osallisuuden vahvistaminen

Koulun henkilöstön tulee toimia niin, että kaikki oppilaat tuntevat olonsa tervetulleiksi ja arvostetuiksi. Kouluissa tulee käyttää osallisuutta edistäviä pedagogisia menetelmiä, joilla tuetaan kaikkien oppilaiden hyvinvointia ja sosiaalisia suhteita. Opettaja edistää osallisuutta luomalla osallistavan ympäristön, kannustamalla oppilaita osallistumaan, käyttämällä erilaisia opetusmenetelmiä ja edistämällä ryhmän yhteistyötä.

3. Hyvinvointi

Koulun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön tulee olla turvallinen ja kaikkien oppilaiden saavutettavissa.

Opettaja edistää hyvinvointia luomalla ryhmään turvallisen ja kannustavan ilmapiirin, tarjoamalla tukea, edistämällä fyysistä aktiivisuutta, antamalla oppilaille mahdollisuuden vaikuttaa päätöksiin ja kannustamalla positiiviseen ajatteluun.

4. Kestävä elämäntapa

Opettaja edistää kestävä elämäntapaa

- integroimalla kestävä elämäntavan opetukseen ja jokaiseen koulupäivään esimerkiksi kestävä tulevaisuuden polkua hyödyntäen
- edistämällä kriittistä ajattelua ja sosiaalisia taitoja
- edistämällä ympäristöystävällisiä ja terveellisiä elintapoja
- keskustelemalla globaaleista asioista

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiseksi kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa.

Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien, esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottamista, yhteistyötä oppilaiden huoltajien, opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteistyön lähtökohdانا ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäsenenä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnot ovat luonteva osa jokaista koulupäivää.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä huolehditaan, siitä, että oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä, oppimiseensa ja yhteisön jäsenenä toimimiseen sekä yksilöinä että ryhmän jäsenenä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

4.2.3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Tavoitteena on vahvistaa jokaisen oppilaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä, opetuksen osallistumista ja oppimisen edellytyksiä sekä liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Liikunnallisella elämäntavalla on myönteinen vaikutus muun muassa oppilaiden vireystilaan, keskittymiseen, oppimiseen, motoriseen kehitykseen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Liikunnallinen elämäntapa on myös yhteydessä mielen hyvinvointiin, psyykkiseen sopeutumiseen ja selviytymiskykyyn sekä jaksamiseen. Terveys ja oppimisvaikutusten lisäksi liikunnallisen elämäntavan edistäminen ja oppilaiden osallisuuden kokemus tukevat koulu yhteisön arkea ja toimintakulttuuria. Koulupäivien aikana liikunnallista elämäntapaa edistävät oppituntien toiminnallisuutta vahvistavat pedagogiset ratkaisut, erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen, liikuntavälineiden monipuoliset käyttömahdollisuudet sekä liikumista edistävät ratkaisut välitunneilla, siirtymätilanteissa ja koulun yhteisissä tilaisuuksissa. Liikunnallista elämäntapaa edistetään myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa, kerho- ja harrastustoiminnalla, koulumatka ja -kuljetusjärjestelyillä sekä huomioimalla monipuoliset liikkumisen edellytykset koulujen ja niiden toimintaympäristöjen rakentamisessa ja käyttömahdollisuuksissa. Liikunnallisen elämäntavan edistämistä suunniteltaessa ja siihen liittyvissä järjestelyissä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus, oppilaiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oikeus osallistumiseen sekä oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen perusopetuksessa kuuluu yhteistyö oppilaiden, kotien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

4.2.4. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentamisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

4.2.5. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuva ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan soisaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielistä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja jokainen opettaja opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

4.2.6. Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

4.2.7. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

4.2.8. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliseen sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäsenenä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Opetuksen järjestäjä jakaa opetuksen resurssit Porvoossa yhdenvertaisesti eri koulujen kesken, huomioiden koulujen ja alueiden erilaiset tarpeet sekä varmistuen koulujen toiminnan. Resurssien jakoa on kuvattu myös luvussa 7.

Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteisten linjausten ja ohjeistusten kautta siitä, että koulujen toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista oppimisen edellytyksiä tukevien

opetusjärjestelyjen osalta. Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ja niiden järjestämistä on kuvattu tarkemmin luvussa 7.

Koulun tulee täsmentää oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen rakenteelliset ratkaisut (esim. oppituntien palkitukset) sekä muu käytännön toteutus lukuvuosisuunnitelmaan. Koulu kuvaa minkälaista osaamista, toimintaa ja yhteistyötä koulussa on käytössä.

Koulun tulee täsmentää toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja yhteiset toimintaperiaatteet sekä muu käytännön toteutus lukuvuosisuunnitelmaan.

Koulut huomioivat toimintakulttuurin kehittämisessä yhteistyön oppilaiden ja huoltajien kanssa esim. oppilaskuntien ja vanhempainyhdistyksen kautta.

Koulun tulee täsmentää lukuvuosisuunnitelmassa, miten koulussa toteutetaan ja seurataan liikunnallisen elämäntavan edistämistä. Koulut arvioivat liikunnallisen elämäntavan toteutusta osana toimintakertomusta ja kehittävät toimintaa arvioinnin pohjalta.

Koulut tekevät yhteistyötä omassa toimintaympäristössään yli yksikkö- ja toimialarajojen esim. esiopetuksen, nuorisopalveluiden tai seurakunnan kanssa.

Koulut kuvaavat yhteistyötä tarkemmin lukuvuosisuunnitelmaan.

Nivelvaiheyhteistyö on kuvattu luvussa 7.8.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

4.3.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät oppimisen edellytyksiä, vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Esteettömillä oppimisympäristöillä voidaan tukea oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun ja ovat esteettömiä ja saavutettavia. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset

tarpeet. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt ja esteettömät oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Porvoon oman paikallisen ympäristön ja kulttuurin huomioiminen oppimisympäristönä tarjoaa paljon mahdollisuuksia. Porvoon kansallisen kaupunkipuiston merkittävät luonto- ja kulttuurihistorialliset kohteet avaavat oven porvoolaisuuteen.

Kaksikielisyyden arvostaminen suuntaa toiminnan kehittämistä siten, että oppimisympäristöjä pystytään hyödyntämään yli kielirajojen. Yhteistyötä yli yksikkö- ja toimialarajojen kehitetään, jotta erilaisten ympäristöjen, tilojen, laitteiden jne. hyödyntäminen on mahdollisimman tehokasta ja joustavaa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä huomioidaan myös osaamisen jakamisen ja toisilta oppimisen mahdollistaminen.

Porvoossa oppimisympäristöt rakentuvat seuraavien periaatteiden pohjalta:

Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri

- Sovitaan yhteisistä tavoitteista työskentelylle.
- Sitoudutaan yhteisiin sääntöihin.
- Aikuisilla on aikaa kuunnella oppilaita.
- Kiinnitetään huomiota ryhmäyttämiseen ja tarpeen mukaan hyödynnetään yhteistyökumppaneiden osaamista (koulukuraattori, nuorisopalvelut, erilaiset ohjelmat jne.).

Joustavat, opetukseen ja yhteistyöhön soveltuvat tilat ja välineet

- Kehitetään ja käytetään luovasti olemassa olevia tiloja.
- Hyödynnetään koulun ulkopuolisia ympäristöjä.

Kouluviihtyvyys

- Korostetaan yhteistä vastuuta kouluympäristöstä.

Koulun tulee täsmentää oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteet ja yhteiset toimintaperiaatteet sekä muu käytännön toteutus lukuvuosisuunnitelmaan.

4.3.2. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista ja on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsenytenien tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämällä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluuyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Työtapojen tulee edistää vuorovaikutusta, oppimista, kasvua ja yhteistyötä. Koulu huomioi työtapojen valinnassa inklusion periaatteet ja yhteisopettajuuden toteutumisen.

Vuorovaikutusta, oppimista, kasvua ja yhteistyötä edistävät työtavat

- Työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaa oppimiskäsitys.
- Osaamisen jakaminen, toisilta oppiminen ja yhteisöllisyys korostuvat työtapojen valinnassa.
- Kouluuyhteisössä käytetään oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä ja hyödynnetään yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.
- Opetus on kielitietoista.
- Oppilaat kantavat vastuuta koko oppimisprosessista.

Koulun tulee täsmentää työtapojen kehittämisen tavoitteet ja yhteiset toimintaperiaatteet sekä muu käytännön toteutus lukuvuosisuunnitelmaan.

4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat

työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia
- kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttettynä kuten esiopetuksessa.

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus,

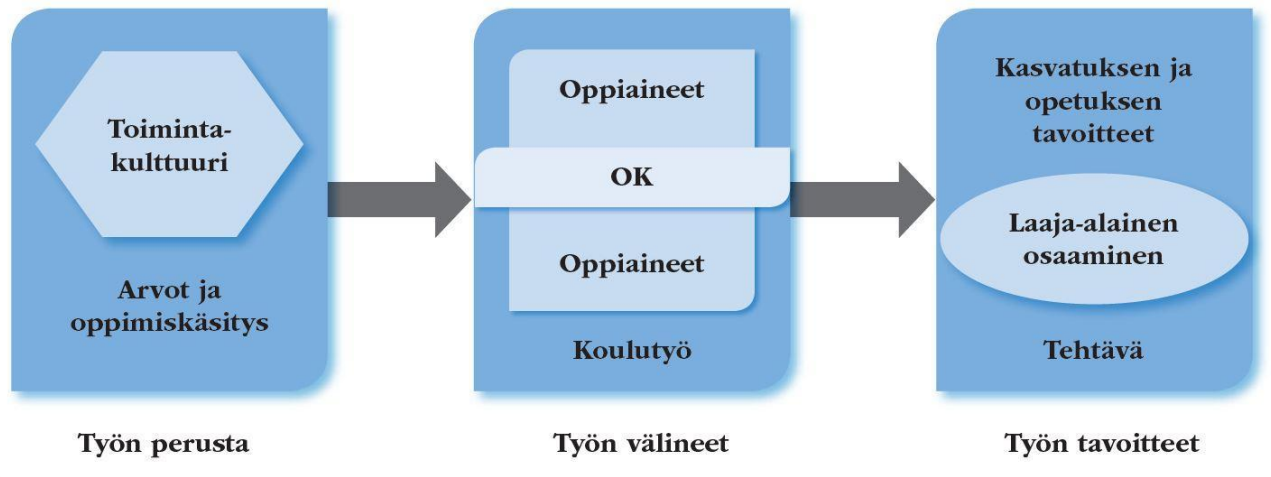
ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa
- nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen
- lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa
- tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön
- antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin
- vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta
- innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden toteuttamisen tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita ja tukevat laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Kaikki koulut toteuttavat opetuksen eheyttämistä osana koulutyötä. Lisäksi vuosittain järjestetään vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus. Opetuksen eheyttäminen tukee perusopetuksen tavoitteita, tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja mahdollistaa yhteistyötä koulujen ja muiden toimijoiden välillä.

Monialainen oppimiskokonaisuus

- Kokonaisuuden laajuus vastaa noin oppilaan yhden viikon viikkotuntimäärää ja se voidaan toteuttaa joko yhden viikon aikana tai pidemmällä aikavälillä.
- Tavoitteet ja sisällöt monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa koostuvat oppimiskokonaisuuteen sisällytettyjen oppiaineiden oppimäärästä.
- Osaaminen ja taidot, joita oppilas on osoittanut kokonaisuuden aikana, otetaan huomioon siihen sisällytettyjen oppiaineiden arvioinnissa.
- Koulut varaavat aikaa opettajille monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Koulut tarkentavat monialaisen oppimiskokonaisuuden teemat, tavoitteet ja sisällöt lukuvuosisuunnitelmaan. Muut eheyttävät työtavat avataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmaan.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhoolto ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhoollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuiltaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhoollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja

syrijmättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua suunnitelmallisesti poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Porvoossa yhteinen vastuu koulupäivästä rakentuu seuraavasti:

- Kouluyhteisössä kunnioitetaan kaikkia.
- Oppilas on vastuussa kouluyhteisön jäsenenä siitä, että hän käyttäytyy muita kiusaamatta ja syrjimättä eikä vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.
- Koulun toimintakulttuuri tukee oppimista ja hyvinvointia.
- Toiminta- ja opiskeluympäristöt ovat asianmukaisia ja eri ikäkausille suunnattuja.
- Oppilaan koulupäivä nähdään kokonaisuutena, johon voi kuulua koulumatkojen ja koulutyön lisäksi kerho- ja iltapäivätoimintaa.
- Eri toimijoiden kesken tehdään tiivistä yhteistyötä ja jaetaan vastuuta liittyen koulupäivän kokonaisuuteen.
- Käytetään erilaisia ohjelmia ja toimintamalleja, jotka tukevat hyvää ja turvallista koulupäivää esim. tutorit, kummioppilastoiminta sekä luottamus- ja tukioppilas-toiminta.
- Oppilaiden koulunkäyntiin sitoutumista ja poissaolojen ehkäisyä tuetaan sekä koulutasolla että yksittäisten oppilaiden tasolla. Lähtökohtana on yhteinen vastuu sujuvasta ja turvallisesta koulupäivästä. Kaikki koulun aikuiset ovat vastuussa positiivisen ja oppimista edistävän toimintakulttuurin rakentamisesta, joka korostaa osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.
- Koulujen tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa ennaltaehkäisevää työtä yhteisten teemojen pohjalta. Tämä työ edistää opiskelijoiden henkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia koko lukuvuoden ajan.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa

poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen Porvoossa

Kouluun kiinnittyminen ehkäisee poissaoloja ja on yhteydessä oppilaan motivaatioon ja oppimiseen.

Kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuettaessa otetaan huomioon seuraavat kolme ulottuvuutta:

1. Emotionaalinen eli kouluun liittyvät tunnekokemukset:

- Positiivinen ja kannustava vuorovaikutus, luokan positiivinen vahvistaminen ja hyvän huomaaminen.
- Jatkuva ryhmäyttämiseen ja turvalliseen luokkailmapiiiriin panostaminen yhteistyössä opiskeluhuollon henkilöstön tai muun koulun ulkopuolisen toimijan kanssa.
 - Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu osana opetusta.
 - Kiusaamista ja muuta syrjintää ehkäisevä toiminta.
 - Oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu.
 - Panostus ympäristön viihtyvyyteen, terveellisyteen ja turvallisuuteen.

2. Toiminnallinen eli aktiiviseen osallisuuteen liittyvät tekijät:

- Oppilaiden arvostava ja kunnioittava kohtaaminen (ei syyttävä) ja kuunteleminen.
- Inklusiivisuuden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen.
- Oppilaiden itsenäisyyden kehittäminen oppilaan valmiudet huomioiden.
- Yhteistyö huoltajien kanssa, läsnäolon merkityksestä keskusteleminen sekä läsnäolon seuraamisen ja poissaoloihin puuttumisen käytänteistä tiedottaminen.

3. Kognitiivinen eli oppimiseen liittyvät tekijät:

- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt.
- Oppimisvaikeuksien selvittäminen ja tuen tarpeen havaitseminen varhaisessa vaiheessa.
- Ryhmäkohtaisten ja oppilaskohtaisten tukimuotojen hyödyntäminen, riittävän ohjauksen ja tuen tarjoaminen.
- Eriyttäminen oppilaan edellytyksien mukaisesti, sekä alas-, että ylöspäin.
- Joustavat opetusjärjestelyt liiallisen kuormituksen välttämiseksi. Monipuoliset mahdollisuudet osaamisen osoittamiseen.

Yhteiset teemat:

- **Yhteisöllisyys, osallisuus ja ryhmäyttäminen:** Yhteisöllisyyden kokemus antaa oppilaalle tunteen yhteisöön ja ryhmään kuulumisesta, osallisuus puolestaan auttaa oppilasta kiinnittymään ryhmään ja kouluun. Ryhmäyttämisen myötä oppilas kokee olevansa tärkeä osa ryhmäänsä. Toteutuessaan nämä kaikki tukevat koululäsnäoloa.
- **Arjen taidot:** Arjen selviytymistäidot ovat tärkeä osa oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Ne kattavat mm. seuraavat asiat: *ehkäisevä päihdetyö, lepo, liikunta, ruoka, rentoutuminen, keskittyminen.*
- **Tunnetaidot:** *itsesäätely, itsetuntemus, empatia ja myötätunto, rauhoittuminen.* Tunnetaidot tarkoittavat kykyä havaita, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Tunnetaidot ovat itsetuntemuksen ja hyvän mielenterveyden perusta.
- **Kaveritaidot ja ristiriitojen ratkaisu:** Kaveritaidoilla tarkoitetaan kykyä asettua toisen asemaan, ratkaista ristiriitoja ja neuvotella, jotka ovat tärkeitä taitoja työelämässä aikuisenakin.

- **Mediakasvatus:** Aikuisen ohjauksella oppilas oppii käyttämään mediaa turvallisesti, kun hänen medialukutaitonsa ja turvallisen mediankäytön osaamisensa kasvaa. Turvallinen median käyttö edesauttaa oppimista.
- **Turvataidot, turvaverkko ja selviytymiskeinot:** Turvataitojen myötä oppilas tunnistaa oman yksityisyytensä rajat. Oman turvaverkon ja henkilökohtaisten selviytymiskeinosten tunnistaminen auttaa oppilasta huomaamaan, kenen puoleen hän voi kääntyä hankalassa tilanteessa.

Koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä

Opiskeluhuollon ensisijainen tehtävä on yhteisöllinen opiskeluhuolto, joka edistää kouluyhteisön hyvinvointia. Koulun opiskeluhuoltoryhmä, jonka johtamisesta rehtori vastaa ja jossa opettajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, huoltajat ja oppilaat ovat edustettuina, on vastuussa koulun oppilaiden hyvinvoinnin edistämisestä.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtäviin kuuluu varmistaa opiskelijoiden osallisuus sekä suunnitella, seurata ja kehittää yhteistyön tapoja koulun sisällä, kodin ja koulun välillä sekä ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun hyviä ratkaisuja ja käytäntöjä kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa, ja niitä arvioidaan kouluvuoden aikana.

Yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien vastuut

Koko koulun tukeva ehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto. Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä, jota johtaa koulun rehtori ja jossa opettajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, huoltajat ja oppilaat ovat osallisina, on vastuussa koulun yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Tehtäviin kuuluu muun muassa huolehtia oppilaiden osallisuuden toteutumisesta sekä suunnitella, seurata ja kehittää yhteistyökäytänteitä koulun sisällä, kodin ja koulun välillä ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulukohtaiset ratkaisut ja käytännön toteutukset täsmennetään ja arvioidaan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

Porvoon kaupungin yhteisöllisen opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Huoltajat	Huolehtivat siitä, että lapsi tulee kouluun ja seuraavat lapsen poissaoloja. Ilmoittavat Wilman kautta, kun lapsi on poissa koulusta. Anovat Wilman kautta mahdolliset ennalta suunnitellut vapaat.
Luokanopettaja/ luokanvalvoja	Seuraa oman ryhmän oppilaiden poissaoloja säännöllisesti ja selvittää mahdollisia selvittämättömiä poissaoloja. Toimii yhteistyössä huoltajien kanssa.
Koulun henkilöstö	Kouluun kiinnittymisen kolmen ulottuvuuden edistäminen: emotionaalinen, toiminnallinen ja kognitiivinen.

	Oppilaan opettaja kirjaa poissaolon aina Wilmaan.
Rehtori	Johtaa koulun yhteisöllistä hyvinvointityötä. Tiedottaa läsnäolon tärkeydestä ja poissaolojen seurannan käytänteistä ja poissaoloihin puuttumisen menettelytavoista.
Opiskeluhuollon henkilöstö	Osallistuu yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön. Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta ja vuorovaikutusta tukevaa hyvinvointityötä. Vuosittaiset terveystarkastukset kouluterveydenhuollossa, jonka lisäksi terveysneuvonnan antaminen.
<p>Yhteistyö:</p> <p>Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö toteutetaan yhteistyössä oppilaiden, huoltajien, koulun ja opiskeluhuollon kesken.</p> <p>Koulu ja opiskeluhoolto edistävät oppilaiden ja huoltajien osallisuutta ja vuorovaikutusta.</p>	

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

Porvoon malli koulupoissaolojen seurantaan, raportointiin ja puuttumiseen

Poissaolojen seuranta ja raportointi

Porvoon koulut seuraavat järjestelmällisesti oppilaiden poissaoloja. Luokanopettaja ja luokanvalvoja seuraavat säännöllisesti oman ryhmän oppilaiden poissaoloja ja selvittävät mahdolliset ratkaisemattomat ongelmat.

Huoltajien vastuulla on varmistaa, että lapsi tulee kouluun, ilmoittaa äkillisistä poissaoloista ja anoa lomaa suunniteltuun poissaoloon.

Koulut seuraavat oppilaiden poissaoloja Wilmassa.

Poissaolo kirjataan seuraavasti:

Poissaolo terveydellisistä syistä	Oppilas on fyysisesti poissa koulusta: sairaus, fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen liittyvä terapia, hammaslääkärikäynti tai leikkaus. Terveyteen liittyviä tietoja ei kirjata erikseen.
Ennalta anottu vapaa	Huoltaja anoo vapaata Wilman kautta opettajalta, mikäli poissaolo kestää korkeintaan kolme koulupäivää ja rehtorilta, jos poissaolo on pidempi kuin kolme päivää.
Muu selvitetty poissaolo	Käytetään vain, kun poissaolo ei kuulu mihinkään muuhun kategoriaan. Opettaja tai huoltaja tekee merkinnän Wilmaan.
Luvaton poissaolo	Luvattomaksi luokiteltu poissaolo, pinnaus tai yhden oppitunnin kestävä myöhästyminen, jonka opettaja tai huoltaja on selvittänyt.
Selvittämätön poissaolo	Koululla ei ole tietoa, miksi oppilas on poissa. Opettaja tai huoltaja voi selvittää poissaolon ja muuttaa toisen kategorian merkinnäksi.

Wilman oppituntimerkinnot, jotka eivät tilastoidu poissaoloksi:

Muu koulutyö, läsnä	Oppilas on fyysisesti koulussa, mutta luvallisesti poissa oppitunnilta (opiskeluhuollon palveluissa, oppilaskunnan tehtävissä tai opinto-ohjaajan luona tms.).
Opiskelu muualla	Oppilas on fyysisesti pois koulusta esim. sairaalakoulussa.
Myöhästyminen	Alle oppitunnin mittainen myöhästyminen kirjataan oppituntimerkintänä (minuuttimäärä).

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyyt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisia opiskeluhuollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhuoltopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Toimintamalli poissaoloihin puuttumiseen

Porvoossa oppilaiden poissaoloja seurataan systemaattisesti. Varhainen ongelman havaitseminen ja siihen puuttuminen voi estää poissaolon muuttumisen pitkäkestoiseksi.

Poissaoloihin puuttuminen jaetaan kolmeen osaan: huoli herää, huolestuttava poissaolo ja ongelmallinen poissaolo.

Huoli herää, kun oppilaalla on

- Vaikeus palata kouluun vapaapäivien, lomien tai sairastumisien jälkeen

- Poissaoloja varsinkin päivinä, jolloin on kokeita tai esitelmiä tiettyjen aineiden oppitunneilta
- Poissaoloja oppitunneilta, vaikka on koulussa
- Lisääntyneet käynnit kouluterveydenhoitajan luona
- Lisääntyneet psykosomaattiset oireet, kuten päänsärky ja vatsakipu
- Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana
- Muutoksia koulunkäynnissä esimerkiksi tekemättömät läksyt ja laskevat arvosanat
- Muutoksia kaverisuhteissa.

Luokanopettaja / luokanvalvoja sekä huoltajat saavat automaattisen Wilma-viestin, kun poissaoloja on 30 oppituntia jos oppitunnin pituus on 45 minuuttia.

Velvollisuudet ja vastuut huolenaiheiden ilmaantuessa

Huoltaja	<p>Ilmoittaa poissaoloista viipymättä, kun oppilas on poissa koulusta.</p> <p>On yhteydessä luokanopettajaan/ luokanvalvoajaan tai opiskelu-huoltopalveluihin huolestaan lapsensa poissaoloihin liittyen.</p>
Luokanopettaja / luokanvalvoja	<p>Ottaa poissaolon puheeksi oppilaan ja huoltajan kanssa.</p> <p>Merkitsee Wilma-lomakkeeseen (tuki/ muut asiakirjat/ poissaoloihin puuttuminen), että asia on otettu käsittelyyn.</p> <p>Konsultoi tarvittaessa opiskeluhuollon henkilöstöä.</p> <p>Ohjaa tarvittaessa oppilaan opiskeluhooltoon.</p> <p>Kutsuu tarvittaessa huoltajan luvalla koolle monialaisen asiantuntijaryhmän.</p>
Koulun henkilökunta	<p>Jokaisella koulun aikuisella, jolla huoli herää, on vastuu reagoida poissaoloihin ja viedä asia eteenpäin luokanopettajalle tai luokanvalvojalle.</p>
Opiskeluhuollon henkilöstö	<p>Voi antaa konsultatiivista tukea opetushenkilöstölle sekä huoltajille.</p> <p>Yksilökohtainen tuki oppilaalle yksilökohtaisen opiskeluhuollon kautta ja keskustelut huoltajan kanssa.</p> <p>Opiskeluhoolto selvittää tarvittaessa oppilaan hyvinvoinnin koko naistilannetta. Huolen herätessä ohjaaminen opiskeluhooltoon on tärkeää.</p>
<p>Yhteistyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan tukeminen huoltajan, opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon yhteistyönä • Oppilasryhmien kohdennettu tuki opettajan ja opiskeluhuollon yhteistyönä 	

- Oppilaan tueksi yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä, joissa edustajia sekä koulun henkilökunnasta, että opiskeluhuollosta

Huolestuttava poissaolo

Luokanopettaja / luokanvalvoja sekä huoltajat saavat automaattisen Wilma-viestin, kun poissaoloja on 60 oppituntia jos oppitunnin pituus on 45 minuuttia.

Huolestuttava poissaolo voi ilmetä koulunkäynnin vaikeutumisenä, mikä vaikuttaa negatiivisesti perheen arkeen.

Mikäli oppilaalla on toistuvia huolestuttavia poissaoloja, poissaolojen syyt tulee selvittää ja niihin tulee yhteistyössä kodin kanssa löytää ratkaisuja, että oppilas saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti.

Tehtävät ja vastuut, kun poissaolot ovat huolestuttavia

Huoltaja	<p>Tekee yhteistyötä koulun ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa selvittäen yhdessä koulupoissaolojen syitä ja suunnittelee toimenpiteitä läsnäolon edistämiseksi.</p> <p>Osallistuu yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin.</p>
Luokanopettaja / luokanvalvoja	<p>Keskustelee oppilaan ja huoltajan kanssa poissaolon syyn selvittämiseksi.</p> <p>Kirjaa jokaisen yhteydenoton jälkeen uuden tukimerkinnän Wilma-lomakkeeseen (tuki/muut asiakirjat/poissaoloihin puuttuminen).</p> <p>Keskustelee huoltajan luvalla opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.</p> <p>Kutsuu huoltajan luvalla koolle yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän.</p>
Koulun henkilökunta	Oppilaalle nimetään turvallinen aikuinen tueksi, esimerkiksi koulunkäynninohjaaja tai kouluvalmentaja.
Rehtori	Johtaa koulun opiskeluhuoltotyötä.
Opiskeluhuollon henkilöstö	<p>Opiskeluhuollon henkilöstö antaa oppilaalle yksilöllistä tukea yhteistyössä koulun ja huoltajien kanssa.</p> <p>Opiskeluhuolto arvioi oppilaan kokonaistilanteen.</p>
<p>Yhteistyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poissaoloja selvitetään huoltajan, koulun ja opiskeluhuollon yhteistyönä. • Oppilasta tukee yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä, joissa on edustajia sekä koulun henkilökunnasta, että opiskeluhuollosta. • Koulun tulee tehdä sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus. 	

tus, jos sosiaalihuollon tuki on tarpeen. Opiskeluhoolto voi toimia konsultatiivisena tukena.

Ongelmallinen poissaolo

Luokanopettaja / luokanvalvoja sekä huoltajat saavat automaattisen Wilma-viestin, kun poissaoloja on 90 oppituntia jos oppitunnin pituus on 45 minuuttia.

Kun kyseessä ovat ongelmalliset poissaolot, eikä oppilas käy koulua, tulee suunnitella, miten oppilaan kouluun paluuta voidaan tukea. Tavoitteena on, että oppilas palaa omaan kouluun/opetusryhmään. Suunnitelman avulla kouluun paluu onnistuu todennäköisemmin. Tuki-toimet räätälöidään oppilaan tarpeen mukaan. Erilaiset yksilölliset, joustavat ratkaisut ja sopimukset ovat tarpeen. Systemaattinen tapa käsitellä poissaoloja sekä koulu- että kuntatasolla mahdollistaa yhdenvertaisen tuen oppilaille.

Kun on kysymys ongelmallisesta poissaolosta, koulunkäyntikyvyn arvioinnissa ja tukitoimien järjestämisessä tarvitaan perheen, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetustoimen yhteistyötä. Oppilaan tukemiseksi on välttämätöntä tehdä tiivistä yhteistyötä moniammatillisessa tiimissä.

Tehtävät ja vastuut, kun poissaolo on ongelmallinen

Huoltaja	<p>Perhe voi ottaa yhteyttä lapsiperhesosiaalityöhön tai lastensuojeluun. Se voidaan tehdä yhteistyössä koulun ja opiskeluhooltohenkilöstön kanssa. Mikäli perheellä on jo asiakkuus, voi olla tarve yhteistyön tiivistämiseen.</p> <p>Osallistuu yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin.</p>
Luokanopettaja / luokanvalvoja	<p>Osallistuu yksilökohtaisen moniammatillisen asiantuntijaryhmän säännöllisiin seurantapalaverihin ja tekee tiivistä yhteistyötä asiantuntijaryhmän jäsenten kanssa.</p> <p>Tekee yhteistyötä mahdollisten ulkopuolisten toimijoiden kanssa.</p> <p>Tekee yhteistyössä opiskeluhoollon henkilöstön kanssa yhteydenottopyynnön / lastensuojeluilmoituksen, mikäli poissaolo jatkuu tukikeinoista huolimatta.</p>
Rehtori	Johtaa koulun opiskeluhooltotyötä.
Opiskeluhoollon henkilöstö	<p>Opiskeluhoollon kautta järjestetään tarvittavia palveluita opiskelun esteiden lievittämiseksi yhteistyössä koulun ja huoltajan kanssa.</p> <p>Opiskeluhoollon henkilöstö tukee oppilasta yksilöllisesti.</p>
Yhteistyö: • Tiivis huoltajan, koulun ja opiskeluhoollon yhteistyö yksilökohtaisessa monialaisessa	

asiantuntijaryhmässä, jossa suunnitellaan tukitoimia ja arvioidaan niiden vaikuttavuutta.

- Koulun ja opiskeluhuollon yhteistyö mahdollisten ulkopuolisten toimijoiden kanssa, erityisesti lapsiperheiden sosiaalityön kanssa
- Jos poissaolo jatkuu tukitoimista huolimatta, koulu- ja opiskeluhoolto voivat tehdä yhteistyötä, kun uusi yhteydenottopyyntö tai lastensuojeluilmoitus tehdään. Opiskeluhoollon henkilöstö voi tarjota konsultoivaa tukea.

Kouluun paluu pienin askelin

Tavoitteena on, että oppilas palaa omaan kouluun/opetusryhmään. Selkeä paluusuunnitelma lisää onnistumisen mahdollisuuksia. Tukitoimenpiteet mukautetaan oppilaan tarpeiden mukaan. Erilaisia yksilöllisiä ja joustavia ratkaisuja ja sopimuksia tarvitaan.

Poissaolon aikana on tärkeää, että yhteys kouluun säilyy. Yhteyttä oppilaaseen ja kotiin pitää turvallinen koulun aikuinen. Myös yhteyttä koulukavereihin on tärkeää ylläpitää.

- Oppilaan positiivinen kohtaaminen, kun hän palaa kouluun.
- Avoin oppilaslähtöinen yhteistyö koulun ja kodin välillä.
- Kouluun paluun suunnittelua tehdään monialaisessa yhteistyössä.
- Kun oppilas palaa poissaolon jälkeen kouluun, hänelle annetaan mahdollisuus kiinnittyä koulutyöhön rauhassa.
- Tekemättömien tehtävien ja kokeiden tekemistä suunnitellaan ja rytmitetään liiallisen kuormituksen välttämiseksi.
- Huolehditaan eriyttämisestä.
- Oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden kanssa

Opiskeluhoitopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhoitopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa on kuvattu Porvoon kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Toimintamallin seuranta ja kehittäminen

Porvoon kaupungin yhteisöllisen opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa ja kerää tietoa kouluilta koululäsnäolon yleisestä tilanteesta ja toimintamallin toimivuudesta muun muassa Wilmassa kerättyjen poissaolotilastojen ja koulujen lukuvuosisuunnitelmien kautta. Ennaltaehkäisevän työn, seurantamenetelmien ja poissaoloihin puuttumisen käytänteitä muokataan ja kehitetään tarvittaessa.

5.2. Yhteistyö

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.2.1. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyksäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Opettaja vastaa siitä, että hänen opettamassaan ryhmässä oppilaat voivat ilmaista mielipiteitään ja osallistua päätöksentekoon.

Oppilaat voivat vaikuttaa työskentely- ja arviointimenetelmien valintaan.

Opettaja tukee ja kannustaa oppilaita oma-aloitteisuuteen ja kantamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opettajat luovat rutiineja oppilaiden osallistamiseen. Koulun aikuiset osoittavat, että oppilaiden mielipiteet otetaan vakavasti ja ne johtavat konkreettisiin muutoksiin mm. oppilaskunta- ja tukioppilastoiminnan kautta.

Porvoossa toimii aktiivinen nuorisovaltuusto, jossa nuorten asiat nostetaan esille.

5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko koulu yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta koulu yhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin

Opettajien välinen yhteistyö on keskeistä koulun yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi.

Opettajien yhteistyö sisältää opetuksen suunnittelua, sen toteuttamista sekä arviointia. Opettajat käyttävät erilaisia yhteisopettajuuden muotoja oppilaiden edun mukaisesti.

Opettajat tekevät yhteistyötä koulun muun henkilöstön kuten kouluvalmentajan ja koulunkäynninohjaajien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös opiskeluhoitohenkilöstön sekä muiden oppilasta tukevien monialaisten verkostojen kanssa.

Yhteistyön käytänteet nivelvaiheissa on kuvattu tarkemmin luvussa 7.8.

Koulujen sisäistä yhteistyötä ja yhteistyötä muiden tahojen kanssa tehdään monipuolisesti ja useilla eri tasoilla. Kaikki koulut voivat osallistua 1.–9.-luokkien kulttuuripolulle, luontokoulun tarjontaan ja muihin kaupungin ja muiden tahojen tuottamiin ohjelmiin.

Koulu täsmentää lukuvuoden yhteistyösuunnitelmat lukuvuosisuunnitelmaan.

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja.

Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä

keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustilastusta käytetään.

Kurinpäätöksiä keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoitopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoitajan psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaerottamista on yksilöittävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaerottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoito. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustilastusten ja kurinpidollisten keinojen

käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustakeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Suunnitelma kasvatustakeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä

Tätä suunnitelmaa noudatetaan kaikissa Porvoon suomenkielisissä peruskouluissa. Suunnitelma pohjautuu perusopetuslain pykälään 29.

Henkilökunnan perehdytys ja osaamisen varmistaminen

Porvoon kaupungin perehdytysohjelma sisältää yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamisen periaatteet.

Kasvatustakeskusteluita ja kurinpidollisten toimien käyttöä koskeva suunnitelma käydään läpi kouluissa jokaisen lukuvuoden alussa. Koulun rehtori varmistaa, että koko henkilökunta perehdytys suunnitelmaan ja toimii sen mukaisesti. Samalla varmistetaan, että opetushenkilöstö tietää, miten kasvatustakeskustelu ja kurinpidollisten toimien käyttö kirjataan Wilman Tuki-välilehdelle.

Luokanopettajat tai luokanvalvojat kertaavat vuosittain kaupungin järjestyssäännöt yhdessä oppilaiden kanssa. Lisäksi luokanopettajat tai luokanvalvojat käyvät vuosittain läpi suunnitelman kasvatustilanteista ja kurinpidollisten toimien käytöstä oppilaiden kanssa oppilaiden ikä ja kehitystaso huomioon ottaen.

Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilaan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluuyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Oppilaan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa. Vahingoista tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai tämän muulle lailliselle edustajalle.

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan. Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin kaksi tuntia. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista kurinpidollisista toimenpiteistä.

Kurinpidolliset portaat

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustilanteita ja erilaisia kurinpidollisia toimenpiteitä. Kasvatustilanteissa ja kurinpidollisissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön päivittäinen ohjaus ja palaute ennaltaehkäisee kasvatustilanteiden ja kurinpidollisten toimien käytön tarvetta sekä toimii keinona lievään epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumisessa.

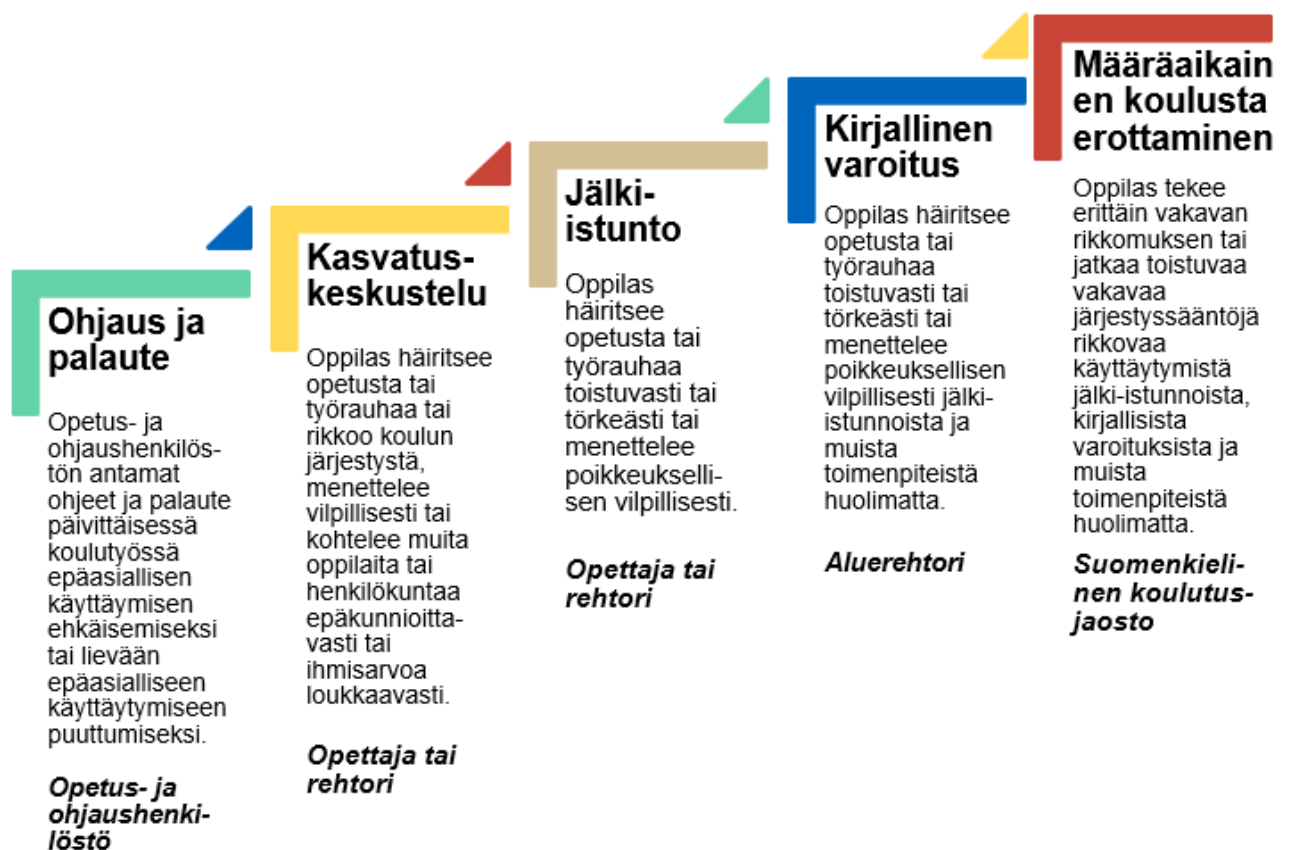
Kasvatustilanteiden puuttaminen on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen, mikäli ohjaus ja palaute sekä muut pedagogiset ratkaisut eivät ole riittäviä tai rike on riittävän

suuri. Kasvatuskeskustelun tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta koulunkäynnistään ja käyttäytymisestään.

Kurinpitoa ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Kurinpitoa käytetään lähtökohtaisesti silloin, kun ohjaus ja palaute sekä kasvatuskeskustelut eivät ole olleet riittäviä toimenpiteitä epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi.

Muita perusopetuslain mukaisia turvaamis- ja ojentamistoimenpiteitä ovat opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen, opetukseen osallistumisen epääminen, esineiden tai aineiden haltuun ottaminen, oikeus tarkastaa oppilaan tavarat ja kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen.

Kurinpidolliset portaat kuvaavat lähtökohtaista menettelyjärjestystä kurinpidollisissa toimissa. Kurinpidollisten portaiden jälkeen on tarkennettu kurinpidollisiin toimiin liittyvät menettelytavat sekä Käytössä olevat muut perusopetuslain mukaiset turvaamis- ja ojentamistoimenpiteet.

Kuvio 1. Kurinpidolliset portaat.

Kasvatuskeskustelut

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestävään kasvatuskeskusteluun. Koulun opettaja tai rehtori määrää kasvatuskeskustelun. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Kasvatuskeskustelusta vastaa ensisijaisesti tilanteen kohdannut opettaja. Keskustelu järjestetään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. Kasvatuskeskustelun voi järjestää kerralla tai useammalla kerralla, mikäli huoltaja osallistuu siihen. Keskustelu voidaan pitää koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.

Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kasvatuskeskustelu tulee kirjata Wilmaan kurinpitotoimiin. Kasvatuskeskustelun yhteydessä pohditaan tarvittaessa myös muiden tukitoimien, kuten oppilashuollollisen tuen tarvetta.

Kurinpitotoimet

Kurinpitotoimea harkittaessa tulee aina ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä.

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kirjallisen varoituksen antamista tai oppilaan määräaikaista erottamista on myös oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Kurinpidollisten toimien käytön yhteydessä pohditaan tarvittaessa myös muiden tukitoimien, kuten opiskeluhuollollisen tuen, tarvetta.

Jälki-istunto

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi. Koulun opettaja tai rehtori määrää jälki-istunnon.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.

Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta.

Jälki-istunto kirjataan Wilmaan kurinpitotoimiin. Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoolto.

Kirjallinen varoitus

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Aluerehtori antaa kirjallisen varoituksen. Kirjallisesta varoituksesta on annettava päätös. Oppilaalle on järjestettävä tarvittava opiskeluhoolto.

Määräaikainen erottaminen

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Suomenkielinen koulutusjaosto tekee päätöksen oppilaan määräaikaisesti erottamisesta.

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.

Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Määräaikaisesta erottamisesta on tehtävä päätös. Oppilaalle on järjestettävä tarvittava opiskeluhoolto. Lisäksi oppilaan määräaikaisesta erottamisesta on tarvittaessa ilmoitettava Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaalipalveluihin.

Muut turvaamis- tai ojentamistoimenpiteet

Opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen

Opetusta häiritsevää oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta oppilas, joka ei noudata poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäamisestä.

Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori ja opettaja voivat tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen kirjataan Wilmaan tuntimerkintöihin.

Opetukseen osallistumisen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen edellä mainitulla perusteella myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Rehtori kertoo oppilaalle ja oppilaan huoltajille mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.

Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi. Pääsääntöisesti pyritään siihen, että oppilaan huoltaja hakee oppilaankoulusta, mikäli oppilaan osallistumisen opetukseen evätään. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Rehtori on yhteydessä huoltajaan ja laatii huoltajan kanssa suunnitelman oppilaan kouluun palaamisesta sekä varmistaa, että

huoltajalla on oppilashuollon yhteystiedot. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua suunnitelman laatimiseen. Suunnitelma kirjataan Wilmaan.

Opetuksen epääminen kirjataan Wilmaan kurinpitotoimiin.

Esineiden tai aineiden haltuun ottaminen

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen.

Haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Haltuun otettu esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Opetusta häiritsevä esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai tilaisuuden päättymisen jälkeen, mahdollisimman pian haltuunotosta. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin 70 jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.

Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.

Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle luovutetaan välittömästi huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet.

Esineiden tai aineiden haltuun ottaminen kirjataan Wilmaan kurinpitotoimiin.

Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy. Tarkastusta tehtäessä on huomioitava erityisesti turvallisuus ja hienotunteisuus.

Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Oppilaan tavaroiden tarkastaminen kirjataan Wilmaan kurinpitotoimiin.

Kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen

Opettaja voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen kirjataan Wilmaan tuntimerkintöihin.

Yhteistyö sosiaalihuollon kanssa

Yhteistyötä kurinpidollista keinoja koskevan suunnitelman osalta tehdään sosiaalihuollon kanssa Lasten- ja nuorten hyvinvointiryhmässä.

Suunnitelman seuranta ja arviointi

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä seuraa kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käytön suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta oppilaitoksessa. Lisäksi kouluissa seurataan ja arvioidaan suunnitelmaa lukuvuosittain koulussa tehtävän laadunarvioinnin sekä muun arvioinnin yhteydessä.

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman,

sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on tukea ja vahvistaa oppilaan toimintakykyä sekä opettaa tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämästään. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa huomioidaan oppilaiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden aktiivinen tukeminen sekä kouluyhteisön jäsenenä toimiminen. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään kaikkia koulupäivän tilanteita, kuten siirtymätilanteita, ruokailutilanteita, välitunteja, oppitunneita, päivittäin toistuvia rutiiniaskareita sekä retkiä ja teemapäiviä. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden opetuksen sisältöjä voidaan yhdistää. Opetustilanteissa eri toiminta-alueiden oppilaskohtaiset tavoitteet yhdistyvät saumattomaksi kokonaisuudeksi ja edistävät uusien taitojen oppimista. Taitojen kehittymisellä tarkoitetaan oppilaan edistymistä taidoissaan ja käyttäytymisessään, ohjauksen tarpeen vähenemistä tai muuttumista sekä uusien taitojen oppimista.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sekä soveltuvin osin laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi harjoitella oppiainekohtaisia taitoja mutta mikäli hänen suunnitelmassaan on paljon eri oppiaineiden sisältöjä, on aiheellista pohtia, olisiko hänen etunsa mukaista opiskella perusopetuksessa oppiaineittain.

Oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen arviointi kuvataan oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle. Suunnitelmassa kuvataan myös oppilaan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista. Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan oppimisen tavoitteet määritellään toiminta-alueittain. Oppilaalle asetettavien tavoitteiden tulee olla hänelle saavutettavissa olevia, realistisia ja mielekkäitä. Tavoitteet asetetaan siten, että oppilas pystyy näyttämään osaamisensa sekä huomaamaan oman kehityksensä. Tavoitteiden laatimisessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet sekä motivaatio ja toimintakyvyn tukeminen. Tavoitteet kohdistuvat oppilaan osaamisen ja oppimisen vahvistamiseen.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja työjärjestyksen mukaisesta koulupäivästä. Toiminta-alueittaiset tavoitteet, opetuksen sisällöt ja oppilaskohtaisen tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä ja oppilaan kanssa työskentelevän muun henkilöstön välistä yhteistyötä sekä monialaista yhteistyötä opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppimista tukeva kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kuntoutuksen ammattilaisten kanssa. Kuntoutusta toteuttavat kuntoutuksen asiantuntijat.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan vuosiviikkotuntimäärä on sama kuin vastaavalla luokka-asteella oppiaineittain opiskelevan oppilaan vuosiviikkotuntimäärä.

Toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta tehdään perusopetuslain mukainen tukea koskeva hallintopäätös. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä muut mahdolliset tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden sekä oppilaan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä.

Motoriset taidot

Motoristen taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, havaintomotoriset taidot ja motoriset perustaidot sekä niiden kehittyminen. Motoriset taidot kehittyvät vaiheittain toistojen ja harjoittelun avulla edistään samalla havaintomotoristen taitojen ja kehon hahmottamisen, karkeamotoristen taitojen ja hienomotoristen taitojen oppimista. Motoristen taitojen kehittymisellä tarkoitetaan muutosta oppilaan motorisessa toimintakyvyssä ja motorisissa taidoissa.

Motoristen taitojen opetuksessa hyödynnetään arjen tilanteita, perusopetuksen oppimisympäristöä sekä monipuolisia ja turvallisia ympäristöjä. Myönteiset liikuntakokemukset lisäävät osallisuutta ja auttavat oppilasta saamaan liikkumisen sekä lihaskunnon ja tasapainon harjoittelun miellyttäväksi ja innostavaksi osaksi arkeaan. Kehittyvät havaintomotoriset taidot edistävät samalla oppilaan motoristen perustaitojen oppimista. Motoristen taitojen hallinta tukee oppimista ja oppilaan omatoimisuutta sekä osallisuutta ja jaksamista.

Motorisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden tarve ja hyödyntäminen.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan fyysinen toimintakyky. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas saavuttaa itsenäisen elämän kannalta hänen toimintakykyään tukevat motoriset taidot. Tavoitteena on, että oppilas löytää motoristen taitojen kehittymisen kautta toiminnan ja liikkumisen ilon, joka tukee päivittäistä hyvinvointia. Motoristen taitojen opetuksen tavoitteena on oppilaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen kehittymisen tukeminen. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehotuntemusta, kehonhahmotusta ja -hallintaa, edistää karkea- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä tukea näiden taitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä arjen eri tilanteissa. Havaintomotorista oppimista tukee aistitoimintojen herkistäminen, joka auttaa oppilasta poimimaan oleellista tietoa ympäristöstä.

Motoriset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Motoristen taitojen opetus sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyuden ja lihasvoiman kehittämisen osa-alueita. Opetuksessa huomioidaan havaintomotoristen taitojen hallinta. Ne ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan. Opetuksen sisällöt muotoutuvat oppilaan kehontuntemuksen, -hahmotuksen ja -hallinnan pohjalta, jotka luovat perustan oppimiselle ja toiminnalle. Kehontuntemuksen kautta oppilas pystyy ymmärtämään ja hyödyntämään eri aistien kautta tulevaa informaatiota. Kehonhahmotuksen avulla oppilas harjoittelee tunnistamaan ja nimeämään kehonsa eri osia, tunnistamaan kehonsa ääriviivat ja kehonsa eri puolia sekä oppii ylittämään kehonsa keskilinjan. Kehonhallinta tarkoittaa kehon asentojen ja liikkeiden hallintaa. Tietoa kehostaan ja ympäristöstään oppilas hankkii liikkumisen kautta. Opetus sisältää erilaisissa tiloissa ja vaihtelevissa toimintaympäristössä liikkumista. Opetus sisältää myös erilaisten välineiden avulla tuotettuja liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia. Motoriset perustaidot, kuten tasapainotaidot, liikkumistaidot ja välineenkäsittelytaidot, mahdollistavat arjessa toimimista ja osallisuutta.

Kieli ja kommunikaatio

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kielitietoinen kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Kieli on ajattelun, oppimisen ja vuorovaikutuksen väline. Kommunikoinnin perusta luodaan havainnoimalla ja tulkitsemalla lapsen tai nuoren verbaalisia ja/tai kehollisia ilmaisuja sekä vastaamalla niihin. Kyky ja halu ottaa ja ylläpitää kontaktia vahvistuu vuorovaikutuksessa. Kommunikaatiotaitojen kehittäminen on edellytys oppilaan osallistumiseen merkitykselliseen vuorovaikutukseen sekä vertaisryhmän että aikuisten kanssa. Näin oppilas voi tulla

ymmärretyksi, pystyy ilmaisemaan itseään omalla tavallaan ja vaikuttamaan omaan ympäristöönsä sekä osallistumaan yhteisönsä toimintaan.

Kieli- ja kommunikaatiotaitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään eri kommunikaatiotapoja ja apuvälineitä sekä tarvittavia tulkitsemis- ja tulkkaukspalveluita. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten kommunikaatiotapojen ja apuvälineiden hyödyntäminen koulupäivän eri tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää muita. Opetuksessa edetään oppilaan toimintakyvyn mukaisesti varhaisesta vuorovaikutuksen muodostumisesta lausetasoiseen kommunikointiin saakka. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa ja kommunikoida erilaisissa tilanteissa ja eri ihmisten kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle oppilaalle hänen toimintakyvylleen sopivia vuorovaikutus- ja kommunikointitapoja ja harjoitella niiden käyttöä arjen tilanteissa. Kommunikaatiotavat voivat olla esimerkiksi taktiillisia eli tuntoaistiin perustuvia, ilmeisiin perustuvaa kommunikaatiota, esine- tai kuvakommunikaatiota, tukiviittomia tai verbaalista kommunikaatiota. Opetuksen tavoitteena on hyödyntää myös oppilaan omaa äidinkieltä ja mahdollisesti muiden kielten taitoja.

Kielelliset ja vuorovaikutustaidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Eryteisesti ne liittyvät kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun (L2), monilukutaitoon (L4) sekä tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen (L5) sekä osallisuuteen (L7).

Opetuksen sisällöt

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen keskeisiä opetuksen sisältöjä ovat vuorovaikutustilanteissa toimiminen, kommunikaation ja kielen ymmärtäminen, sekä kommunikaation ja kielen tuottaminen. Kieli ja kommunikaatiotaidot sisältävät monipuolisesti myös ei-kielellisten viestien ymmärtämisen ja ilmaisemisen, kielellisen tietoisuuden ja artikulaation. Käsitemateriaalin ja sanavaraston opetukseen sisältyy oppilaan tarpeen mukaisesti esineiden, kuvien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaan kaikkien eri kielten taitoja. Tarvittaessa opetus voi sisältää myös oppilaan osallisuuden kannalta tärkeitä vieraan kielen alkeistaitoja.

Sosiaaliset taidot

Sosiaalisten taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot, tunnetaidot ja itsesäätelyn hallintataidot. Sosiaaliset taidot auttavat olemaan, viestimään ja toimimaan muiden kanssa. Koska sosiaaliset taidot vaikuttavat arjen sujumiseen, ne

ovat osa oppilaan sosiaalista toimintakykyä. Tunnetaitojen oppiminen edesauttaa sosiaalista toimintakykyä.

Oppilaan myönteistä minäkuvaa ja oppimismotivaatiota tuetaan tarjoamalla onnistumisen kokemuksia ja rakentamalla perusopetukseen myönteinen sosiaalisen oppimisen ilmapiiri, jossa jokainen oppilas tuntee kuuluvansa yhteisöön ja voi osallistua siihen omilla vahvuuksillaan. Oppilaan kokemukset ymmärretyksi tulemisesta, ryhmässä ja yhteisön jäsenenä olemisesta ja vuorovaikutuksesta vaikuttavat hänen minäkuvaansa ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulma korostaa oppilaan myönteisen minäkuvan vahvistamista niin, että oppilas oppii arvostamaan itseään. Oppilaalla tulee olla tunne, että häntä arvostetaan. Sosiaaliset taidot kehittyvät mallioppimisen ja saatujen kokemusten myötä sekä sosiaalisista tilanteista saadun palautteen avulla.

Sosiaalisia taitoja harjoitellaan luontevasti osana muita toiminta-alueita. Oppilaan omaa toimintaa ja mahdollisuutta osallistumiseen tuetaan ja vahvistetaan sekä luodaan hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan sosiaalinen toimintakyky. Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen kehittäminen ja hänen osallisuutensa vahvistaminen koulu yhteisössä sekä tunne- ja itsesäätelytaitojen harjoittelu ja oppiminen. Sosiaalisten taitojen oppiminen tukee oppilaan vuorovaikutusta ja kommunikaatiota, auttaa häntä liittymään ryhmään sekä luomaan hyviä ihmissuhteita. Sosiaalisia taitoja ovat arjen ympäristössä tarvittavat taidot, kuten itsensä ja muiden esitleminen, kuunteleminen ja kysymysten kysyminen muilta, oman vuoron odottaminen keskustelussa, (puheen-)vuoron antaminen/ottaminen, anteeksi pyytäminen sekä avun pyytäminen. Tunnetaitojen opetuksen tavoitteisiin liittyvät empatiataito, tunteiden tunnistaminen, sietäminen, säätely, ilmaiseminen ja käsittely sekä itsesäätely.

Sosiaalisten taitojen tavoitteisiin voidaan liittää toisia ihmisiä kunnioittavaan ja hyvien tapojen mukaiseen käytökseen liittyviä tavoitteita.

Sosiaaliset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Opetus sisältää toimimista erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Sosiaalisten taitojen opetuksen sisällöt kehittävät ja vahvistavat myönteisiä kokemuksia sekä taitoja sosiaalisissa tilanteissa toimimisesta, jotka rohkaisevat ja motivoivat oppilasta olemaan vuorovaikutuksessa, kommunikoidaan, liittymään ryhmään sekä luomaan ihmissuhteita. Opetus sisältää vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua, jotka tukevat paitsi yksilön itsensä, myös koko ryhmän sosiaalista hyvinvointia. Tunnetaitojen opetus sisältää omien tunteiden tiedostamista ja tunnistamista, tunteiden ilmaisemista sekä tunnekokemusten ja -ilmaisun säätelemistä.

Päivittäisten toimintojen taidot

Päivittäisten toimintojen taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, itsenäisen elämän taidot ja avustamisen tarve. Päivittäisten toimintojen taidot tarkoittavat niitä taitoja, joita ihminen tarvitsee arjessaan. Päivittäisten toimintojen taitojen hallinta edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistymistä, sekä lisää oppilaan toimijuutta ja osallisuutta hänen toimintaympäristössään ja yhteiskunnassa. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoitteluun liittyy luontevasti myös turvallisuuskasvatus. Taitoja harjoitellaan arjen ympäristöissä, kuten ruokailun, pukemisen ja riisumisen, ulkoilun, levon ja leikin yhteydessä sekä liikenteessä ja muissa toimintaympäristöissä tapahtuvissa opetustilanteissa.

Päivittäisten toimintojen taidot sekä oppilaan toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden tukeminen edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Päivittäisten toimintojen taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden tavoitteiden saavuttamista. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan toimintakyvystä, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii toimimaan mahdollisimman itsenäisesti arjen toiminnaan. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista oppimisympäristönsä toimintaan sekä edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Päivittäisten toimintojen taitojen opetuksella vahvistetaan oppilaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjataan häntä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkuvaa. Tavoitteena on harjoitella itsestä huolehtimisen taitoja ja tukea oppilaan luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen. Tavoitteena on myös opettaa turvataitoja ja moninaisuuden hyväksymistä sekä tukea oppilaan

seksuaalista kehitystä. Turvallisuuskasvatuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tunnistamaan vaaratilanteita, pyytämään apua, arvioimaan riskejä sekä tekemään turvallisia valintoja.

Päivittäisten toimintojen taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät seuraaviin alueisiin: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Opetuksen sisällöt

Päivittäisen toimintojen taitojen opetuksen sisältöinä ovat itsenäiseen elämään liittyvät arjen taidot, kuten hyvinvointi ja terveydestä huolehtiminen, sosiaaliset taidot, kodinhoitotaidot sekä asiointitaidot. Opetuksen tulee kattaa ajan hallinnan, asumisen, ympäristössä liikkumisen, mielekkään vapaa-ajan sekä turvallisuuden ylläpitämisen sisältöjä. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Opetuksessa huomioidaan, että oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen. Lisäksi oppilaita tulee ohjata demokraattiseen päätöksentekoon osallistumiseen aktiivisina yhteisön jäseninä. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävä elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin. Opetuksen sisältöihin kuuluvat oppilaan toimintakyvyn edellytysten sekä edun mukaisesti esimerkiksi merkityksellisten vapaa-ajan aktiviteettien/harrastuksen löytäminen, digitalisuuden hyödyntäminen arjessa sekä kaverisuhteet.

Kognitiiviset taidot

Kognitiivisten taitojen oppimisen lähtökohtana ovat oppilaan toimintakyky, ja oppimisen taidot sekä muistin toiminta. Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajattelun, havainnoinnin, tiedonhankinnan, ymmärtämisen ja oppimisen taitoja. Kognitiivisten taitojen kehitykseen kuuluu esimerkiksi kielen, muistin, ajattelun, ongelmanratkaisun, tarkkaavuuden, luovuuden, päättelyn ja päätöksenteon osa-alueita.

Kognitiivisten taitojen opetus tukee oppimis-, muistamis- ja ajatteluprosessien kehittymistä ja rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Kognitiivisten taitojen harjoittelu nivoutuu luontevasti osaksi muiden toiminta-alueiden opetusta vahvistaen oppilaan osallisuutta, motivaatiota sekä asennetta oppimista kohtaan. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt muodostuvat oppilaan yksilöllisestä tilanteesta, taidoista ja vahvuuksista. Oppilaan ohjauksen ja avustuksen tarve huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja opetusmateriaalin tai välineiden valinnassa. Oppilaskohtaiseen tuen toteuttamista koskvaan suunnitelmaan kirjataan opetuksen sisältöjen ja tavoitteiden lisäksi mahdollisten apuvälineiden hyödyntäminen eri koulupäivän tilanteissa sekä tapahtumissa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteiden perustana on oppilaan kognitiivinen toimintakyky. Kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä hahmottaa ja ymmärtää ympäröivää todellisuutta sekä aktivoita hänen ajattelu- ja toiminnanohjaustaitojaan. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Tavoitteena on, että oppilas oppii hahmottamaan, valitsemaan ja luokittelemaan asioita. Lisäksi oppilas oppii päättelytaitoa kuten syy- ja seuraussuhteita, ongelman ratkaisua ja kielellistä päättelyä sekä muistamisen taitoja. Oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaisesti opetuksen tavoitteena voi olla myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksien kehittäminen. Kognitiivisten taitojen harjoittelussa pyritään vahvistamaan oppilaan aktiivista osallistumista arjen toimintaympäristöissä.

Kognitiiviset taidot liittyvät myös kaikkiin laaja-alaisen osaamisen alueisiin. Erityisesti ne liittyvät ajatteluun ja oppimaan oppimiseen (L1), kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun (L2), tieto- ja viestintäteknologiseen osaamisen (L5) sekä osallistumisen, vaikuttamisen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisen (L7) alueisiin.

Opetuksen sisällöt

Kognitiivisten taitojen opetus voi sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, muistin, valinnan, luokittelun, syy-seuraussuhteen, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon oppimista edistäviä osa-alueita. Opetus rohkaisee oppilasta hyödyntämään näitä taitoja erilaisissa arjen tilanteissa ja toimintaympäristöissä. Opetuksen sisältöinä ovat oppilaan kognitiivisen toimintakyvyn ja edun mukaisesti myös lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia sisältäviä harjoituksia.

Eri oppiaineiden sisältöjä voidaan soveltuvien osin hyödyntää kognitiivisten taitojen opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnittelussa. Opetus ei kuitenkaan ole oppiainejakoista eikä perustu perusopetuslain 20 h §:n mukaiseen perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen. Oppiaineiden sisällöistä voi hyödyntää esimerkiksi ajankohdaisiin teemoihin liittyviä opetuskokonaisuuksia.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö Porvoossa

Porvoon suomenkielisessä perusopetuksessa toiminta-alueittain järjestettävä opetus toteutetaan pääsääntöisesti Albert Edelfeltin koulun vaativan tuen erityisluokilla.

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä ja edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä.

Koulupäivistä suunnitellaan kokonaisuuksia siten, että jokaisen toiminta-alueen yksilölliset tavoitteet yhdistyvät oppilaan kaikessa tekemisessä.

Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden oppimisessa ja kokonaiskuntoutuksessa korostuu huoltajien, opiskeluhoillon ja eri verkostojen kanssa tehtävä tiivis yhteistyö. On tärkeää, että eri toimijoiden yhteistyönä laatimia tavoitteita tuetaan oppilaan kaikissa toimintaympäristöissä.

Nivelvaiheissa korostuu tiivis yhteistyö huoltajien ja eri toimijoiden kesken. Perusopetuksen alkaessa varhaiskasvatuksessa yhdessä huoltajan kanssa laadittuja suunnitelmia voidaan hyödyntää oppilaan kokonaiskehityksen, koulunkäynnin ja oppimisen tukena.

Perusopetuksen päättövaiheessa korostuu sekä oppilaiden perusopetuksen jälkeisen elämän että jatko-opintojen yksilöllinen suunnittelu. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden osalta on tärkeää, että oppilaan siirtymistä perusopetuksen jälkeiseen elämänvaiheeseen valmistellaan riittävän varhain yhdessä huoltajien ja muiden tarvittavien toimijoiden kesken. Tässä vaiheessa huomioidaan aina oppilaan kokonaistilanne, kuten jatko-opinnot, mahdollinen päivätoimintaan osallistuminen sekä asumispalveluiden järjestäminen. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa, pedagoginen vastuu on kuitenkin oppilaan opettajalla

Albert Edelfeltin koulu kirjaa lukuvuosisuunnitelmaan toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyön toteuttamisen.

Toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamiseksi Porvoossa

Oppilaan kouluarki muodostaa eheän oppimiskokonaisuuden, jossa oppimisympäristöä laajennetaan koulun ulkopuolelle ja opeteltavia asioita harjoitellaan mahdollisimman paljon luonnollisissa ympäristöissä ja käytännön tilanteissa.

Kaikilla toiminta-alueittain opiskelevilla opiskelijoilla on yhteistyöluokka, jossa oppilaalla on mahdollisuus kuulua suurempaan yhteisöön.

Yhteistyö yhteistyöluokan kanssa suunnitellaan oppilaan lähtökohdista käsin. Oppilaan opettaja ja yhteistyöluokan opettaja vastaavat yhdessä siitä, että lukuvuoden aikana syntyy yhteisiä oppimistavoitteita ja -toimintoja, jotka ovat kaikkien oppilaiden ulottuvilla heidän tarpeistaan riippumatta.

Kodin ja koulun vahva yhteistyö vahvistaa oppilaan mahdollisuuksia osallistua yhteisöön. Ottamalla oppilas ja hänen huoltajansa mukaan koulun toiminnan suunnitteluun ja

toteuttamiseen varmistetaan, että oppilaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet huomioidaan koulun toiminnoissa.

Koulun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön tulee olla kaikkien oppilaiden saavutettavissa ja turvallinen. Koulun henkilöstön tulee käyttää oppilaiden osallistumista edistäviä pedagogisia menetelmiä. Sen avulla tuetaan kaikkien oppilaiden hyvinvointia ja sosiaalisia suhteita. Osallistumista edistävä pedagogiikka sisältää ryhmätöitä, vuorovaikutteisia oppitunteja ja yhdessäoloa edistävää toimintaa.

Koulun yhteisöllisen opiskeluhoillon tulee tukea aktiivisesti oppilaiden yhteisöön osallistumisen mahdollisuuksia. Koulussa tulee työskennellä aktiivisesti sellaisen kulttuurin luomiseksi, jossa kaikki oppilaat tuntevat olonsa tervetulleiksi ja arvostetuiksi. Tämä tarkoittaa yhteisöllisyyden ja oppilaiden välisen kunnioitusta edistävien toimintojen järjestämistä.

Albert Edelfeltin koulu kirjaa lukuvuosisuunnitelmaan miten toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden osallisuus/osallistaminen taataan.

5.4.2. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa myös perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavassa perusopetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena.

Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erytystä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä

vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhuoltoon.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa oppilaskohtaista tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa.

Joustava perusopetus Porvoossa

Porvoossa joustavan perusopetuksen (JOPO) luokkia ovat Linnajoen koulun alaisuudessa toimivat Portti-luokka ja Amis9-luokka. Joustavan perusopetuksen luokilla opiskelee ensisijaisesti 9.luokan oppilaita. Portti- ja Amis9-luokkien opetuksesta vastaavat erityisluokanopettajat.

Portti-luokka

Portti-luokka on joustavan perusopetuksen ryhmä, joka on tarkoitettu syrjäytymisvaarassa oleville pääsääntöisesti perusopetuksen päättövaiheessa oleville oppilaille, joiden koulupolku on esimerkiksi runsaiden poissaolojen vuoksi vaarassa jäädä kesken. Portti-luokan oppilaat etenevät tavoitekokonaisuuksittain oppilaalle laaditun suunnitelman mukaisesti. Käytössä on usein myös muita vahvan tuen muotoja, kuten lisätty opiskeluhoollollinen ja ohjauksellinen tuki.

Oppilas voi jatkaa perusopetuksen suorittamista Portti-luokassa täytettyään 17 vuotta. Oppivelvollisuusiän täytyttyä eli oppilaan täytettyä 18 vuotta opiskeluoikeus Portti-luokassa päättyy. Perusopetuksiä ylittäneiden oppilaiden osalta noudatetaan oppivelvollisuuslain tuomia säännöksiä muun muassa poissaoloihin liittyen. Portti-luokka toimii Ammattitiellä toisen asteen oppilaitoksen yhteydessä.

Hakeutuminen Portti-luokalle

Seuraavan lukuvuoden Portti-luokan ryhmään haetaan keväällä. Maaliskuussa rehtorit ilmoittavat oppimisen tuesta vastaavalle aluerehtorille moniammatillisesti laaditun koosteen niistä oppilaskohtaista tukea saavista oppilaista, joiden perusopetus on vaarassa jäädä kesken. Ennen kevätlukukauden päättymistä on selvillä, ketkä heistä hyötyvät paikasta Portti-luokalla. Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori tekee valinnan Portti-luokalla aloittavista oppilaista.

Uusia oppilaita otetaan Portti-luokalle myös kesken lukuvuoden, pääsääntöisesti syysloman jälkeen, kevätlukukauden alussa sekä talviloman jälkeen. Tällöin ryhmään otetaan ensisijaisesti vuosiluokkaa 9 suorittavia oppilaita, jotka etenevät tavoitekokonaisuuksittain oman suunnitelman mukaisesti ja joiden kohdalla koulutuksellisen syrjäytymisen riski on suuri. Kesken lukuvuoden siirtyvien oppilaiden osalta koulun moniammatillinen ryhmä tekee arvion Portti-luokan tarpeesta. Siirtoerusteena voivat olla vain pedagogiset perusteet.

Kesken lukuvuoden siirtyvien oppilaiden osalta tarvitaan yhteydenotto oppimisen tuesta vastaavaan aluerehtoriin jo asian valmisteluvaiheessa. Lähettävän koulun rehtorin tulee huolehtia siitä, että oman koulun pedagogisen tuen keinot ovat olleet vahvasti käytössä jo riittävän pitkän ajan ja että oppilas on tarvittaessa ohjattu opiskeluhoollollisten palvelujen piiriin.

Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori tekee Portti-luokalle siirtyville oppilaille oppilaskohtaisen tuen hallintopäätöksen tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä, ellei päätöstä ole tehty jo aiemmin.

Amis9-luokka

Amis9-luokka on joustavan perusopetuksen ryhmä, joka on suunnattu niille nuorille, jotka kykenevät opiskelemaan täysipäiväisesti oman opettajansa johdolla, mutta tarvitsevat opiskelussaan painotetusti käytännönläheisyyttä ja toiminnallisuutta. Kriteereinä ryhmään valitsemiselle ovat muun muassa syrjäytymisriski, epäsäännöllinen koulunkäynti, alisuoriutuminen

sekä mahdolliset oppimisen vaikeudet ja esteet. Amis9-luokka toimii Careerian tiloissa Perämiehentiellä. Perinteisen luokkaopetuksen ohella Amis9-luokan oppilaat opiskelevat myös jaksoittain Careerian heille suunnittelemissa aineissa ammatillisen opettajan johdolla.

Hakeutuminen Amis9-luokalle

Amis9:n oppilaat valitaan kouluissa helmikuun aikana laadittujen moniammatillisten esitysten pohjalta. Amis9:n opettaja ja oppimisen tuesta vastaava aluerehtori haastattelevat hakijat valintaprosessin yhteydessä maaliskuussa ja tekevät valinnan Amis9:lle valittavista oppilaista. Kriteereinä ryhmään valitsemiselle ovat muun muassa syrjäytymisriski, epäsäännöllinen koulunkäynti, alisuoriutuminen sekä mahdolliset oppimisen vaikeudet ja esteet. Edellytyksenä on lisäksi, että oppilailla tulee olla oma vahva motivaatio parantaa koulunkäyntiään päättövuoden aikana.

Lähikoulupäätöksistä vastaava aluerehtori tekee Amis9:lle siirtyville oppilaille lähikoulupäätöksen Linnajoen kouluun. Lisäksi oppilaille tehdään päätös joustavaan perusopetukseen siirtymisestä. Ryhmäkohtaista tukea saaville oppilaille päätöksen tekee Linnajoen koulun rehtori ja oppilaskohtaista tukea saaville oppilaille oppimisen tuesta vastaava aluerehtori tuen tarpeen arvion ja suunnitelman perusteella.

5.4.3. Opintoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Paikallisen opetussuunnitelman mukaisista vuosiluokkakohtaisista tavoitteista voidaan oppilaskohtaisesti poiketa muodostamalla opetussuunnitelman tavoitteista erillaisia tavoitekokonaisuuksia. Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä tarkoitetaan, että oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain vuosiluokittain etenemisen sijaan. Opetuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta.

Tavoitekokonaisuuksittain opintoissa eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen yhden tai useamman oppiaineen jonkun tavoitteen tai joidenkin tavoitteiden osalta. Jos oppilas opiskelee omaa vuosiluokkaansa nopeammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla ylemmän tai ylempien vuosiluokkien tavoitteita. Jos oppilas etenee opintoissaan omaa vuosiluokkaansa hitaammin, tavoitekokonaisuuksissa voi olla edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Vuosiluokkajakson aikana oppilas, joka opiskelee oman vuosiluokkansa edeltävän vuosiluokan tai edeltävien vuosiluokkien tavoitteita, voi siirtyä vuosiluokalta seuraavalle. Kunkin vuosiluokkajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina

kyseisen jakson tavoitteet. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevä oppilas opiskelee ensisijaisesti oman vuosiluokkansa mukana.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenemistä voidaan hyödyntää myös silloin, kun oppilas siirtyy perusopetukseen opiskeltuaan ulkomailla tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevälle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissa etenevän oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista määrätään luvussa 6.

Oppilas voi edetä tavoitekokonaisuuksittain joko omaa vuosiluokkaansa hitaammin tai nopeammin. Tavoitekokonaisuuksittain opiskelusta sovitaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelemaan siirtyvälle oppilaalle tulee tehdä oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi (20 d §) sekä suunnitelma (20 e §) ja tarvittava liite. Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori tekee oppilaalle kirjallisen hallintopäätöksen tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskeleva oppilas opiskelee opetussuunnitelman yleisten tavoitteiden mukaisesti, mutta käyttää joihinkin oman vuosiluokkajaksonsa tavoitteisiin joko enemmän tai vähemmän aikaa.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan oppilaalle aina henkilökohtaisesti. Oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja kirjaa oppilaan suunnitelman liitteeseen a oppilaan tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa etenemisen ja arvioinnin periaatteet. Oppilaan opintojen etenemistä tulee seurata riittävän usein, jotta voidaan varmistua opintojen edistymisestä. Lukuvuositodistuksessa arvioidaan oppilaan kyseisenä lukuvuonna kokonaan suorittamat oppiaineet, kesken olevat jätetään tyhjäksi.

Hitaammin etenevät oppilaat

Ennen päätöstä tavoitekokonaisuuksittain etenemistä, hitaammin etenevälle oppilaalle tulee olla aiemmin tehtynä oppilaskohtaisia tukitoimia koskeva päätös. Tavoitekokonaisuuksittain

opiskelu hitaammin etenevällä oppilaalla on viimesijainen keino, ennen sitä tulee olla käytetty riittävässä määrin oppilaskohtaiset tuen keinot.

Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen on viimesijainen keino välttää hylätty arvosana ja vuosiluokan kertaaminen.

Nopeammin etenevät oppilaat

Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori kirjaa hallintopäätöksen perusteisiin, ettei oppilaan kohdalla ole ollut tarkoituksenmukaista tarjota oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

5.4.4. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa koulun opetuskielessä.

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito (A1) opetuskielessä (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria. Myös oppilaat, jotka siirtyvät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi. Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä. Peruskielitaidolla

tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullakin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas etenee opinnoissaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettyjen vuosiluokka-kohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3. kuvattuja periaatteita.

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan lähtökohtaisesti ne oppilaat, joiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskiellitaidon (A1) vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet. Suunnitelmaa laativat opettajat käyvät keskustelun valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- tai yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuupettaja. Vastuupettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

Valmistavan opetuksen lisäopetus Porvoossa

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt

Porvoossa valmistavan lisäopetuksen tarvetta arvioi valmistavan luokan opettaja valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arviointi kohdistuu oppilaan kielitaidon tasoon. 1.8.2026 alkaen valmistavan opetuksen päättyessä oppilaan kielitaidon tavoitetasona on kehittyvä peruskielitaito (A2-taso). Arvioinnissa käytetään Porvoossa yhteisesti sovittuja arviointimenetelmiä. Opettajan arvioitua oppilaan tarpeen lisäVALO-opetuksesta, hän käy keskustelun oppilaan ja huoltajien kanssa ja ohjaa oppilaan lisäVALO-opetukseen.

Yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa

Valmistavan vuoden aikana oppilas integroidaan mahdollisuuksien mukaan perusopetukseen (ks. Porvoon kaupungin valmistavan opetuksen opetussuunnitelma). Integroinnin tehtävänä on edistää oppilaan suomen kielen kehittymistä, tukea suomalaiseen koulukulttuuriin kiinnittymisessä sekä edistää eri oppiaineiden laaja-alaisen osaamisen ja sisältöjen omaksumista. Integroinnin tarkoitus on sujuvoittaa siirtymistä perusopetukseen valmistavan opetusvuoden jälkeen.

Oppilaan on mahdollista suorittaa opetussuunnitelman mukaisia oppimääriä integroinneissa. Nämä suoritukset tehdään erityisessä tutkinnossa. Integroinneissa suoritettavat opetussuunnitelman mukaiset oppimäärät edesauttavat peruskouluopintojen edistymistä. Tämän vuoksi etenkin yläkoulun valmistavassa opetuksessa olisi hyödyllistä integroida oppilas valmistavan vuoden aikana oppilaan oppimisvalmiuksien ja mahdollisuuksien mukaan oppiaineisiin, joita ei opiskella enää 9. luokalla. Tällaisia oppiaineita ovat esimerkiksi useat taito- ja taideaineet sekä historia.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen. Mikäli oppilas ei ole saavuttanut kielitaidon tasoa A2 tai hänellä on puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria, voi hän saada lisäVALO-opetusta perusopetuksen yhteydessä.

Oppilaan siirtyminen perusopetukseen tulee suunnitella hyvissä ajoin. Valmistavan luokan opettaja suunnittelee kaksi kuukautta etukäteen oppilaan siirtymisen perusopetukseen oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Oppilaan siirtyminen perusopetukseen etenee seuraavien vaiheiden kautta:

1. Integroinnit valmistavan vuoden aikana
2. Oppilaan koulupolun sekä koulunkäynnin ja oppimisen tuen suunnittelu
3. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen selvittäminen
4. Siirtopalaveri valmistavasta opetuksesta perusopetuksen lisäVALOon: palaveriin osallistuvat oppilas, huoltajat, valmistavan luokan opettaja, tuleva luokanopettaja tai luokanvalvoja, valmistavan opetuksen lisäopetuksesta vastaava opettaja ja muut opettajat tarpeen mukaan
5. Siirtyminen perusopetukseen ja osallistuminen valmistavan opetuksen lisäopetukseen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt

Järjestämisen periaatteet

Valmistavan opetuksen lisäopetus järjestetään koulukohtaisesti suunniteltuna oppiaineittain joko erillisessä ryhmässä tai inklusiivisesti perusopetuksen ryhmissä. Lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella.

Lisäopetus järjestetään siten, että sille asetetut tavoitteet (vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielessä) toteutuvat. Lisäopetuksen aikana oppilas etenee opinnoissaan vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden mukaisesti ja saa lisätukea peruskielitaidon vahvistamiseen sekä eri tiedonalojen kielen opiskeluun.

Lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Tuki suunnitellaan oppilaskohtaisesti oppilaan lähikoulussa. Resurssi lisäopetuksen antamiseksi jaetaan kouluille oppilasmäärän mukaan. Lisäopetusta antavasta opettajasta päätetään oppilaskohtaisesti. Jokaiselle lisäVALOa tarvitsevalle oppilaalle nimetään vastuupettaja, joka suunnittelee ja koordinoi oppilaan lisäopetusta sekä arvioi sen tarvetta yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Lisäopetus voidaan lopettaa oppiaineittain myös kesken lukuvuoden.

Vastuut

opetuksen järjestäjä	linjaukset ja resurssit
rehtori	käytännön toteutus koululla
vastuupettaja	opetuksen ja tuen suunnittelu ja koordinointi

opetusta antava opettaja

oppimisen seuranta ja arviointi

Yhteistyökäytänteet

LisäVALO-opetuksen toteuttaminen edellyttää tiivistä ja suunnitelmallista yhteistyötä koulun sisällä. Yhteistyön tavoitteena on turvata oppilaalle johdonmukainen, tavoitteellinen ja tarpeisiin vastaava tuki peruskielitaidon ja eri tiedonalojen kielen kehittymisen tueksi.

LisäVALO-opetuksen vastuupettaja tekee tiivistä yhteistyötä oppilasta opettavien aineenopettajien, luokanopettajan tai -ohjaajan, erityisopettajan sekä tarvittaessa S2-opettajan kanssa. Yhteistyön keskiössä ovat:

- oppilaan kielellisten ja oppimiseen liittyvien tarpeiden tunnistaminen
- lisäopetuksen tavoitteiden asettaminen ja seuranta
- opetuksen sisältöjen ja työskentelytapojen yhteensovittaminen perusopetuksen opetuksen kanssa
- kielitietoisten pedagogisten ratkaisujen jakaminen ja kehittäminen

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet

Porvoossa on käytössä oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelma (Wilma-lomake), joka avataan ja täydennetään kaikille valmistavan opetuksen lisäopetuksessa oleville oppilaille.

Oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytänteet vuoden aikana

Oppilaan tarvetta saada valmistavan opetuksen lisäopetusta arvioidaan läpi lukuvuoden. Tavoitteena on taata oppilaalle tarvittavat kielelliset valmiudet perusopetuksen suorittamiseen. Jos tavoite saavutetaan, voidaan valmistavan opetuksen lisäopetus päättää kesken lukuvuoden. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen päättyminen voi koskea kaikkia oppiaineita, joissa oppilas on saanut lisäopetusta tai vain yksittäistä oppiainetta.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksessa suoritettuja opintoja arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaan kielitaito otetaan huomioon arvioinnissa. Arvioinnin apuna käytetään kielitaitotasosteikkaa. Arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa järjestetään vähintään kerran lukuvuoden aikana.

Oppilaan arvioinnista valmistavan opetuksen lisäopetuksen aikana vastaa oppiainetta opettava opettaja yhteistyössä lisävalon vastuupettajan kanssa. Vastuupettaja seuraa yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan etenemistä koko lukuvuoden ajan.

Oppilaan opiskelu valmistavan opetuksen lisäopetuksessa päättyy viimeistään vuoden kuluessa. Jos oppilaalla on edelleen tuen tarvetta oppimisessa, sitä arvioidaan ja seurataan kuten muidenkin perusopetuksen oppilaiden kohdalla (ks. luku 7).

5.4.5. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltävien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Yhdysluokkaopetuksen järjestäminen Porvoossa

Opetus toteutetaan osittain vuosiluokka- ja osittain vuorokurssiperiaatteen mukaan, toisin sanoen esimerkiksi kolmannen luokan oppilas voi opiskella tiettyjen oppiaineiden sisältöjä kolmannen tai neljännen luokan mukaisesti.

Koulun tulee kuvata lukuvuosisuunnitelmassaan, mitkä oppiaineet opiskellaan vuosiluokittain ja mitkä vuorokursseittain.

Vuosiluokkien mukaisesti tulee opiskella ainakin seuraavissa oppiaineissa: äidinkieli, matematiikka sekä toinen kotimainen ja vieraat kielet.

Vuorokurssiperiaatteen mukaan opiskeltaessa koulun on huolehdittava siitä, että oppilas saa opetusta kaikissa opetussuunnitelman sisällöissä ja että sisällöt muodostavat johdonmukaisen jatkumon uusien asioiden rakentuessa aiemmin opitun perustalle.

Oppilaalle annettaviin todistuksiin tulee merkitä, mikäli hän on opiskellut oppiaineen sisältöjä muun kuin oman vuosiluokkansa mukaisesti.

Tuntijako

Jos koulutusjaoston hyväksymässä tuntijaossa yhdysluokan eri vuosiluokilla on jossakin oppiaineessa erilaiset viikkotuntimäärät, ne jaetaan osiin ja tasataan vuosiluokkien välillä.

Tässä tapauksessa koulun tulee kuvata lukuvuosisuunnitelmaan, missä oppiaineessa näin tehdään sekä mitkä sisällöt opiskellaan aiottua aikaisemmin tai siirtyvät seuraavalle lukuvuodelle.

5.4.6. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä vammaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Porvoon suomenkielisissä perusopetuspalveluissa ei lähtökohtaisesti käytetä etäyhteyksiä.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta osana oppilaan saamaa tukea järjestetään vain poikkeustapauksissa, mikäli opetuksen järjestäjä katsoo sen olevan oppilaan etu.

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävä opetus otetaan käyttöön, määritellään tapauskohtaisesti tavoitteet, käytännöt, toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

5.4.7. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Oppilaan opetuksen ja tukimuotojen järjestäminen edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (perusopetuslain 6 § tai 28 §:ssä tarkoitettussa) koulussa. Sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Hoidosta vastaavan sairaalan toimintayksikön sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle kuin erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole oppilaan edun mukaista perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta. Myös kunta, jossa sijaitsee muu erikoissairaanhoidon toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Ennen päätöstä on kuultava oppilasta, hänen huoltajaansa sekä oppilaan opetuksen järjestäjää ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisia. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen

kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätöksen tekee sairaalan sijaintikunta.

Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultaatiolla tarkoitetaan yleisesti ammattilaisten ja asiantuntijoiden välistä neuvottelua ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi, joten konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdentuu ensisijaisesti opettajille.

Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä toiminta-alueensa kunnille konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa. Tätä palvelua hyödynnetään, kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia ennaltaehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä. Palvelua voidaan tarjota myös muiden kuin erikoissairaanhoidossa jo olevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista lähikouluissa sekä tukea heitä turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomisessa. Lisäksi palvelun tarkoituksena on edistää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa toiminnallaan oppilaiden tukemiseen tarvittavia moniammatillisen ja monialaisen työn rakenteita.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa sopia moniammatillisessa yhteistyössä konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. Samat tahot sopivat myös välttämättömän tuen järjestämisestä opetuksen järjestämiseksi silloin, kun oppilas siirtyy omasta koulustaan sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Jos oppilaan opetuksen järjestäjä on eri kunta kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa on kuultava.

Järjestelyt sairaalaopetuksen yhteydessä

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa.

Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua.

Oppilaalla on omassa koulussaan käytössä kaikki koulun tukitoimet.

Oppilaan siirtyessä omasta koulustaan sairaalaopetukseen ja palatessa jälleen omaan koulun, toteutetaan siirtyminen moniammatillisessa yhteistyössä oppilaan, huoltajan tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon kanssa.

Nivelvaihe suunnitellaan aina yksilökohtaisesti.

Rehtori nimeää sairaalakouluun siirtyvälle tai sieltä palaavalle oppilaalle vastuuopettajan, joka hoitaa yhteistyön sairaalakoulun kanssa.

Sairaalaopetuksessa korostuvat kasvatuksen ja opetuksen lisäksi pedagoginen kuntoutus ja kaikkien oppilasta opettavien, kasvattavien tai hoitavien tahojen keskinäinen yhteistyö ja konsultaatio.

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun käytänteitä ja yhteistyötä kehitetään yhteistyössä HUS:n ja hyvinvointialueen kanssa.

5.4.8. Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin, jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppiaineen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.

Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan silloin, kun oppilaan katsotaan esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän määrittämällä muulla tavalla osoittaneen hallitsevansa vuosiluokan tai perusopetuksen oppimäärän tiedot ja taidot. Perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä sovelletaan myös oppilaan siirtyessä esimerkiksi ulkomailla tai perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskeltuaan perusopetukseen niin myöhäisessä vaiheessa, ettei enää ajallisesti ehdi saavuttaa oppimäärän tavoitteita. Oppilaan terveydentilaan perustuva perusopetuksen poikkeavan järjestämisen soveltaminen tulisi kyseeseen tilanteissa, jossa oppilaalla todetaan esimerkiksi pitkäaikainen sairaus, joka estäisi opetukseen osallistumisen pysyvästi tai kokonaan.

Perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä päätettäessä oppilaan tilannetta tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ja huomioida oppilaan etu sekä oikeus opetukseen ja turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjä tekee päätöksen oppimäärän suorittamatta

jättämisestä huoltajan hakemuksesta perusopetuslain mukaisella hallintopäätöksellä. Päätöksenteon tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa. Myös terveydentilaan liittyvistä syistä tehtävän päätöksen tekee opetuksen järjestäjä. Terveydentilan arvioivat terveydenhuollon ammattilaiset. Oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta terveydellisistä syistä suorittamasta oppiaineen oppimäärää säädetään perusopetuslain 20 h §:ssä.

Oppilaan opetuksen järjestäminen osittain toisin, esimerkiksi oppiaineen opetuksesta pysyvästi tai kokonaan vapauttaminen, ei ole mahdollista ilman hallintopäätöstä opetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Päätös voidaan tehdä vain perusopetuslain 18 §:ssä mainituilla oppilaan tilanteesta johtuvilla syillä ottaen huomioon oppilaan etu. Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Huoltajaa ja oppilasta tulee aina kuulla ennen päätöksentekoa. Perusopetuslain 18 §:n mukaiseen päätökseen on mahdollista hakea oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Poikkeavia järjestelyitä ei tule käyttää tilanteessa, jossa edellytykset oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaiselle keskeyttämiselle täyttyvät.

Perusopetuksen poikkeavan järjestämisen toteuttaminen, käytänteet ja vastuunjako Porvoossa

Huoltaja tekee hakemuksen oppilaan perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä.

Oppilaan kokonaistilanne kartoitetaan yhdessä koulun ja huoltajan kanssa. Tilanteessa voidaan hyödyntää monialaista yhteistyötä ja konsultoivan erityisopettajan tukea.

Päätöksen perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä tekee oppimisen tuesta vastaava aluerehtori. Päätös voidaan tehdä vain perusopetuslain 18 §:ssä mainituista syistä.

Erityinen tutkinto

Oppilas voi suorittaa erityisessä tutkinnossa perusopetuksen oppiaineita valmistavan opetuksen aikana oppilaan omalla koululla, mikäli se on oppilaan edun mukaista.

Tämä voi olla tarpeen, jos oppilas on 7.–8. luokalla, minkä jälkeen joidenkin yhteisten oppiaineiden opetus päättyy. Suoritetuista oppiaineista annetaan arviointi erityisen tutkinnon todistuksessa. Tällöin kyseessä voi olla todistus

- perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta,
- osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä tai
- perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, hänen jo suorittamansa opinnot hyväksi luetaan.

Muiden kuin valmistavan opetuksen oppilaiden osalta erityisen tutkinnon suorittamisesta vastaa Linnajoen koulu. Erityinen tutkinto on mahdollista suorittaa vuosittain 15.4.–14.5. välisenä aikana. Koetilaisuudet sovitaan tarkemmin erityisen tutkinnon suorittajan kanssa. Erityiseen tutkintoon on ilmoitauduttava kirjallisesti talvilomaan mennessä Linnajoen koulun rehtorille.

Kotiopetus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot.

Oppivelvollisuuden suorittaminen muulla tavoin kuin koulussa ei edellytä lupaa viranomaisilta. Oppilas voi siirtyä huoltajan ilmoituksella kotiopetukseen. Huoltaja ilmoittaa kotiopetukseen siirtymisestä oppilaan koulun rehtorille, jonka jälkeen oppilaalle annetaan erotodistus.

Kotiopetuksessa olevaa oppilasta ei tällöin rekisteröidä oppilaaksi mihinkään Porvoon peruskouluun eikä oppilas ole oikeutettu kunnan tarjoamiin palveluihin tai etuuksiin, kuten tuki- tai erityisopetukseen tai opiskeluhuollollisiin palveluihin.

Kotiopetuksessa olevan oppilaan huoltaja vastaa opintojen järjestämisestä, oppikirjojen ja muun oppimateriaalin tai työvälineiden hankkimisesta sekä siitä, että lapsen oppivelvollisuus tulee suoritetuksi.

Jos huoltaja laiminlyö velvollisuutensa huolehtia lapsensa oppivelvollisuuden täyttymisestä, hänet voidaan tuomita sakkoon.

Kunta ei järjestä opetusta kotiopetuksessa olevalle lapselle.

Aluerehtori nimeää tutkivan opettajan, joka seuraa kotiopetuksessa olevan oppilaan opintojen edistymistä. Keskuskoulu valvoo kotiopetuksessa olevien alakoulun oppilaiden oppivelvollisuuden edistymistä ja Linnajoen koulu yläkoulun oppilaiden oppivelvollisuuden edistymistä.

Kotiopetukseen siirtyneen oppilaan tutkiva opettaja kutsuu huoltajan sekä oppilaan aloituskeskusteluun ja seuraa sen jälkeen oppilaan oppivelvollisuuden etenemistä alla kuvatun suunnitelman mukaisesti.

Oppivelvollisuuden edistymisen seuranta Porvoossa

Vuosiluokat 1–2

- ensimmäisessä keskustelussa käydään läpi huoltajan ja kunnan velvollisuudet ja vastuut
- huoltaja esittelee oppimissuunnitelman tutkivalle opettajalle syksyllä
- tarvittaessa/tutkivan opettajan harkinnan mukaan seuranta ja arviointi syyslukukauden lopussa
- seuranta ja arviointi keväällä, lausunto oppivelvollisuuden etenemisestä
- 2.lk jälkeen tarvittaessa/tutkivan opettajan harkinnan mukaan arviointi- ja seulontamenetelmät (AI, MA)

Vuosiluokat 3–5

- huoltaja esittelee oppimissuunnitelman tutkivalle opettajalle joka syksy
- seuranta ja arviointi keväällä, lausunto oppivelvollisuuden etenemisestä

Vuosiluokat 6–7

- huoltaja esittelee oppimissuunnitelman tutkivalle opettajalle syksyllä
- tarvittaessa/tutkivan opettajan harkinnan mukaan seuranta ja arviointi syyslukukauden lopussa
- seuranta ja arviointi keväällä, lausunto oppivelvollisuuden etenemisestä
- syksyn tai kevään tapaamisen yhteydessä käydään keskustelu nivelvaiheessa huomioitavista asioista, mm. päättyvät ja alkavat oppiaineet
- ennen 7.lk tarvittaessa/tutkivan opettajan harkinnan mukaan arviointi- ja seulontamenetelmät (AI, MA)

8. vuosiluokka

- huoltaja esittelee oppimissuunnitelman tutkivalle opettajalle syksyllä
- suunnitelmassa huomioidaan päättöarvioinnin suorittamismahdollisuudet 8.luokalla
- tarvittaessa seuranta ja arviointi syyslukukauden lopussa tai ennen talvilomaa
- seuranta, arviointi ja 9.lk alustava suunnittelu keväällä. Lausunto oppivelvollisuuden etenemisestä
- lisäksi sovitaan mahdolliset päättövaiheen suoritukset erityisenä tutkintona

9. vuosiluokka

Päättöluokkalaisen oppivelvollisuuden suorittamista seurataan intensiivisemmin kuin muiden oppilaiden osalla.

Elokuussa keskustelu, jossa

- tutkiva opettaja esittelee päättövaiheen arviointimenetelmät ja –periaatteet
- tehdään suunnitelma ja sovitaan ajankohdat erityisen tutkinnon osa-alueiden suorittamiselle, mikäli sellaista halutaan (erityinen tutkinto ei ole pakollinen).
- huoltaja esittelee laatimansa oppimissuunnitelman tutkivalle opettajalle
- Nivelvaiheen opo tiedottaa oppivelvollisen huoltajia hakeutumiselvoitteesta toisen asteen koulutukseen. Yhteishaku suunnitelma palautetaan nivelvaiheen opolle, sovittu ennen yhteishaun päättymistä.
- sovitaan arviointitapaamiset mahdollisen erityisen tutkinnon suorittamista varten, n. 8–10 kertaa.

Tutkiva opettaja voi perusopetuksen päättövaiheessa kirjoittamassaan selosteessa todeta kotioppijan opintojen edistyneen siten, että perusopetuksen oppimäärä on tullut opiskelluksi, mutta tämä ei ole todistus, eikä sisällä arvosanoja.

Toisen asteen yhteishaussa kotiopetuksessa oleva hakija valitsee hakulomakkeella vaihtoehdon ”*ei päättötodistusta*”, jos hän saa pelkän selosteen perusopetuksen suorittamisesta. Tällöin hän voi tulla valituksi ainoastaan harkintaan perustuvassa valinnassa.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, hakijalle annetaan siitä todistus. Tällöin hakija valitsee pohjakoulutukseksi ”*perusopetuksen oppimäärä*”.

Todistukset

Mikäli huoltaja haluaa oppivelvollisen saavan opinnoistaan perusopetuksen todistusta vastaavan todistuksen, jossa todetaan suoritettavat opinnot ja annetaan numeroarvosana tai sanallinen arvio osaamisen tasosta, on oppivelvollisen osallistuttava perusopetuslain 38 §:n mukaiseen erityiseen tutkintoon.

Erityisessä tutkinnossa tutkiva opettaja arvioi oppilaan osaamisen tason suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin.

Erityisen tutkinnon arviointi perustuu perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereihin.

Erityinen tutkinto kotiopetuksessa olevalle oppilaalle

Perusopetuslain 38 §:ssä säädetyn erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Perusopetuksen koko oppimäärän suorittamiseksi tulee oppivelvollisen osallistua tutkintoon kaikissa perusopetuslain 11 §:n 1 momentissa mainituissa aineissa (ei siis valinnaisia aineita).

Erityinen tutkinto voidaan suorittaa oppimäärän erityisenä tutkintona joko kokonaan tai yksittäisten oppimäärien kohdalla.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain.

Erityisen tutkinnon arvioinnista ja oikaisun hakemisesta arviointiin on soveltuvin osin voimassa, mitä 10, 12, ja 19 §:ssä säädetään.

Huoltaja voi myös kääntyä jonkin toisen opetuksen järjestäjän puoleen.

Erityisestä tutkinnosta annetaan Porvoon kaupungin todistus pohjaa mukaileva todistus ”Erityinen perusopetuksen päättötutkinto” tai vastaava osatutkinto.

Paluu perusopetuksen piiriin Porvoossa

Palatessaan perusopetuksen piiriin huoltaja anoo koulupaikkaa, joka osoitetaan lähikoulusta.

Kouluun palaaminen toteutetaan koulun oppilastilanteen ja resurssien puitteissa. Koulu vastaa pedagogisista ratkaisuksista mm. opetusryhmästä.

5.4.9. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa. Monialainen yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa korostuu opetuksen erityisissä tilanteissa.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on perusopetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

Mikäli oppilas siirtyy omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen koulu välittää opetuksen kannalta välttämättömät tiedot oppilaan uuteen kouluun.

Uuden koulun kanssa järjestetään tiedonsiirto, johon osallistuu oppilaan luokanopettaja/luokanvalvoja ja tarvittaessa erityisopettaja.

Samat yhteistyökäytännöt ovat käytössä myös oppilaan palatessa takaisin omaan kouluun.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisuudesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisulla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktiivisia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta

vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusopetuslain ja -asetuksen mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi).
- määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan oppiaineittain. Oppiaineen arviointi sisältää myös laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnin. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen. Toiminta-alueiden mukaisesti opiskelevan oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan toiminta-alueittain.

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen, itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita (luku 6.2). Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytännöt, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa, joka on osa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

6.1.1. Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoritustaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettujen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

6.1.2. Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen kokonaisarviointi siitä, missä määrin oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi. Päätö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviointia ei merkitä.

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, paitsi jos oppilaan oppimäärää on rajattu. Oppilaan lukuvuosiarviointi 6. vuosiluokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä. Päätöarviointi kohdistuu oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseen perusopetuksen oppimäärän päättyessä, ja arvioinnissa käytetään valtakunnallisia päätösarvioinnin kriteereitä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Opettaja dokumentoi arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

Arvioinnista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille lukuvuoden ja / tai oppimäärän opiskelun alkamisaikana. Opiskelun edetessä oppilaat ja huoltajat pidetään ajan tasalla monipuolisen, jatkuvan arvioinnin periaatteella.

Arvioinnista tiedottaminen kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin yleiset periaatteet luovat arviointikulttuurin perustan sekä formatiiviselle että summatiiviselle arvioinnille. Arvioinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa kohdennettuihin tavoitteisiin. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Koulun arviointikäytännöt on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja koulussa on varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys. Opettajien yhteistyö on edellytys suunnitelmallisen ja johdonmukaisen arviointikulttuurin toteutumiselle.

Opettaja arvioi oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä monipuolisten näyttöjen perusteella. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, ellei oppimäärää ole rajattu. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Valtakunnalliset arviointikriteerit on laadittu kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavaan lukuvuosiarviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin valtakunnallisia arviointikriteerejä käyttäen.

Rajatun oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittelyssä ei

käytetä valtakunnallisia arviointikriteerejä. Oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä rajataan vasta, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määritettyihin tavoitteisiin.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt otetaan arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttotustaisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen vaikuttavat myös oppilaan perusopetuksessa opiskelema aika ja annettu tuki. Oppilaalle annetaan tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoon hyödyntäen. Päätösarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa.

Oppimiskeskustelu

Oppimiskeskustelu käydään vähintään kerran lukuvuoden aikana vuosiluokilla 1–6 oppilaan ja huoltajan kanssa ja vuosiluokilla 7–9 oppilaan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Keskustelun apuna käytetään perusopetuspalveluiden yhteistä materiaalia.

6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi) liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja palautteen antamiseen oppimisprosessista. Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi) puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määritettyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin, ellei oppiaineen oppimäärää ole rajattu.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa ja päättöarvioinnissa käytetään oppilaan osaamisen arvioinnissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulee myös laaja-alainen osaaminen arvioiduiksi.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointikriteerejä.

Jos oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan oppimista ja osaamista näissä oppiaineissa suhteessa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Osaamisen tason määrittelyssä ei siis käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Oppimäärä rajataan vasta, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista.

6.4. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin sisältyvien työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä

käyttäytyminen tai siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineista saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät tarpeet tulee tarvittaessa kirjata, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnissa.

Käyttäytymisen arvioinnille on yhteiset kuntakohtaiset tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka on laadittu erikseen vuosiluokille 1–3, 4–6 ja 7–9.

Käyttäytymisen arvioinnin kriteerit löytyvät kaupungin verkkosivuilta opetussuunnitelman liitteenä.

Käyttäytymisen arviointi toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan osalta voi poiketa muiden oppilaiden käyttäytymisen arvioinnista. Mikäli oppilas ei pysty itse säätelemään omaa toimintaansa, voidaan oppilaan käyttäytymisen arviointi sijoittaa sopivan toiminta-alueen sisälle yksilöllisesti (edellyttää moniammatillista yhteistyötä).

6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa hyvissä ajoin lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Ennen päätöstä luokalle jättämisestä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä. Erillisiä näyttöjä voidaan järjestää paikallisessa opetussuunnitelmassa

päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia.

Jos mahdollisuus erillisiin näyttöihin annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän opinnot, joiden hyväksyty suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

Paikalliset tarkennukset opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen käytäntöjen osalta

- Lukuvuositodistukseen merkitään, siirtykö oppilas seuraavalle luokalle vai jääkö hän luokalle.
- Mikäli havaitaan, että oppilaalla saattaa olla vaikeuksia suoriutua opinnoista ja hän on vaarassa jäädä luokalle, otetaan viipymättä monimuotoiset tukitoimet käyttöön. Oppilaalle annetaan riittävän paljon mahdollisuuksia antaa näyttöä ja opettajan tulee käyttää monipuolisia arviointimenetelmiä näytön vastaanottamisessa.
- Ennen hylätyn arvosanan antamista lukuvuositodistukseen, oppilaalle tulee tarjota useampi tilaisuus osoittaa osaamistaan.
- Mikäli oppilas on vaarassa saada hylätyn arvosanan, oppiaineen vastuopettaja ottaa asian puheeksi viimeistään helmikuussa. Tämän jälkeen sovitaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa puuttuvista näytöistä, ja tehdään suunnitelma siitä, miten oppilas voi osoittaa osaamistaan saavuttaakseen hyväksyty arvosanan.
- Jos oppilaan lukuvuotta koskeva suoritus yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty, annetaan oppilaalle mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa hyväksytyt tiedot ja taidot erillisessä kokeessa kerran lukuvuoden aikana ja kerran lukuvuoden päätyttyä.
- Hylätty arvosana jossakin oppiaineessa ei automaattisesti johda luokalle jäämiseen.

Opinnoissa etenemistä tuetaan vuosiluokkien 2 ja 6 lopussa nivelvaihekeskusteluilla:

- Oppilaan ja luokanopettajan sekä tarvittaessa huoltajan kanssa käydään nivelvaihekeskustelu keväällä.
- Jos huoltaja ei ole läsnä keskustelussa, tulee hänelle antaa tietoa keskustelun sisällöstä.
- Keskustelun tavoitteena on nostaa esiin oppilaan vahvuuksia ja vahvistaa oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota oppimiseen.
- Keskustelun pohjana voidaan käyttää suomenkielisten koulutuspalveluiden materiaalia.

6.6.2. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Oppilas voi edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Oppilas etenee vuosiluokille 3 ja 7 pääsääntöisesti vasta silloin, kun hän on suorittanut hänelle laaditun suunnitelman mukaiset tavoitekokonaisuudet hyväksytysti. Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositolodistuksen. Lukuvuositolodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositolodistukseen. Kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositolodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää vuosiluokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä määrätään luvussa 5.4.3.

Jos oppimäärän suorittaminen jää kesken oppivelvollisuusiän täyttyessä tai jos oppilas eroaa koulusta, saa hän erotodistuksen, johon on merkitty hänen jo hyväksytysti suorittamansa opinnot ja arviot niistä.

6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset ai- neet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–6 ja 7–9 yhtenäisistä, vähintään kahden vuosiviikkotunnin (2 vvt) laajuisista valinnaisten aineiden oppimäärästä annetaan numeroarvosana ja alle kahden vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisten aineiden oppimäärästä annetaan hyväksytty- tai hylätty -merkintä.

6.8. Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päätötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

6.8.1. Perusopetuksen päättöarvosanan muodostaminen

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on kohdennettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

Valinnaiset aineet arvioidaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti. Mikäli valtakunnallisia perusteita ei ole, valinnaisten aineiden tavoitteet ja sisällöt määritellään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Taito- ja taideaineiden päättöarviointi tehdään sinä lukuvuonna, kun kyseisen oppiaineen opiskelu päättyy. Historian osalta päättöarviointi ajoittuu vuosiluokalle 8.

Muiden oppiaineiden päättöarviointi tapahtuu 9. vuosiluokalla.

6.8.2. Yhteisten oppiaineiden päättöarviointi

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määritettyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten A1-oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.2. Yhteisten taito- ja taideaineiden päättöarviointi

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelemaan oppimäärän laajuus.

6.8.4. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat vuosiluokilla 7–9 yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty-hylätty. Päätötodistuksen saamisen edellytyksenä on hyväksyty suoritus kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista opinnoista. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa syventävässä valinnaisessa aineessa vuosiluokilla 7–9 osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

6.8.5. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä.

Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.8.6 Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan päättöarviointi

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee perusopetuksen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa perusopetuksen oppimäärän kaikkiin tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Kun oppilas opiskelee rajatun oppimäärän mukaan yhtä tai useampaa oppiainetta, arvioidaan oppilaan osaamista näissä oppiaineissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin. Mikäli oppimäärä on rajattu, oppilas ei voi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampaa arvosanaa.

Rajattujen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden päättöarvioinnissa annetaan hyväksytystä suorituksesta numeroarvosana 5 tähtimerkinnällä.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole terveydellisistä syistä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta. Vapautuksen päätyttyä oppilaan opiskelu järjestetään ja arviointi toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppilas pystyy osoittamaan osaamistaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

Suurista poissaolomääristä huolimatta, oppilaalle tulee antaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan monipuolisesti ja tarjota tukea.

Poissaoloista huolimatta oppilas voi saada vuosiluokan hyväksytysti suoritettua, mikäli hän on antanut riittävästi näyttöjä osaamisestaan.

6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä.

Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle, ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

6.11. Todistukset

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. lukuvuositodistus
2. välitodistus
3. erotodistus
4. päättötodistus.

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokilla 1–3 lukuvuositodistuksiin, erotodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan kaikissa oppiaineissa joko sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa, erotodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan erotodistuksessa sekä välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 4–8 ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–9. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltäviin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Päättötodistukseen merkitään arvosana 5*.

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

6.11.2. Lukuvuositodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointias-
teikko.

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Todistukseen merkitään sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon tai elämäkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään lukuvuositodistukseen muodossa “uskonto/elämäkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistuksiin.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien opintokokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain.

Jos oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, lisätään sanallisen arvion perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- todistuksen nimi

- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla oppilaan mahdollisesta osallistumisesta muuhun järjestettyyn opetukseen tai ohjattuun toimintaan
- 7. ja 8. luokkien lukuvuositodistuksen lisätietoihin maininta oppilaanohjauksesta, mikäli oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta
- arvio oppilaan käyttäytymisestä
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.3. Välitodistus

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten samoin perustein kuin päättötodistus.

Välitodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi

- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.4. Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- sanallisessa arvioinnissa käytetty asteikko tai perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä

merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- koulun opetuskieli
- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)
- opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa
- suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista
- perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko
- merkintä siitä, että todistus on Opetushallituksen 13.2.2025 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen
- maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskelemien yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opiskeltu oppimäärä merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää oppilas on opiskellut. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen

saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Päättöarvioinnissa arvioitavan oppimäärän laajuudeksi merkitään vuosiluokkien 7–9 opintojen laajuus vuosiviikkotunteina.

Perusopetusta täydentävien saamen kielen, romanikielen ja oppilaan oman äidinkielen opinnoista mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa rajatun oppimäärän mukaan, päättötodistuksessa hyväksytystä suorituksesta annetaan numeroarvosana 5 tähtimerkinällä. Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet rajatun oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän vuosiluokilla 7–9, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana. Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimäärästä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt

valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa tai aikuisten perusopetuksessa.

Porvoon suomenkielisissä perusopetuspalveluissa käytetään yhtenäistä todistusarviointia. Vuosiluokilla 1–4 annetaan lukuvuositodistus ja vuosiluokilla 5–9 annetaan välitodistus sekä vuosiluokilla 5–8 lukuvuositodistus. Vuosiluokilla 1–3 käytetään sanallista arviointia ja vuosiluokilla 4–9 numeroarviointia.

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltäviin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Päättötodistukseen merkitään aina arvosana 5*.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositodistukseen. Kesken olevien opintokokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain.

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida.

6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Oppilas voi suorittaa erityisessä tutkinnossa perusopetuksen oppiaineita valmistavan opetuksen aikana oppilaan omalla koululla, mikäli se on oppilaan edun mukaista. Tämä voi olla tarpeen, jos oppilas on 7.–8. luokalla, minkä jälkeen joidenkin yhteisten oppiaineiden opetus päättyy. Suoritetuista oppiaineista annetaan arviointi erityisen tutkinnon todistuksessa. Perusopetuksessa hyväksi luetaan valmistavan opetuksen aikana erityisenä tutkintona suoritettut opinnot.

Muiden kuin valmistavan opetuksen oppilaiden osalta erityisen tutkinnon suorittamisesta vastaa Linnajoen koulu. Erityinen tutkinto on mahdollista suorittaa vuosittain 15.4.–14.5. välisenä aikana. Koetilaisuudet sovitaan tarkemmin erityisen tutkinnon suorittajan kanssa. Erityiseen tutkintoon on ilmoitauduttava kirjallisesti talvilomaan mennessä Linnajoen koulun rehtorille.

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen. Suunnitelmallisesti toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat kestävä pohjan sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle. Kaikessa koulun toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessaan ja ryhmän jäsenenä toimimisessaan sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta. Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajan kanssa. Myös huoltajalla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Jäljempänä tekstissä huoltajalla tarkoitetaan myös muuta oppilaan laillista edustajaa.

Oppimisen ja koulunkäynnin järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Niiden tarkoituksena on turvata kaikille oppilaille mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Kaikkia oppilaita koskevinä ryhmäkohtaisina tukimuotoina tarjotaan yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömiä, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta arvioidaan, ne suunnitellaan ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaan tukemiseksi riittämättömiä. Mikäli oppilaalle tarjotut tukimuodot ja -toimet eivät riitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen, on viime sijaisena keinona mahdollista poiketa perusopetuksen oppiaineen tai -aineiden tavoitteista.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulunkäynnin tuen tarpeensa tunnustetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilas kohtaiset tukitoimet edellyttävät suunnitelmallista johtamista ja johtajuutta. Opetuksen järjestäjä ja rehtori vastaavat siitä, että tukitoimet, niiden resursointi, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt on tarkoituksenmukaisesti kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan ja opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja että tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tuki muotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on johtaa omaa toimintaansa yhdessä sovittujen toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

7.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa. Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä.

Oppilaalla on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin, jos osallistuminen säännöllisesti tarjottuihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ei riitä tukemaan häntä opinnoissaan, tai jos hänellä on edelleen vaikeuksia osallistua opetukseen. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja -asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

Opetuksen järjestäjä tekee suunnitelmaan perustuvan hallintopäätöksen oppilaalle tarjottavasta oppilaskohtaisesta tuesta. Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan, ja tuen tarpeen muuttuessa tehdään uusi hallintopäätös.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.

Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo

saanut muiden tukimuotojen ja -toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Oppilaan oppimäärän rajaaminen tulee kysymykseen vasta silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta välttävää arvosanaa (5). Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Arvioinnin tukena voidaan käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja. Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perusopetuslain lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien ongelmien syntymistä. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä. Ensisijaisesti ennalta ehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhoolto on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskeluhoitopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä. Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhoitopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin luvussa 8.

7.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskevat kaikkea perusopetuksen toimintaa. Ne ovat keskeinen osa koulun toimintakulttuuria, joka antaa edellytykset kaikkien oppilaiden osallisuuteen, oppimiseen ja koulunkäynnin tukeen. Koulun toiminnassa ja opetusjärjestelyissä huomioidaan saavutettavuus ja esteettömyys. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan laadukkaalle perusopetukselle, ryhmäkohtaisille tukimuodoille ja oppilaskohtaisille tukitoimille. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä

tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa.

Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteiseen suunnitteluun ja toteutukseen tulee varata riittävästi aikaa.

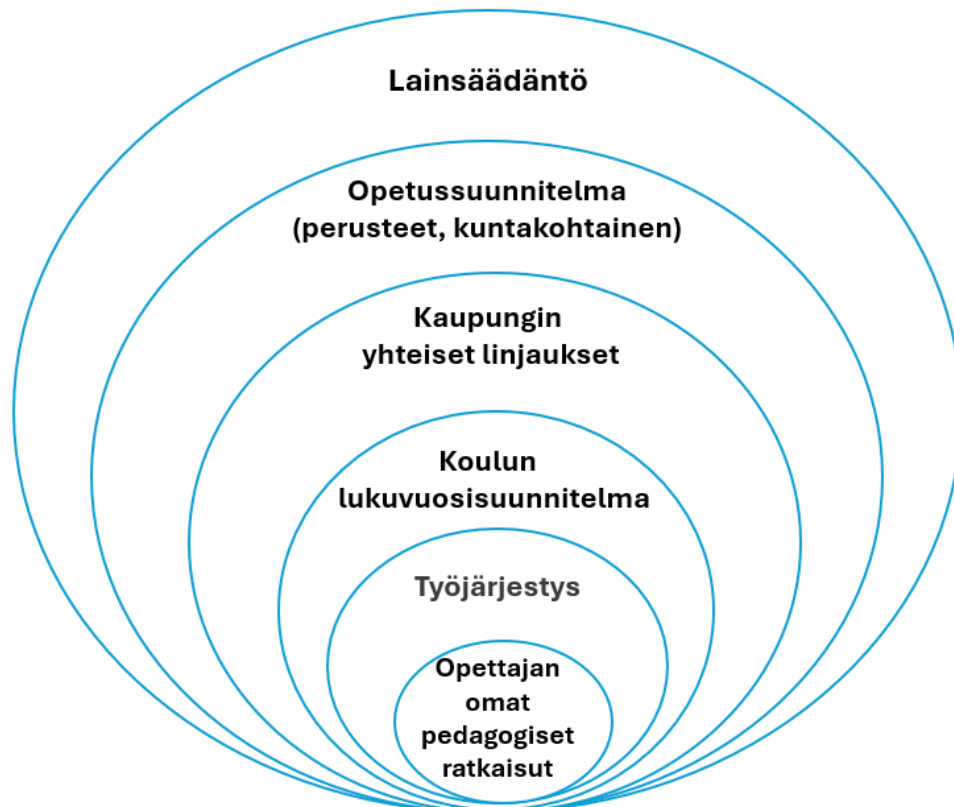
Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät perusopetuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt pohjautuvat perusopetuslakiin, opetus-suunnitelmaan, kaupungin linjauksiin, koulun lukuvuosisuunnitelmaan, työjärjestykseen ja opettajan pedagogisiin ratkaisuihin.

Yhteistyökäytänteet ja vastuut Porvoossa

Rehtori

Koulun toimintakulttuurin tulee tukea oppimisen edellytyksiä. Kouluissa toteutetaan jaetun johtajuuden mallia.

Rehtori vastaa koulun toimintakulttuurin johtamisesta, kehittämisestä ja sen arvioinnista.

Työtä ohjaavat normit, suunnitelmat ja toiminnan tavoitteet ovat osa koulun toimintakulttuuria. Kaikilla Porvoon kouluilla toimitaan voimassa olevien valtakunnallisten normien ja suunnitelmien sekä niitä tarkentavien Porvoon kaupungin ohjeistusten mukaisesti. Rehtori vastaa siitä, että koulun henkilöstö on perehdytetty voimassa oleviin ohjeistuksiin ja noudattaa niitä

työssään. Tukea tai koulutusta tulee järjestää tarvittaessa. Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kuvataan perehdytyksen toteuttamistapa koulukohtaisesti.

Rehtori vastaa koulunsa lukuvuosisuunnitelman laatimisesta. Porvoossa on käytössä yhteinen lukuvuosisuunnitelmapohja, joka löytyy Wilmasta.

Rehtori toimii koulun pedagogisena johtajana ja vastaa koulun pedagogisista ratkaisuista.

Koululle jaettu tuntiresurssi tulee kohdentaa tarkoituksenmukaisesti ja opetusryhmät tulee muodostaa siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Resurssilla tarkoitetaan sekä opettajaresurssia (esimerkiksi luokan-/aineenopettaja, erityisopettaja, resurssiopettaja) että koulunkäynninohjaajan ja kouluvalmentajan resurssia. Resurssin kohdentamista tulee arvioida säännöllisesti ja aina tilanteen muuttuessa. Tarvittaessa resurssia tulee kohdentaa lukuvuoden aikana uudelleen.

Koulun tulee kuvata lukuvuosisuunnitelmassa, miten resurssien jakaminen ja opetusryhmien muodostaminen toteutetaan sekä miten resurssin tarvetta ja kohdentamista arvioidaan lukuvuoden aikana.

Laadukas pedagogiikka edellyttää opettajien välistä yhteistyötä. Rehtori vastaa yhteistyötä mahdollistavien rakenteellisten ratkaisujen järjestämisestä ja toteutumisesta koululla. Niitä ovat muun muassa oppiaineiden palkitus lukujärjestyksessä, mikä mahdollistaa yhteistyön eri opettajien välillä ja oppilaiden joustavan ryhmittelyn yli luokkarajojen.

Koulun yhteissuunnittelu-aika tulee suunnitella ja koordinoita siten, että opettajien yhteistyö ja yhteissuunnittelu toteutuvat esimerkiksi luokkatasoittain tai aineryhmittäin.

Koulun yhteissuunnitteluajan suunnitelma kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja hyvinvointityötä. Rehtori vastaa koulun yhteisöllisen opiskeluhoitoon toiminnasta, sen johtamisesta sekä yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän säännöllisten kokousten toteutumisesta.

Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tuetaan oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä. Sen avulla lisätään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaiikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoon toiminnasta on luettavissa tarkemmin Porvoon perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmasta.

Opettajat

Opettajien keskinäinen yhteistyö tukee oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä.

Opettajien tulee tehdä keskenään yhteistyötä ja suunnitella sekä arvioida opetusta yhdessä. Yhteistyö mahdollistaa opettajien vahvuuksien hyödyntämisen.

Yhteissuunnittelussa opettajat asettavat tavoitteita, suunnittelevat kokonaisuuksia ja ideoivat opintojaksoja. Oppilasarviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Opettajat hyödyntävät yhteisopettajuuden eri toteutustapoja ryhmän ja oppilaiden tarpeen mukaisesti. Yhteisopettajuuden muotoja ovat esimerkiksi avustava opetus, täydentävä opetus, rinnakkain opettaminen, eriytetty opetus, pysäkki-/pistetyöskentely ja tiimiopettaminen.

Opettajat käyttävät oppimisen edellytyksiä tukevia pedagogisia ratkaisuja valitessaan opetus- ja työtapoja, opetusmateriaaleja sekä välineitä.

Yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa tukee oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä. Opettajat tekevät yhteistyötä hyvinvointialueen henkilöstön, oppilaita tukevien muiden verkostojen sekä koulun muun henkilöstön, kuten kouluvalmentajan ja koulunkäynninohjaajien kanssa.

7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan tarjota erilaisin tarkoituksenmukaisin ryhmittelyin esimerkiksi samanaikais- ja yhteisopetuksena. Ryhmäkohtaiset tukimuodot mahdollistavat myös vertaisoppimisen.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja ja kaikkien oppilaiden oikeus, eikä niistä tehdä oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tai tukea koskevaa päätöstä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

7.3.1. Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus vahvistaa opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden saavuttamista perusopetuksessa. Yleinen tukiopetus on opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai opitun vahvistamista ja kertaamista. Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.

Yleisen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Yleisen tukiopetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan. Osana yleistä tukiopetusta oppilaille opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan. Yleinen tukiopetus voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Yleisen tukiopetuksen järjestäminen

Yleistä tukiopetusta voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Yleistä tukiopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Yleistä tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Samanaikais- ja yhteisopetusta voidaan käyttää yleisen tukiopetuksen toteuttamisessa. Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

7.3.2. Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus kohdistuu ensisijaisesti opetuskielen taidon ja eri tiedonalojen tekstintaitojen vahvistamiseen. Sitä annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen ja sisältöön samaan aikaan.

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteena on oppilaiden opetuskielen taidon vahvistaminen, mikä tukee oppilaiden osallistumista opetukseen ja opinnoissa etenemistä. Opetuskielen tukiopetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Opetuskielen tukiopetuksen järjestäminen

Opetuskielen tukiopetus järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikais- ja yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin opetuskielen tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja. Opetuskielen tukiopetusta voi antaa myös muu opettaja. Opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

7.3.3. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana opetusryhmän opetusta. Se on ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, ja sitä ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle henkilöstölle.

Erityisopettajan antaman opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä voidaan järjestää samanaikais- ja yhteisopetuksena yhdessä opetusryhmää opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilaita muun opetuksen yhteydessä. Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja niitä muutetaan tarvittaessa oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti.

Ryhmäkohtaista tukea tarjotaan jokaisessa koulussa suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana koulun perustoimintaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä (ks. luku 7.2.)

Ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutetaan ensisijaisesti joustavasti ryhmämuotoisesti. Ryhmän kokoa ei ole rajattu.

Koulu kuvaa seuraavat ryhmäkohtaisten tukimuotojen periaatteet lukuvuosisuunnitelmassa:

- ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamistavat
- ryhmäkohtaisen tuen suunnitelmallisuuden
 - tuen toteuttamista tulee suunnitella ja sen riittävyttä arvioida jatkuvan periaatteen mukaisesti ja tarvittaessa kohdentaa lukuvuoden aikana uudelleen
- joustavien opetusryhmien toteuttamisen käytänteet
- yhteis- ja samanaikaisopettamisen käytänteet

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset käytännöt ja vastuut:

Opetuksen järjestäjä	Opetuksen järjestäjä vastaa ryhmäkohtaisten tukimuotojen resurssin jakamisesta ja sen riittävyyden arvioinnista kaupunkitasolla.
Rehtori	Rehtori vastaa ryhmäkohtaisten tukimuotojen resurssin jakamisesta (0,122 vvt/oppilas), kohdentamisesta ja riittävyyden arvioinnista koulun sisällä aina tilanteen muuttuessa ja ainakin kerran lukuvuoden aikana. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyttä arvioidaan säännöllisesti luokittain.
Luokan-/aineenopettaja	Luokan-/aineenopettaja vastaa opettamansa oppilasryhmän ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelusta ja toteuttamisesta. Hän tekee yhteistyötä muiden ryhmää oppitunnin aikana opettavien opettajien kanssa, jotta ryhmäkohtaiset tukimuodot toteutuvat tarkoituksenmukaisesti. Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi erityisopettajan tai opiskeluhuollon konsultaatiota. Erityisopettajan antama opetus on ryhmäkohtaista tukea silloin, kun se tukee ja täydentää muuta opetusta ja oppitunnin ja työskentelyn tavoitteet ovat koko ryhmällä samat. Oppilaat voidaan jakaa jous-

	<p>vasti pienempiin ryhmiin.</p> <p>Luokan-/aineenopettaja arvioi ryhmäkohtaisen tuen riittävyttä ja kohdentamista jatkuvasti opetusryhmäkohtaisesti ja tekee tarvittaessa yhteistyössä muiden ryhmää opettavien opettajien kanssa.</p> <p>Ryhmäkohtaista tukea tulee antaa säännöllisesti ja pitkäkestoisesti, pääsääntöisesti vähintään lukukauden ajan, ennen kuin harkitaan oppilaskohtaisiin tukitoimiin siirtymistä.</p>
--	--

Oppimisen tuen seulonnat Porvoossa

Porvoossa on käytössä perusopetuksen yhteinen aikataulu, jonka mukaan toteutetaan oppimisen tuen seulonnat. Porvoon suomenkielisissä kouluissa on yhteisesti käytössä DigiLukiseula, Allu ja Luenpa. Lisäksi koulut voivat käyttää esimerkiksi seuraavia testejä: Armi, Finnra, Luki-mat, Opinpa ja Ykä.

vuosi- luokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9
elokuu	Atku-kartoitus (kaupungin yhteinen)								
syyskuu		Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa) ja Sanelu	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa) ja Sanelu	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	Seulonta DigiLukiseula		
lokakuu									
marraskuu									
joulukuu									
tammikuu									
helmikuu									
maaliskuu	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	ALLU	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	ALLU + Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	Teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)	ALLU + Tarvittaessa teknisen Lukutaidon tilanne-kartoitus (Luenpa)			
maalis-huhtikuu	Sanelu	Seulonta DigiLukiseula	Seulonta DigiLukiseula		Seulonta DigiLukiseula				
toukokuu						Matematiikan valtakunnallinen koe			Matematiikan valtakunnallinen koe

Oppimisen tuen seuloissa heikosti menestyneille oppilaille suunnitellaan tarvittavat ryhmäkohtaiset tukimuodot ja/tai oppilaskohtaiset tukitoimet.

Porvoossa on käytössä tukivastemalli, jossa suunnitellaan oppimisen tuki oppilaan yksilöllisen arvioinnin perusteella. Annetun tuen vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisillä seuranta-

arvioinneilla. Seuranta-arviointien pohjalta tuen sisältöä, kestoja tai intensiteettiä muokataan. Porvoalaisessa tukivastemallissa arviointi, palautteen antaminen, tavoitteen asettaminen ja taidon harjoittelu muodostaa oppimisen tuen systemaattisen kehän. Oppilaan tulokset opetussuunnitelmaan kirjatuihin seuloihin kirjataan Wilmaan. Koululle kertyy oppilaskohtainen tieto seulontojen tuloksista ja oppilaalle annetusta tuesta perustaitojen harjoittelussa. Kirjauksista vastaa oppilaan erityisopettaja.

Perustaitojen osalta seurataan erityisesti teknisen lukutaidon kehittymistä ja luetunymmärtämistä.

7.4. Oppilaskohtaiset tukitoimet

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja perusopetuslain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyydestä.

Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehdään tuen tarpeen arviointiin perustuva suunnitelma sekä hallintopäätös.

Oppilaskohtaiset tukitoimet perustuvat oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja niitä annetaan säännöllisesti ja pitkäkestoisesti. Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

Perusopetuslain mukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet kohdentuvat oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen, eivätkä korvaa sosiaali- ja terveystalveta.

7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin.

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä. Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään psykologiseen tai lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua.

7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa tai kanssa. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johutuva este.

Suunnitelmasta on käytävä ilmi

- perustelut sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset tukitoimien tarpeesta
- tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta
- oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut
- opinnoissa eteneminen
- mahdollinen tarve perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi
- mahdollinen perusopetuslain 20 i §:n mukainen tarve opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite
- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaskohtaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi kullekin toiminta-alueelle.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.

7.4.3. Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle vammaan, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskoh-
taisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Opetuksen järjestäjä voi tehdä myönteisen tai kielteisen päätöksen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Mikäli päätös tarkoittaa oppilaan koulupaikan vaihtumista, siitä tehdään erillinen hallintopäätös. Tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vaille olevana. Jos kunta ei järjestä oppilaskohtaisia tukitoimia tai perusopetusta oppilaalle vammaan, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella niistä tukea koskevan päätöksen tekee oppilaan asuinkunta.

Tukea koskevaan päätökseen ei kirjata kuvauksia tukitoimista tai niiden toteuttamisesta, jotka on kuvattu oppilaskohtaisessa tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Mikäli oppilaan tilanne ja tuen tarve muuttuvat oleellisesti, on tehtävä uusi tukea koskeva päätös. Oppilaan huoltajaa on kuultava tukea koskevaa päätöstä tehtäessä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen arvioidaan arviointia koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, ellei oppilaalle ole tehty hallintopäätöstä perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöstä poikkeamisesta, tai jos oppilaalle on tehty hallintopäätös toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta.

7.4.3.1. Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Säännöllisellä erityisopettajan antamalla opetuksella osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan erityisopettajan kelpoisuuden omaavan opettajan antamaa opetusta. Sitä voidaan toteuttaa oppilaan omassa opetusryhmässä muun opetuksen yhteydessä tai siitä erillään. Säännöllisyydellä tarkoitetaan pitkäkestoista, esimerkiksi lukukauden tai -vuoden pituista jaksoa.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan yksilölliset tarpeet. Erityisopettajan antamaa opetusta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä voidaan toteuttaa myös pienryhmässä oppilaan omasta opetusryhmästä erillään. Tällöin pienryhmällä tarkoitetaan ryhmää, jonka koko on paikallisesti opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tarvittaessa erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä voidaan antaa myös yhdelle oppilaalle.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa, että esimerkiksi yhden oppiaineen opetustunneista alle puolet on erityisopettajan antamaa opetusta joko muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan antamasta

opetuksesta osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä oppilaskohtaisena tukitoimena.

7.4.3.2. Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama opetus yhdessä tai useammassa oppiaineessa tarkoittaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä. Tällöin oppilaan katsotaan oppimisvalmiuksistaan tai oppimisen edellytyksistään johtuen hyötyvän erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta pienryhmässä yhden tai useamman oppiaineen opetuksessa. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamasta yhden tai useamman oppiaineen opetuksesta enemmän kuin puolet tai kokonaan pienryhmässä oppilaskohtaisena tukitoimena.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Yhden opettajan opettama opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.3. Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaan opetuksen järjestäminen erityisluokassa tarkoittaa sitä, että oppilas saa erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa. Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista. Yhden opettajan opettamat opetusryhmät muodostetaan siten, että ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavasta erityisluokanopettajan antamasta opetuksesta erityisluokassa.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Erityisluokanopettajan opetusryhmässä erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta, mutta enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.

7.4.3.4. Tulkitsemispalvelut

Tulkitsemispalveluilla tarkoitetaan viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä oppilaille annettavia tulkitsemispalveluita. Oikeus tulkitsemispalveluun on oppilailla, joilla on kuulovamma, näkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua perusopetukseen osallistumiseksi. Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan.

Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista tulkitsemispalveluista. Tulkitsemispalvelut ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tulkitsemispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.5. Oppilaskohtaiset avustajapalvelut

Oppilaskohtaisilla avustajapalveluilla tarkoitetaan opetukseen osallistumisen edellyttämiä avustajapalveluita tilanteissa, joissa muut osana koulun perustoimintaa järjestettävät oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja mahdollinen ryhmäkohtainen koulunkäynninohjaaja eivät tue riittävästi oppilaan perusopetuksen oppimäärän ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen järjestäjällä on mahdollisuus huolehtia avustajapalvelujen järjestämisestä henkilökohtaisen järjestämisen lisäksi myös luokkakohtaisten avustajapalvelujen avulla. Perusopetuslain 3 §:n ja 31 §:n säännökset edellyttävät kuitenkin, että oppilaan yksilölliset tarpeet selvitetään riittävällä tavalla siten, että opetus ja sen edellyttämät palvelut tulevat järjestetyiksi hänen edellytystensä mukaisesti.

Avustajapalveluiden käyttäminen ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena eivät ole riittävä peruste perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä oppilaalle annettavista avustajapalveluista. Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oikeus saada oppilaskohtaisia avustajapalveluita koskevasta asiasta hallintolaissa hallintopäätökselle asetetut vaatimukset täytävä valituskelpoinen päätös.

Avustamispalveluita ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena saava oppilas ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

7.4.3.6. Apuvälineet

Tulkitsemis- ja avustajapalvelujen lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevalle oppilaalle turvataan myös opetukseen osallistumisen edellyttämät tarpeelliset apuvälineet, joiden avulla tuetaan oppilaan mahdollisuuksia saavuttaa perusopetuksen oppimäärä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteet. Apuvälineet voidaan oppilaan tarpeiden mukaan järjestää hänen käyttöönsä ryhmä-, koulu- tai luokkakohtaisesti. Luonteeltaan oppimäärän suorittamiseen ja opetukseen osallistumiseen tarkoitetut ja siten opetusvälineisiin rinnastettavat apuvälineet voidaan tarvittaessa järjestää myös henkilökohtaisesti.

Oppilaskohtaisena tukitoimena oppilaalle ei järjestetä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia koulussa ja muissa elämäntilanteissa tarvittavia apuvälineitä. Niihin oppilaalla on oikeus lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen mukaisesti.

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien ja muun henkilöstön välistä yhteistyötä, ja se voi edellyttää esimerkiksi erityisopettajan konsultaatiota. Tukitoimien suunnittelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muiden asiantuntijoiden konsultaatiota. Tästä päätetään opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Tukea koskeva arvio, suunnitelma ja hallintopäätös on tehtävä opetukseen osallistumisen edellyttämistä apuvälineistä.

Oppilaan apuvälineiden käyttö ainoana oppilaskohtaisena tukitoimena ei vaikuta opetusryhmän kokoon.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi Porvoossa

Kun oppilas on saanut oppiaineessa ryhmäkohtaista tukea säännöllisesti, suunnitellusti ja riittävän pitkään, mutta ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään tulee arvioida oppilaskohtaisen tuen tarvetta.

Luokanopettaja tai luokanvalvoja	Osallistuu oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin.
Oppiainetta opettava opettaja	Tekee aloitteen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnista. Osallistuu oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin laadintaan.
Erityisopettaja tai erityisluokanopettaja	Koordinoi/on päävastuussa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin laadinnasta. Osallistuu oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin laadintaan.
Konsultoiva erityisopettaja	Osallistuu oppilaskohtaisten tuen tarpeen arviointiin ja tukea koskevan hallintopäätöksen valmisteluun, kun koulussa on arvioitu, että oppilas tarvitsee oppilaskohtaisia tukitoimia ensimmäistä kertaa tai tuen tarve muuttuu oleellisesti (esimerkiksi oppilas tarvitsee kokoaikaista erityisopetusta pienryhmässä tai paikan erityisluokassa).
Rehtori	Vastaa siitä, että kouluun on luotu rakenteet yksittäisen oppilaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin, suunnitelman laatimiseen ja tukea koskevan hallintopäätöksen valmisteluun. Rakenteet kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Monialainen- ja ammatillinen yhteistyö	<p>Oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan oppilaskohtaisen tuen tarvetta.</p> <p>Yksittäisen oppilaan tuen tarpeen arviointiin kootaan huoltajan luvalla tarvittaessa monialainen ryhmä, joka käsittelee ja arvioi oppilaskohtaisen tuen tarvetta oppimiseen liittyvissä asioissa yhteistyössä huoltajan kanssa.</p>
Oppilas	<p>Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilaan näkökulma.</p> <p>Voi tehdä aloitteen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin.</p>
Huoltajat	<p>Tarjotaan mahdollisuus osallistua oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin.</p> <p>Voi tehdä aloitteen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnista.</p>

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Luokanopettaja tai luokan valvoja	Osallistuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan tarvittaessa.
Oppiainetta opettava opettaja	<p>Vastaa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadinnasta opettamansa oppiaineensa osalta.</p> <p>Vastaa tukitoimien toteuttamisesta suunnitelman mukaisesti opettamassaan oppiaineessa.</p> <p>Osallistuu tukitoimien toteutumisen ja riittävyyden arviointiin opettamansa oppiaineen osalta.</p>
Erityisopettaja tai erityisluokanopettaja	<p>On päävastuussa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta.</p> <p>Vastaa suunnitelman laatimisesta opettamansa oppiaineen osalta.</p> <p>Vastaa tukitoimien toteuttamisesta suunnitelman mukaisesti opettamassaan oppiaineessa.</p> <p>On päävastuussa suunnitelmaan kirjattujen tukitoimien toteutumisen ja riittävyyden arvioinnista.</p> <p>Oppilaskohtaisen tuen suunnitelma tulee päivittää tuen tarpeen osalta syyslukukauden alkaessa viimeistään lokakuun loppuun mennessä sekä aina, kun oppilaan tuen tarpeet sitä edellyttävät.</p>

	Oppilaskohtaisen tuen suunnitelman toteutumista tulee arvioida aina, kun tuen tarpeet muuttuvat ja vähintään kerran lukuvuoden aikana (keväällä ennen lukuvuoden päättymistä).
Rehtori	Vastaa resurssien kohdentumisesta ja opetusryhmien muodostamisesta. Huolehtii siitä, että viiden oppilaan raja kokoaikaista erityisopetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavien oppilaiden osalta ei opetusryhmässä ylity.
Opiskeluhuollon henkilöstö	Voidaan konsultoida tarvittaessa.
Oppilas	Osallistuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.
Huoltaja	Osallistuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.

Tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista

Erityisopettaja tai erityisluokanopettaja	Kirjaa huoltajan ja oppilaan kuulemisen. Vastaa prosessista ja oppilaskohtaista tukea koskevasta päätöksestä tiedottamisesta koulun sisällä.
Rehtori	Tarkastaa lomakkeen ennen kuin ilmoittaa sähköpostilla oppimisen tuesta vastaavalle aluerehtorille sen olevan valmis hallintopäätöstä varten. Tiedottaa koulun sisällä prosessissa mukana ollutta erityisopettajaa oppilaskohtaista tukea koskevasta päätöksestä.
Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori	Tekee oppilaskohtaista tukea koskevan hallintopäätöksen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman pohjalta. Tiedottaa koulua oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen sisällöstä. Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori koordinoi kaupungin tasolla oppilaskohtaisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetusjärjestelyjä.
Oppilas	Oppilasta kuullaan tukea koskevaa hallintopäätöstä tehtäessä.
Huoltaja	Huoltajaa kuullaan tukea koskevaa hallintopäätöstä tehtäessä. Saa tiedon tehdystä päätöksestä Wilman kautta.

Pienryhmät ja erityisluokat

Oppilaiskohtainen tuki järjestetään joko oppilaan lähikoulussa tai kaupungin erityisluokassa oppilaan tarvitseman oppilaskohtaisen tuen mukaan.

Lähikoulussa erityisopettajan opetus on mahdollista toteuttaa pienryhmässä, jonka koko perustuu oppilasta opettavien opettajien arvioon ryhmän pedagogisesta toimivuudesta. Pienryhmä on luonteeltaan tilapäinen ja oppilasmäärältään oppilaan tavanomaista ryhmää pienempi. Ryhmät muodostetaan joustavasti oppilaiden yksilölliset tarpeet huomioiden.

Alakoulujen erityisluokat ovat Keskuskoulussa ja Peipon koulussa. Jokaisessa yläkoulussa on omat erityisluokat. Vaativan tuen erityisluokat (luokat 1–9) ovat Albert Edelfeltin koulussa.

7.5. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain, oppiaineen oppimäärän rajaaminen sekä tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä. Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain kuvataan luvussa 5.4.3.

7.5.1. Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Perusopetuksen oppimäärää ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita voidaan rajata vasta silloin, kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa. Perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittämistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla oppilaskohtaisesti paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia.

Oppiaineen oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteiden rajaaminen edellyttävät ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Koska opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista, rajaamista koskevan päätöksen perusteena olevaan perusopetuslain 20 e §:n mukaiseen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan tulee sisällyttää oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman laativat oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan osaaminen arvioidaan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luvussa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita on rajattu, osaaminen arvioidaan suhteessa oppilaalle määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa noudatetaan muilta osin summatiivisen arvioinnin linjauksia. Samoja periaatteita noudatetaan myös mahdollisessa väliarvioinnissa. Päätötodistukseen merkitään arvosana 5*.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyttä on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Ennen oppiaineen oppimäärän rajaamista oppilaalle on pitänyt tehdä päätös oppilaskohtaisista tukitoimista, ja hän on opiskellut oppiaineen kaikki oppitunnit erityisopettajan tai

erityisluokanopettajan pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa. Tuesta huolimatta oppilas ei saavuta oppiaineessa hyväksytyä arvosanaa.

Ennen oppiaineen oppimäärän rajaamista tulee myös varmistaa, että oppilas on saanut tarvittavat opiskeluhoillon palvelut ja oppimisvaikeuksien taustoja on kartoitettu riittävästi. Oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino ja ennen päätöksen tekemistä oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa oppimäärän rajaamisen vaikutuksista oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen perusopetuksen jälkeen.

<p>Oppiainetta kokoaikaisesti opettava erityisopettaja tai erityisluokanopettaja</p>	<p>On päävastuussa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja tarvittavan liitteen laatimisesta oppiaineen oppimäärän rajaamisen osalta.</p> <p>Kirjaa huoltajan ja oppilaan kuulemisen, kun oppiaineen oppimäärää ollaan rajaamassa.</p> <p>Vastaa prosessista ja oppilaskohtaista tukea koskevasta päätöksestä tiedottamisesta koulun sisällä.</p> <p>Kirjaa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman liitteeseen rajatun oppiaineen oppimäärän oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa etenemisen sekä arvioinnin periaatteet.</p> <p>Vastaa tukitoimien toteuttamisesta suunnitelman mukaisesti opettamansa rajatun oppiaineen osalta.</p> <p>Vastaa oppilaskohtaisten tukitoimien toteutumisen ja riittävyyden arvioinnista opettamansa rajatun oppiaineen osalta.</p> <p>Arvioi opettamansa oppiaineen.</p>
<p>Konsultoiva erityisopettaja</p>	<p>Osallistuu oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin ja päätöksen valmisteluun, kun koulussa on tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä todettu, että oppilas tarvitsee oppilaskohtaisena tukitoimena oppiaineen oppimäärän rajaamista.</p>
<p>Rehtori</p>	<p>Vastaa siitä, että kouluun on luotu rakenteet yksittäisen oppilaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin, suunnitelman laatimiseen ja tukea koskevan hallintopäätöksen valmisteluun. Rakenteet kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.</p> <p>Tarkastaa lomakkeen ja liitteen ennen kuin ilmoittaa sähköpostilla oppimisen tuesta vastaavalle aluerehtorille sen olevan valmis hallintopäätöstä varten.</p> <p>Tiedottaa koulun sisällä prosessissa mukana ollutta erityisopettajaa hallintopäätöksestä.</p>
<p>Monialainen yhteistyö</p>	<p>Oppilaan edun varmistamiseksi, ennen oppiaineen oppimäärän rajaamista asia tulee tarvittaessa käsitellä monialaisesti siten, että käsittelyssä toteutuu kolmikanta (koulu, opiskeluhoito/hoitotaho sekä oppilas ja huoltaja) tai käsittelyssä voidaan hyödyntää asiantuntijalausuntoa.</p>
<p>Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori</p>	<p>Tekee oppilaskohtaista tukea koskevan hallintopäätöksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta oppilaskohtaisen tuen tarpeen ar-</p>

	<p>viennin ja sen perusteella laaditun oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja liitteen pohjalta.</p> <p>Tiedottaa koulua oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen sisällöstä.</p> <p>Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori koordinoi kaupungin tasolla oppilaskohtaisen tuen päätöksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta saaneiden oppilaiden opetusjärjestelyjä.</p>
Oppilas	<p>Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilaan näkökulma.</p> <p>Oppilas osallistuu tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.</p> <p>Oppilasta kuullaan ennen oppiaineen oppimäärän rajaamista koskevan tuen päätöksen tekemistä.</p>
Huoltaja	<p>Tarjotaan mahdollisuus osallistua oppilaskohtaisten tuen tarpeen arviointiin.</p> <p>Osallistuu tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.</p> <p>Huoltajaa kuullaan ennen oppiaineen oppimäärän rajaamista koskevan tuen päätöksen tekemistä.</p> <p>Saa tiedon tehdystä päätöksestä Wilman kautta.</p>

7.5.2. Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Perusopetuksen oppimäärästä ja paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poiketaan myös silloin, kun oppilas vapautetaan tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä. Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä.

Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan. Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puutuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä edellyttää ajantasaista ja tuen tarpeen osalta päivitettyä perusopetuslain 20 d §:n mukaista

arviointia, 20 e §:n mukaista suunnitelmaa ja 20 f §:n mukaista päätöstä. Arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi. Opetuksen järjestäjän on tehtävä hallintopäätös perusopetuslain 20 h §:ssä säädetyistä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Päätös tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi hallintopäätös.

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamisen perusopetuksen oppimäärän suorittamisen edistämiseksi terveydellisistä syistä, voidaan joissain tilanteissa soveltaa perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta opetuksen järjestämiseksi oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Tilapäinen ja määräaikainen vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta voidaan tehdä vain terveydellisistä syistä. Vapauttaminen voi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään neljän kuukauden ajan.

Oppilas tulee ohjata opiskeluhoollon tuen piiriin heti, kun oppilaan terveydentilan heikkeneminen havaitaan.

Luokanopettaja/ luokanvalvoja	<p>On päävastuussa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin, suunnitelman ja tarvittavan liitteen laatimisesta koskien oppilaan vapauttamista oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä.</p> <p>Huolehtii huoltajan kuulemisesta.</p> <p>Konsultoi koulun erityisopettajaa tarvittaessa.</p>
Opettaja, joka opettaa oppiainetta, jonka oppimäärän suorittamisesta oppilas on vapautettu	<p>Kirjaa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan ja liitteeseen:</p> <ul style="list-style-type: none"> oppilaan opiskelemaan oppimäärän ja siitä tehtävät poikkeamiset

	<ul style="list-style-type: none"> oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeamisen oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa etenemisen sekä oppilaan oppimisen arvioinnin periaatteet vapautetun oppiaineen oppimäärän osalta.
Erityisopettaja tai erityisluokanopettaja	Osallistuu tarvittaessa tuen tarpeen arviointiin ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja liitteen laadintaan koskien vapauttamista oppiaineen oppimäärän suorittamisesta.
Rehtori	<p>Huolehtii, että hänellä on tarvittavat tiedot asiasta. Tarkastaa lomakkeen ja liitteen ennen kuin ilmoittaa sähköpostilla oppimisen tuesta vastaavalle aluerehtorille sen olevan valmis hallintopäätöstä varten.</p> <p>Tiedottaa koulun sisällä prosessissa mukana ollutta luokanopettajaa/luokanvalvojaa, erityisopettajaa sekä opettajaa, joka opettaa oppiainetta, jonka suorittamisesta oppilas on vapautettu terveydellisistä syistä.</p>
Monialainen yhteistyö	Ennen oppilaan vapauttamista oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä, asia on suositeltavaa käsitellä monialaisessa yhteistyössä tai hyödyntää mahdollisia lausuntoja.
Konsultoiva erityisopettaja	Osallistuu tarvittaessa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin ja päätöksen valmisteluun liittyen vapauttamiseen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä.
Oppimisen tuesta vastaava aluerehtori	<p>Tekee asiasta tukea koskevan määräaikaisen (4kk) hallintopäätöksen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvion, sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja siihen kirjatun monialaisen yhteistyön / sen liitteenä olevan asiantuntijalausunnon pohjalta.</p> <p>Tiedottaa koulua päätöksen sisällöstä.</p>
Oppilas	<p>Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilaan näkökulma.</p> <p>Osallistuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.</p> <p>Oppilasta kuullaan ennen kuin tehdään päätös koskien vapauttamista oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä.</p>
Huoltaja	<p>Tarjotaan mahdollisuus osallistua oppilaskohtaisten tuen tarpeen arviointiin.</p> <p>Osallistuu tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laadintaan.</p>

	<p>Huoltajaa kuullaan ennen kuin tehdään päätös koskien vapauttamista oppiaineen oppimäärän suorittamisesta.</p> <p>Huoltaja saa tiedon päätöksestä Wilman kautta.</p>
--	--

7.6 Poikkeava voimaantulo ja siirtymäaika

7.6.1. Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin perusteella ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös. Tukitoimet voivat sisältää oppilaskohtaisia tukitoimia tai poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen että esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kanssa. Näin lapsen oppimisen polku muodostaa lapsen edun mukaisen jatkumon. Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, joka olisi johtanut varhennettuun oppivelvollisuuteen, hänen opetuksensa voidaan järjestää 20 i § perusteella perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi 20 d § mukaisesti on tehtävä silloin, kun oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällöin arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Monialainen ja -ammattillinen yhteistyö, psykologisen tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Oppilaalle laaditaan perusopetuslain 20 e §:n mukainen oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma opintojen etenemiseksi. Suunnitelmassa kuvataan oppilaskohtaisesti määritellyt perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiset tai oppilaskohtaisesti määritellyt tavoitteet ja sisällöt, arvioinnin periaatteet sekä tukitoimien toteuttaminen ja seuranta. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaalla, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite,

on oikeus kaikkiin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ja ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain. Oppilaan perusopetuksen oppimäärän rajaaminen on viimesijainen keino. Muina järjestelyinä voidaan käyttää esimerkiksi tavoitekokonaisuuksittain etenemistä.

Jos oppilas on terveydellisistä syistä estynyt osallistumasta opetukseen, perusopetuksen oppimäärän tai sisältöjen rajaaminen ei ole välttämätöntä. Jos on tarpeen poiketa opetussuunnitelman sisällöistä ja tavoitteista lyhytaikaisesti, oppilaalla on oikeus siihen kyetessään osoittaa osaamistaan monipuolisesti, ja siihen tulee tarjota riittävästi tilaisuuksia. Oppilas voi osoittaa osaamistaan myös erityisessä tutkinnossa.

Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma, suunnitelman toteutuminen käytännössä ja tukitoimien riittävyys on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelmaa tulee tarkistaa useammin, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

Ennen hallintopäätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa. Mikäli oppilaan tilanteessa ja tuen tarpeessa tapahtuu oleellisia muutoksia, on tehtävä uusi tukea koskeva hallintopäätös. Hallintopäätöksen tekemisestä on säädetty hallintolaissa.

Opetuksen järjestäjien rahoituksen perusteena olevat tuen tiedot tallennetaan valtakunnallisia opinto- ja tukirekistereitä koskevan lain nojalla Opetushallituksen kansalliseen opiskelu- ja suorituskeskitettyyn KOSKI-integraatiopalveluun. Tähän rekisteriin tulee myös viedä merkintä perusopetuslain 20 i §:n mukaisesta hallintopäätöksestä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite ja lisäksi tieto siitä, järjestetäänkö oppilaan opetus toiminta-alueittain vai oppiaineittain.

Vuosiluokat 1–2

Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1–2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1–2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhemmää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1–2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä

työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Vuosiluokat 3–6

Oppijana kehittyminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3–6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalsiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3–6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeää varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi.

Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kielen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Vuosiluokat 7–9

Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7–9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan

opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7–9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi.

Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri

oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Päätöksen hakeminen oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös ja tuen tarve jatkuu perusopetuksessa siten, että oppilas tarvitsee päätöksen toiminta-alueittain opiskelusta, tehdään hänelle PoL 20 f § lisäksi myös 20 i § mukainen päätös.

Mikäli varhennetun oppivelvollisuuden päätöksen omaavalle oppilaalle haetaan PoL 20 h § mukainen päätös, tämä voi tarvittaessa myös oikeuttaa PoL 20 i § mukaiseen päätökseen, oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

PoL 20 h § mukaiset päätökset, jotka oikeuttavat PoL 20 i § päätökseen ovat:

- eteneminen tavoitekokonaisuuksittain hitaammin,
- oppimäärän/oppimäärien rajaaminen tai
- tilapäinen ja määräaikainen vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta (kts. OPS Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä)

PoL 20 f § sekä siihen liittyvän 20 i § / 20 h § mukainen päätös haetaan Tuen toteuttamista koskeva suunnitelma perusopetuksessa -lomakkeella. Tarkemmat ohjeet OPS, Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi Porvoossa.

7.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja

konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Kuitenkin jos oppilas on sairaalassa potilaana, sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään hänelle opetusta, jos se on oppilaan terveydentilan, pedagogisten erityistarpeiden ja hoitotoimenpiteiden kannalta perusteltua, eikä ole oppilaan edun mukaista järjestää opetusta muulla tavoin. Myös muut erikoissairaanhoidon toimintayksiköt voivat järjestää opetusta oppilaille, jotka ovat erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetuksesta ja konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun järjestämistä määrätään tarkemmin luvussa 5.

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus sekä toinen aste muodostavat lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Tätä vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Yhteistyöllä vahvistetaan myös lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan opetuksen järjestäjän johdolla.

Tuen jatkumon varmistamiseksi on keskeistä riittävä tieto oppilaan saamasta tuesta ja toimivista tukimuodoista ja tukitoimista. Mikäli lapsi on saanut lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tuen toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan lapsen siirtyessä perusopetukseen. Mikäli lapsella on esiopetuksessa ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä, hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita tai erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan siirtymävaiheissa, ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä.

Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

Paikallinen yhteistyö nivelvaiheissa

Esiopetuksesta perusopetukseen

Esiopetuksen ja lapsen tulevan koulun välillä järjestetään kevään tiedonsiirtopalaveri, jonka ajankohdan varhaiskasvatuksen opettaja varmistaa koulun rehtorilta ja välittää tiedon ajankohdasta varhaiskasvatuksen erityisopettajalle. Tiedonsiirron tavoitteena on kertoa ryhmän ja yksittäisten lasten vahvuuksista sekä käytössä olleista oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista. Palaveriin osallistuvat esiopetuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, tuleva luokanopettaja, koulun erityisopettaja ja rehtori sekä koulun opiskeluhuollon henkilöstöä. Tiedonsiirtopalaveriin otetaan mukaan huoltajien hyväksymä lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman kevään arviointikeskustelu ja

tiedonsiirto kouluun -osio, johon on kirjattu myös yhteenveto kartoituksista. Lisäksi vieraskielisen lapsen kohdalla siirretään myös KieliPedan osiot 2–3, lapsen kielimaailmaa ja kielitaidon tasoa kuvaavat lomakkeet. Lapsen osallisuus tiedonsiirrossa toteutuu lapsen oppimissuunnitelman itsearviointiosiossa.

Lapsikohtaisia tukitoimia saaneen lapsen kohdalla järjestetään erillinen tiedonsiirtopalaveri. Sen sopii varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhteistyössä koulun kanssa. Tapauskohtaisesti palaveriin kutsutaan huoltajan lisäksi lapsen asioissa mukana olleet yhteistyötahot. Tiedonsiirrossa käytetään lapsen oppimissuunnitelmaa kokonaisuudessaan huoltajien luvalla. Mikäli lapsikohtaisten tukitoimien tarve jatkuu koulussa oppilaskohtaisena tukena, varhaiskasvatuksen erityisopettaja lähettää lapsikohtaisen tuen suunnitelman salattuna sähköpostina koulun yhteyshenkilölle. Tarvittaessa tiedonsiirtopalaveriin voidaan kutsua tuleva iltapäivätoiminnan vastuuhaja huoltajan luvalla. Lapsen osallisuus tiedonsiirrossa toteutuu oppimissuunnitelman itsearviointiosiossa.

Alakoulusta yläkouluun

Koulukohtaiset siirtopalaverit järjestetään kevätlukukauden alussa lähettävän ja vastaanottavan koulun opettajien, erityisopettajien, rehtorin, ja opiskeluhooltohenkilöstön välillä. Kuraattori kutsutaan mukaan tarvittaessa. Yläkoulun rehtori kutsuu siirtopalaverit koolle.

Erillisiä tapaamisia oppilaskohtaisiin tukitoimiin liittyen järjestetään tarvittaessa oppilaan huoltajien kanssa.

Mikäli oppilaalla on opiskeluhoollollista tuen tarvetta, voidaan yksilökohtainen siirtopalaveri järjestää huoltajan luvalla niin, että mukaan kutsutaan opiskeluhoollon henkilöstöä. Luokanopettaja vastaa siitä, että oppilaan tuleva koulu saa tarvittavan tiedon oppilaan tuen tarpeista.

Oppilaat tutustuvat uuteen kouluun toukokuussa.

Huoltajille järjestetään vanhempainilta oppilaiden tulevassa koulussa.

Yläkoulusta toiselle asteelle

Porvooseen on laadittu suunnitelma yhteistyöstä perusopetuksen ja toisen asteen välille. Suunnitelma päivitetään lukuvuosittain.

Suunnitelma sisältää tiedonsiirron käytänteet ja vastuut sekä tuen yhteensovittamisen käytännöt.

Perusopetuksen järjestäjä toimittaa perusopetuksen päättyessä voimassa olevat oppilaskohtaisen tuen päätösasiakirjat toisen asteen koulutuksen järjestäjälle.

Mikäli oppilaalla on opiskeluhoollollista tuen tarvetta, voidaan yksilökohtainen siirtopalaveri järjestää huoltajan luvalla niin, että mukaan kutsutaan opiskeluhoollon henkilöstöä.

8. Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Tässä luvussa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu yhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Opetuksen järjestäjän laatima opiskeluhooltosuunnitelma korvaa tarkemmin opiskeluhoollon osuudet esi- ja perusopetusten opetussuunnitelmissa.

Opiskeluhoolto tarkoittaa oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu yhteisössä. Opiskeluhooltotyötä ohjaa luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Opiskeluhoolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien aikuisten tehtävä. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto toteutetaan ennaltaehkäisevänä ja koko koulu yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona, jonka lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon ja tarvittaviin hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluihin.

Opiskeluhoiltopalveluja ovat kouluterveydenhuiltopalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Oppilas voi ohjautua palvelujen piiriin omasta tai huoltajan, opettajan, opiskeluhoillon asiantuntijan tai yhteistyötahon aloitteesta. Opiskeluhoillon työntekijät tukevat oppilaita ja heidän perheitään tapaamalla oppilaita, tarjoamalla neuvontaa ja ohjausta perheille, konsultuimalla koulun henkilökuntaa ja osallistumalla luokkien ja koko kouluyhteisön hyvinvointia edistävään opiskeluhoiltotyöhön. Opiskeluhoillon asiantuntijat tekevät yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalvelujen toimijoiden kanssa ja ohjaavat tarvittaessa oppilaita lisätuen piiriin.

Porvoossa opiskeluhoiltotyön tavoitteena on

- edistää oppilaan oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia
- edistää oppilaan osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä ja syrjäytymistä
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea opettajan ja muun opetushenkilöstön työtä

9. Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

9.1. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opiskelu

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitettut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	Toinen kotimainen kieli
	<i>yhteinen</i>	<i>yhteinen</i>	<i>valinnainen</i>
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romani-kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2-oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2-oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvien osien.

10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksikielisuutta ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

10.2. Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

10.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

10.4. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Maahanmuuttotaustaisia oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöstä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa kuvataan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisessä tehtävässä.

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttotaustaiselle oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.

Oppilaiden kielten, kielellisten valmiuksien ja kulttuurisen taustan huomioiminen sekä opetuksen käytännön järjestelyt

Porvoossa koulujen lukuvuosisuunnitelmiin kirjataan kielitietoisen pedagogiikan huomioiminen eli ne käytännön järjestelyt, joilla oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia huomioidaan opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan myös, miten kieli- ja kulttuuritietoisuus näkyy koulun rakenteissa ja pedagogisessa kehittämisessä.

Porvoolaisten koulujen toimintakulttuuri perustuu kielitietoisuuteen, monikielisyyden arvostamiseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Koulujen käyttämät oppimateriaalit, esimerkit ja työskentelytavat heijastavat kulttuurista moninaisuutta ja tukevat oppilaiden osallisuutta. Koulujen toimintakulttuuria kehitettäessä huomioidaan, että koulun vuorovaikutus ja viestintä on kulttuurisesti sensitiivistä. Kodin ja koulun yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkauks- ja käännöspalveluja.

Porvoossa oppilaiden kielitaitoa ja kielellistä kehitystä seurataan systemaattisesti. Seuranassa käytetään Porvoossa yhteisesti sovittuja arviointimenetelmiä. Tietoa hyödynnetään oppimisen tuen suunnittelussa sekä opetuksen eriyttämisessä. Erityistä huomiota kiinnitetään nivelvaiheisiin ja oppilaan koulupolun jatkuvuuteen, jotta kielellinen tuki rakentuu johdonmukaisesti luokka- ja koulurajojen yli.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle voidaan opettaa suomea toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yhteydessä tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetusryhmässä. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe.

Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella.

Opetus järjestetään joustavasti ja oppilaiden kieli- ja kulttuuritaustat huomioiden. Opetuksessa käytetään eriyttäviä ja kielitietoista opetusta tukevia menetelmiä, kuten visualisointia, mallintamista, yhteistä keskustelua, oppilaiden omien kielten hyödyntämistä sekä monikanavaisia oppimateriaaleja.

Oppilaille tarjotaan tarvittaessa tukea suomi toisena kielenä -opetuksessa sekä muuta oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Opetuksessa varmistetaan selkeät rakenteet, ennakoitavuus ja turvallinen vuorovaikutus. Kaikki opettajat ovat oman oppiaineensa kielen opettajia ja vastaavat siitä, että opetuksessa huomioidaan oppiaineen käsitteet, tekstilajit ja kielelliset vaatimukset. Oppilaan kotikieltä hyödynnetään oppimisen tukena, ja oppilaalla on mahdollisuus käyttää omaa äidinkieltään ajattelun ja ymmärtämisen välineenä.

Toimiva yhteistyö opettajien välillä on tärkeää opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Yhteissuunnittelua ja samanaikaisopetusta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Oppilaiden kieli- ja kulttuuritaustaan liittyvää asiantuntemusta jaetaan työyhteisössä esimerkiksi pedagogisten keskustelujen ja koulutusten avulla.

Arviointikäytännöissä huomioidaan oppilaiden kielitaidon kehitys suhteessa opetettavan sisällön oppimistavoitteisiin. Tarvittaessa arvioinnissa käytetään joustavia ja vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaamista. Kodin kanssa tehtävässä yhteistyössä huolehditaan saavutettavasta viestinnästä ja siitä, että huoltajilla on riittävä tieto koulun käytännöistä, oppimisen tavoitteista ja tuen muodoista.

Kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittämisen tukeminen

Porvoon perusopetuksessa arvostetaan kaupungin kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja sitä kautta tuetaan oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään monikielisiä toimintatapoja. Oppilaiden, huoltajien ja paikallisten yhteisöjen osuudesta ja kokemuksia pyritään hyödyntämään. Kulttuurista monilukutaitoa vahvistetaan huomioiden oppilaiden ja perheiden erilaiset kulttuurit sekä Porvoon kaksikielinen ja monikulttuurinen toimintaympäristö.

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajataustaiset oppilaat voivat opiskella suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, oppilaan kielitaitoa tulee arvioida säännöllisesti, Porvoossa vähintään kerran lukuvuoden aikana. Oppilas siirtyy opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää, kun oppilasta opettavat opettajat arvioivat oppilaan kielitaidon mahdollistavan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisen opiskelun. Lopullisen päätöksen oppimäärän valinnasta tekee oppilaan huoltaja.

Oppilaan kielitaitoa arvioidaan jokaisen lukuvuoden aikana kielitaitoa vastaavan oppimäärän valitsemiseksi. Pedagogisen arvioinnin tekee oppilasta opettava suomen kielen opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Kun oppilas saavuttaa riittävän suomen kielen osaamisen erityisesti kirjallisessa tuottamisessa ja luetun ymmärtämisessä, opettajat suosittelevat oppimäärän vaihtoa huoltajalle. Arviointi tehdään ja siirtymä toteutetaan kaupungin erillisen mallin mukaisesti. Siirtyminen oppimäärästä toiseen voidaan tehdä milloin tahansa perusopetuksen aikana, mutta peruskoulun päättövaiheessa se ei ole enää suositeltavaa.

Oman äidinkielen opetus

Porvoon kaupungin perusopetuspalvelut järjestävät oman äidinkielen opetusta esi- ja perusopetuksen oppilaille, jotka täyttävät valtakunnalliset osallistumiskriteerit. Opetuksen järjestämisestä ja vuosittaisesta kokonaistuntimäärästä päättävät koulutuspalveluiden koulutusjaostot. Opetusta annetaan kaksi tuntia viikossa, ja se on perusopetusta täydentävää opetusta.

Opetusryhmä perustetaan, kun vähintään kahdeksan (8) oppilasta ilmoittautuu samaan kieliryhmään. Opetus voidaan järjestää oppilaan omalla koululla tai alueellisissa ryhmissä. Kuljesta toiseen opetuspaikkaan ei järjestetä.

Huoltajille tiedotetaan oppilaan oikeudesta osallistua oman äidinkielen opetukseen perustuslain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös äidinkielen merkityksestä oppilaan identiteetin, oppimisen ja kielitaidon kehitykselle sekä opetuksen saatavuudesta, opetuspaikoista, aikatauluista ja ilmoittautumiskäytännöistä. Huoltajille korostetaan, että oman äidinkielen ylläpitäminen tukee myös suomen tai ruotsin kielen oppimista ja vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä kaikissa oppiaineissa.

Tiedotus toteutetaan Wilman kautta ja kaupungin verkkosivuilla. Tiedottamisessa pyritään selkeyteen ja saavutettavuuteen. Koulutulokkaiden vanhempainilloissa kerrotaan oman äidinkielen opetuksen järjestämisestä ja sen merkityksestä oppimiseen. Tarvittaessa käytetään apuna tulkkauspalveluita. Lisäksi koulujen henkilöstö – erityisesti valmistavan opetuksen opettajat ja oman äidinkielen opettajat – tiedottavat asiasta suullisesti ja tarvittaessa kirjallisesti.

Ilmoittautuminen oman äidinkielen opetukseen tapahtuu 1. ja 7. luokalle ilmoittautumisen yhteydessä. Kesken lukuvuoden opetukseen voi ilmoittautua, mikäli oppilaan koulunkäynti Porvoossa on alkanut kesken lukuvuoden. Muut oppilaat voivat ilmoittautua Wilman kautta tulevan lukuvuoden opetukseen huhti–toukokuussa. Ilmoittautuminen sitoo oppilaan osallistumaan opetukseen, mikäli osallistuminen on oppilaalle mahdollista opetuspaikan ja ajankohdan suhteen.

Oppimissuunnitelma

Porvoossa ei käytetä maahanmuuttotilanteen oppilaan oppimisen tukena oppimissuunnitelmaa.

11. Kaksikielinen opetus

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkántähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tason kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuellla.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeisiin pyritään vastaamaan oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä. Niiden lisäksi tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä.

Mikäli edellä mainituilla tuen muodoilla ei pystytä vastaamaan oppilaan tuen tarpeisiin, hänellä on oikeus myös oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä.

Tuen järjestämisessä huomioidaan oppilaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä tukea voidaan antaa.

11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestäväää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90 %, vuosiluokilla 3–4 noin 70 % ja vuosiluokilla 5–9 keskimäärin 50 %. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykieleessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1–2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Varhainen täydellinen kielikylpyopetus Porvoossa

Porvoossa annetaan varhaista täydellistä kielikylpyopetusta. Kielikylpyopetus alkaa ensikielittään suomenkielisillä lapsilla varhaiskasvatuksessa 4–5-vuotiaana. Esiopetuksen jälkeen kielikylpyopetus jatkuu koulussa. Opetuksessa noudatetaan paikallista kielikylvyn tuntijakoa. Opetus koulussa on ensin lähes kokonaan ruotsinkielistä. Äidinkielellä opetettavien aineiden osuus kasvaa asteittain. Lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen tapahtuu ruotsin kielellä. Kielikylpyopetuksessa pyritään varmistamaan, että oppilaat saavat peruskoulun aikana opetusta sekä suomeksi että ruotsiksi kaikissa oppiaineissa.

Ruotsinkielisen kielikylvyn tavoitteena Porvoossa on, että oppilaat saavuttavat toiminnallisen kirjallisen ja suullisen kielitaidon kielikylpykielessä samanaikaisesti, kun heidän ensikielensä kehittyy.

Kielikylvyssä tutustutaan myös toisen kielen mukanaan tuomaan kulttuuriin samalla, kun tietoisuus omasta kulttuurista kasvaa. Kielikylpykieli ei ole pelkkä tavoite, vaan se on myös oppimisen väline. Siksi on tärkeää, että kieltä opetetaan samalla, kun opiskellaan jonkin muun oppiaineen sisältöjä. Kielikylpyhenkilöstöllä on yksikielinen rooli opetusryhmässä, mutta henkilöstön tulee osata myös suomen kieltä. Lapsia ja nuoria kannustetaan käyttämään kielikylpykieltä alusta lähtien erityisesti kommunikoidessaan kielikylpyhenkilöstön kanssa sekä luokkahuonetilanteissa muiden kielikylvyssä olevien lasten ja nuorten kanssa.

Kielikylpyopetuksessa Porvoossa käytetään vaihtelevia oppilaskeskeisiä opetusmenetelmiä, jotka antavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden kuulla ja tuottaa itse kielikylpykieltä aktiivisesti, luontevasti ja monipuolisesti. Yksi osa opetusta on suomenruotsalaiseen kulttuuriin tutustuminen ja sen kokeminen.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö korostuu kielikylpyopetuksessa, koska opetusta annetaan muulla kuin ensikielillä. Oppilaiden huoltajilta ei kuitenkaan edellytetä kielikylpykielen taitoa. Huoltajien suositellaan käyttävän lastensa kanssa omaa äidinkieltään ja siten omalta osaltaan tukea lastensa kielellistä kehitystä. Vanhempia kannustetaan lukemaan ääneen lapselleen omalla äidinkielellään.

Yksi tärkeä kodin ja koulun yhteistyön muoto on jatkuva ja suunnitelmallinen tiedottaminen koko kielikylpyopetusajan ajan. Kielikylpyhenkilöstö, Albert Edelfeltin koulu ja Eestinmäen päiväkoti toimivat yhteistyössä kielikylvyn vanhempainyhdistyksen kanssa. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää, kehittää ja tukea kielikylpyä. Yhdistys pyrkii tavoittamaan kaikki kielikylvyssä mukana olevat perheet. Kielikylpytoiminnassa huoltajien sitoutumisella lapsensa koulunkäynnin tukemiseen on erityisen suuri merkitys.

Esiopetus ja koulu tekevät tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä. Esihenkilöiden ja opettajien yhteistyönä laaditaan yhteistyösuunnitelma osana lukuvuosisuunnitelmaa. Opetuksen ja pedagogiikan tavoitteet, sisällöt ja toteutustavat pohjautuvat opetussuunnitelmiin, yhteisiin painopisteisiin ja kehittämisen kohteisiin sekä kielikylpyopetuksen tavoitteisiin. Yhteistyömuotoina ovat lisäksi mm. osallistuminen eri juhliin, koulukummitoiminta, vierailut ja vanhempainillat.

Monikielisyys näkyy koulun toimintakulttuurissa mm. valinnaiskursseilla, juhlissa, kielikylvyn tapahtumissa ja koulun sisäisessä tiedottamisessa.

Kielikylpyyn hakeminen ja oppilaaksioton periaatteet

Kielikylpyvarhaiskasvatusta ja -esiopetusta järjestetään äidinkielenään suomea puhuville lapsille Eestinmäen päiväkodissa. Kielikylpyvarhaiskasvatus aloitetaan sinä vuonna, kun lapsi täyttää viisi vuotta. Varhaiskasvatuksen jälkeen kielikylpy jatkuu esiopetuksessa Eestinmäen päiväkodissa. Esiopetuksen jälkeen kielikylpy jatkuu Albert Edelfeltin koulussa koko perusopetuksen ajan vuosiluokilla 1–9.

Kielikylpyvarhaiskasvatukseen haetaan viimeistään 28.2. sinä vuonna, kun lapsi täyttää viisi vuotta. Varhaiskasvatustilain mukaan lapsen etu on aina ensisijainen. Näin ollen lapsen kielellinen vaikeus voi olla este kielikylpyopetukseen osallistumiseen.

Kielikylpyvarhaiskasvatuksessa on 21 paikkaa. Yhdenvertaisuuden varmistamiseksi, mikäli kielikylpyvarhaiskasvatukseen on enemmän kuin 21 hakijaa, suoritetaan arvonta. Kielikylpyvarhaiskasvatukseen osallistuneet 5-vuotiaat lapset siirtyvät automaattisesti kielikylpyesiopetukseen 6-vuotiaina.

Perusopetuksen kielikylpyopetuksessa opiskelu edellyttää osallistumista ruotsinkieliseen kielikylpyesiopetukseen tai siihen verrattavissa olevaan esiopetukseen. Kaikki Porvoon kaupungin kielikylpyesikoulussa olleet lapset saavat automaattisesti lähikoulupäätöksen Albert Edelfeltin kouluun. Lähikoulupäätös oikeuttaa Porvoon kaupungin koulukuljetusperiaatteiden soveltamiseen.

Kielikylpyopetuksessa Albert Edelfeltin koulussa 21 paikkaa vuosiluokilla 1–2 ja 24 paikkaa vuosiluokilla 3–9. Mikäli kielikylpyopetukseen hakeutuu enemmän kuin 21 tai 24 lasta, sovelletaan seuraavia oppilaaksioton kriteerejä:

1. Kielikylpyesiopetukseen osallistuminen
2. Kielikylpyesiopetusta vastaavaan esiopetukseen osallistuminen
3. Arvonta

Kielikylpyopetukseen voi siirtyä toisesta kielikylpyopetuksesta, mikäli kielikylpyopetuksessa on tilaa.

Opetuksen järjestäjän on huomioitava perusopetusta suunniteltaessa ja toteutettaessa lapsen edun ensisijaisuus. Näin ollen oppilaan kielellinen vaikeus voi olla este kielikylpyopetukseen osallistumiseen.

Porvoon kaupungin kielikylpyopetuksen paikallinen tuntijako

	1	1	2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	8	8	9	9	
	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	ru	su	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus		2		3		4		4		4		4		3		4		3	31
Ruotsin kieli (A1)	7		5		3		3		2		3		2		2		3		30
Englanti (A2)					2		2		2			2		2		2		2	14
Matematiikka	3		4		4		4		4			4		3,5		3,5		4	34
Ympäristöoppi	2		2		3		2		3		2								14
Biologia ja maantieto														2		2		3	7
Fysiikka ja kemia														2		3		2	7
Terveystieto													1		1		1		3
Uskonto tai elämäntätö-		1	1		1		2		1		2		1		1		1		11
Historia ja yhteiskun-								0	2		2		2		2		3		11
Musiikki	1		1			1		1		1		1	1		1				8
Kuvataide	1		1		1		2		1		1		2						9
Käsityö	2		2			2		2		2		2		3					15
Liikunta	2		2		3		3		3		3			2	2		3		23
Kotitalous													3						3
Taito- ja taideaineiden valinnaiset															2			2	4
Oppilaanohjaus														0,5		0,5		1	2
Valinnaiset aineet								1		1		1			2	2	2		9
Tuntimäärä	18	3	18	3	17	7	18	8	18	8	13	14	12	18	13	17	15	15	235

Oppimisen tuki kielikylvyssä

Kielikylpyopetuksessa on erityisen tärkeää johdonmukainen ruotsin kielen ja suomen kielen käyttö. Näin ollen oppilaiden kielen kehityksen kannalta on tärkeää, että he saavat oppimisen tukea sillä kielellä, millä opetusta järjestetään. Ruotsinkielisen erityisopetuksen järjestämisessä on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä ruotsinkielisten perusopetuspalveluiden kanssa.

Muu oppimisen tuki, kuten opiskeluhoitopalvelut, järjestetään suomen kielellä.

Oppimisen tavoitteet, sisällöt ja arviointi kielikylpyopetuksessa

Vuosiluokat 1–2, tavoitteet ja sisällöt

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
Kuunteleminen	
Oppilas... ...ymmärtää ruotsin, jota käytetään luokkahuoneessa. ...omaa kärsivällisyyttä kuunnella ja ymmärtää myös luokkakavereitaan, kun he puhuvat ruotsia. ...ymmärtää suurimman osan ääneen luetuista kirjoista ja kuuntelee keskittyneesti. ...kiinnittää huomioita kielen muotoihin, kuten monikko, määräinen muoto, persoonapronominit ja sanajärjestys. tutustuu sanaluokkiin (verbi, substantiivi, adjektiivi).	Laulut Kielelliset leikit Yhteiset hetket, jossa uusi asia käydään läpi Ääntäminen o, u, y Ohjeet Kertomuksia eri luetunymmärtämisen tasoilla ja erityyppisiä tekstejä
Puhuminen	
Oppilas... ...käyttää ruotsin kieltä opettajan kanssa. ...osaa käyttää teemaan kuuluvia sanoja. ...osallistuu kielellisiin leikkeihin ja huomaa kielen lainalaisuuksia. ...pyrkii selviytymään ruotsin kielellä sosiaalisissa tilanteissa. ...osaa kertoa ja kuvailla preesensissä. ...osaa ilmaista itseään yksinkertaisin kokonaislausein. ...osaa muodostaa omia lauseita.	Kannustetaan lasta puhumaan ruotsia ja tuetaan häntä suullisessa ilmaisussa. Tehtäviä, joissa oppilaat saavat puhua: esitelmät, omin sanoin tuen avulla kertominen kuullusta tarinasta. Kielelliset mallit koulun sosiaaliin tilanteisiin. Tukimateriaalin luominen puheen tuottamisen helpottamiseksi, esim. kuvatuki teemasanastossa. Harjoitellaan runsaasti ja automatisoidaan taitoja esim. aakkosia ja lukujonotaitoja. Korjataan oppilaan kieltä.
Lukeminen	
Oppilas... ...oppii lukemaan (vuosiluokka 1)	Lukemaan opettaminen valitun metodin mukaan

<p>...tunnistaa kirjain – äännevastaavuudet (vuosiluokka 1). ...lukee sujuvasti usein toistuvat sanat (esim. jag, och, eller, men, att, en, ett, är). ...kehittää lukusujuvuutta. ...lukee sekä kauno- että tietokirjallisuutta ja erottaa ne toisistaan. ...ymmärtää lyhyitä tekstejä. ...harjoittelee luetunymmärtämisen strategioita.</p>	<p>Isot ja pienet kirjaimet Usein toistuvien sanojen automatisointi Tarjotaan paljon mahdollisuuksia lukemiseen Harjoitellaan sanoja, jossa äänne muuttuu, lyhyt ja pitkä vokaali Lukemisen rutiinin luominen (esim. 15min päivässä) Luetunymmärtämisen harjoituksia</p>
Kirjoittaminen	
<p>Oppilas... ...osaa kaikki kirjaimet (vuosiluokka 1). ...osaa kirjoittaa yksinkertaisia päälauseita (vuosiluokka 1). ...osaa kirjoittaa sanoja, joissa on äänne-kirjain vastaavuus (vuosiluokka 1). ...harjoittelee k/ck, ks/x ja j/g-äänteitä (vuosiluokka 2). ...harjoittelee yksöis- ja kaksoiskonsonantteja (vuosiluokka 2). ...osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä (vuosiluokka 2). ...kehittää käsialaa selkeäksi. ...kehittää oikeinkirjoitustaitoa. ...tuntee iloa kirjoittamaan oppimisesta. ...harjoittelee hiiren ja näppäimistön käyttöä. ...tutustuu sanaluokkiin (verbi, substantiivi, adjektiivi).</p>	<p>Kirjainten muodostaminen Harjoitellaan lauseen rakentumista; iso alkukirjain ja piste Harjoitellaan muodostamaan omia lauseita Oikeinkirjoitusharjoituksia ja saneluja Näppäimistöharjoituksia Harjoitellaan tarinan kirjoittamista kirjoittamisen tuen avulla.</p>

Vuosiluokat 1–2, arviointi

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta

tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ovat:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

Lukuvuoden päätteeksi kielikylpykielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Opettajan arvioidessa oppilaiden oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Oppiaine kokonaisuudessaan arvioidaan asteikolla: tavoitteet on saavutettu / tavoitteita ei ole saavutettu.

Oppiaineen osa-alueista lukeminen ja kielen tuottaminen annetaan tarkempaa palautetta seuraavalla asteikolla:

Tavoitteet on saavutettu

- kiitettävästi: Oppilaalla on erinomaiset tiedot ja taidot ja hän osaa soveltaa ja yhdistää niitä luovasti uusissa tilanteissa.
- hyvin: Oppilaalla on hyvät perustiedot ja -taidot, ja hän osaa soveltaa niitä itsenäisesti.
- melko hyvin: Oppilaalla on melko hyvät perustiedot ja -taidot.
- osittain: Oppilas harjoittelee perustietoja ja -taitoja. Hän tarvitsee tukea ja apua.
- tavoitteet saavuttamatta: Oppilas ei ole saavuttanut oppimiselle asetettuja tavoitteita.

Vuosiluokka 3, tavoitteet ja sisällöt

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
Kuunteleminen	
Oppilas... ...seuraa keskittyneesti opetusta ja teemasivallön käsittelyä. ...harjoittelee eri tekstityyppien tunnistamista. ...omaa kärsivällisyyttä kuunnella luokkaverieiden esityksiä. ...saa lukukokemuksia kuuntelemalla äänen lukemista.	Havainnoidaan eri tekstilajeja Tarjotaan tilaisuuksia pitää esitelmiä Erlaisen kirjallisuuden ääneen lukeminen Kielellä leikittely, riimit, lorut, arvoitukset, laulut
Puhuminen	

<p>Oppilas...</p> <p>...pyrkii aloittamaan keskustelut oppitunneilla ruotsiksi.</p> <p>...käyttää ruotsia myös koulun järjestämällä retkillä.</p> <p>...harjoittelee esitelmien pitämistä ruotsiksi.</p> <p>...kehittää kieltä kohti kieliopillisesti oikeaa ilmaisu.</p> <p>...oppii muotoilemaan sanomansa uudelleen silloin, kun sanavarasto ei riitä.</p>	<p>Kannustetaan ja vaaditaan oppilaita käyttämään ruotsia kaikilla oppitunneilla ja kaikissa kielikyöpykielillä opetettavissa oppiaineissa.</p> <p>Draamaharjoitukset</p> <p>Tarjotaan mahdollisuuksia käyttää ruotsia koulun ulkopuolella.</p> <p>Esitelmät eri aiheista</p> <p>Havainnoidaan ja korjataan tyypillisiä virheellisiä sanontoja.</p> <p>Saatetaan oppilaat tietoisiksi oikeellisesta muodosta esim. kieltosanan paikka lauseissa.</p> <p>Harjoitellaan tunnistamaan ja taivuttamaan substantiiveja, verbejä ja adjektiiveja.</p> <p>Kannustetaan monipuoliseen suulliseen tapaan selittää ja kuvailla.</p> <p>Rikastetaan sanavarastoa synonyymeillä, adjektiiveilla ja vastakohtilla.</p>
<p>Lukeminen</p>	
<p>Oppilas...</p> <p>...kehittää lukusujuvuutta.</p> <p>...osaa lukea tietokirjoja ja kaunokirjallisuutta.</p> <p>...löytää tekstistä suoria vastauksia kysymyksiin.</p> <p>...harjoittelee luetunymmärtämisen strategioita.</p>	<p>Runsaasti lukemisen harjoittelua erilaisen kirjallisuuden parissa.</p> <p>Harjoitellaan vastauksien etsimistä tekstistä.</p> <p>Harjoitellaan monipuolisesti luetunymmärtämistä.</p>
<p>Kirjoittaminen</p>	
<p>Oppilas...</p> <p>...vahvistaa oikeinkirjoitustaitoaan.</p> <p>...harjoittelee sanoja, joissa ei ole äännekirjainvastaavuutta.</p> <p>...tutustuu sanaluokkiin: verbit (preesens ja imperfekti, yleisimmät epäsäännölliset verbit), substantiivi (yksikön ja monikon epä määräinen muoto), adjektiivi (vertailumuodot).</p> <p>...tutustuu päälauseen sanajärjestykseen.</p> <p>...oppii synonyymit ja vastakohtat.</p> <p>...harjoittelee oikeinkirjoitusta: e/ä, ng, j/g, o/å, u/y.</p> <p>...osaa ja tunnistaa vokaalit ja konsonantit.</p> <p>...harjoittelee sanoja, joissa on kaksoiskonsonantti tai yksittäinen konsonantti, pitkä ja</p>	<p>Keskitytään käsialaan</p> <p>Sanelut</p> <p>Sanat, joissa ei ole äännekirjainvastaavuutta: e/ä, ng, j/g, o/å, u/y</p> <p>Vastataan kokonaisiin lausein</p> <p>Harjoitellaan lopetusmerkkejä ja isoja alkukirjaimia.</p> <p>Kertovan tekstin kirjoittamista (päiväkirjateksti, kertomus, satu)</p> <p>Sanaluokkien huomioiminen opetuksessa</p> <p>Uusien substantiivien, verbien ja adjektiivien taivutus</p>

<p>lyhyt vokaali. ...harjoittelee tekstin rakennetta: otsikko ja kokonaiset lauseet. ...osaa kirjoittaa: kertovan tekstin (återgivande text, esim. päiväkirja). ...harjoittelee: kertovan tekstin kirjoittamista (berättande text, esim. kertomus, satu).</p>	
--	--

Vuosiluokka 3, arviointi

Kuunteleminen	
Hyvän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu hyvin (A2.1)	Kiitettävän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu kiitettävästi (A2.2)
<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. •Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa. •Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. •Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. •Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.
Puhuminen	
Hyvän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu hyvin (A1.2)	Kiitettävän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu kiitettävästi (A1.3)
<ul style="list-style-type: none"> •Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. •Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. •Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. •Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. 	<ul style="list-style-type: none"> •Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. •Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. •Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.

<ul style="list-style-type: none"> •Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä. 	<ul style="list-style-type: none"> •Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. •Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.
Lukeminen	
Hyvän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu hyvin (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu kiitettävästi (B1.1)
<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonnekin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). •Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. •Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy lukemaan monenlaisia, muuttaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. •Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. •Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.
Kirjoittaminen	
Hyvän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu hyvin (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, tavoitteet saavutettu kiitettävästi (B1.1)
<ul style="list-style-type: none"> •Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. •Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). •Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. •Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja. 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonnekin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. •Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. •Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.

	<ul style="list-style-type: none"> •Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativimmat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.
--	---

Vuosiluokka 4, tavoitteet ja sisällöt

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
Kuunteleminen	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...kehittää kuullun ymmärtämistään ja harjoittelee analysoimaan sisältöä. ...tunnistaa ne tekstityypit, joita on harjoiteltu. ...tutustuu pohjoismaisiin kieliin. ...ymmärtää käsitteet enemmistökieli ja vähemmistökieli. ...tutustuu pohjoismaisten kielten yhtäläisyyksiin ja eroihin. ...saa lukukokemuksia kuuntelemalla äänen lukemista tai äänikirjoja. 	<p>Kuuntelee erityyppisiä tekstejä tai audiomateriaalia, sekä fiktiivistä että faktaa.</p> <p>Oppilaalle tarjotaan erilaisia tekstityyppejä ja oppilas tunnistaa niitä.</p> <p>Harjoituksia, joissa oppilaat kuulevat pohjoismaisia kieliä.</p> <p>Ryhmän tarpeista lähtevää huolella valittua ääneen luettavaa kaunokirjallisuutta.</p>
Puhuminen	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...käyttää ruotsia oppitunneilla. ...vahvistaa kykyään käyttää ruotsia sosiaalisissa tilanteissa ja esimerkiksi mielipidettä kerrottaessa. ...tutustuu puhe- ja kirjakielen eroihin. ...osaa ääntää oikein sanat, joissa ei ole äänne-kirjainvastaavuutta. ...osaa pitää esitelmiä eri aiheista. 	<p>Kannustaa ja vaatia oppilaita käyttämään ruotsia kaikilla oppitunneilla ja kaikissa kielikylpykielellä opetettavissa oppiaineissa.</p> <p>Korjata oppilaiden käyttämää kieltä.</p> <p>Dramatisoida sosiaalisia tilanteita ja pohtia mitä repliikkejä voi käyttää eri tilanteissa.</p> <p>Harjoitella niiden sanojen ääntämistä, joissa ei ole äänne-kirjainvastaavuutta.</p> <p>Erilaisten kirjoitustehtävien esittelyä.</p> <p>Teemaan kuuluvien uusien sanojen suullista taivuttamista.</p>
Lukeminen	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...osaa kerätä materiaalia ja faktoja erityyppisistä lähteistä. ...tutustuu lähdekritiikin käsitteeseen. ...lukee tietokirjoja ja kaunokirjallisuutta. ...harjoittelee luetunymmärtämisen strategioita. 	<p>Käyttää erityyppisiä tekstejä opetuksessa.</p> <p>Harjoitella tulkitsemaan eri tavoin esitettyä informaatiota (monilukutaito): esimerkiksi kuvat, taulukot, kartat.</p> <p>Harjoitella pohtimaan eri lähteiden luotettavuutta.</p> <p>Erilaisia luetun ymmärtämisen harjoituksia.</p>
Kirjoittaminen	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...harjoittelee otsikointia ja tutustuu kappalejakoon 	<p>Tehtäviä, joissa harjoitellaan lopetusmerkkien käyttöä, yhdyssanoja, isoja alkukirjaimia.</p>

<p>...harjoittelee päälauseen sanajärjestystä. ...Tutustuu lauseenjäseniin (subjekti ja predikaatti) ...harjoittelee yhdyssanoja ...harjoittelee ja vahvistaa sanoja, joissa ei ole äänne-kirjainvastaavuutta (sj, tj) ...vahvistaa oikeinkirjoitustaitojaan ...osaa laatia ajatus- ja käsitekartan. ...osaa sanaluokat: verbit (presens, imperfekti, perfekti, futuuri), substantiivit (kaikki muodot), adjektiivit (taivutus, yleisimmät prepositiot. ...osaa kirjoittaa: kertovan tekstin (återgivande text), kertovan tekstin (berättande text). ...harjoittelee tietotekstiä (beskrivande faktext).</p>	<p>Otsikko, kappalejako ja päälause teksteissä. Sanaluokkien huomioiminen kaikessa opetuksessa. Uusien substantiivien, verbien ja adjektiivien taivutus. Kirjoitetaan eri tekstilajeja teemasisältöön pohjautuen kirjoitustuen avulla. Harjoitellaan ajatus- ja käsitekartan tekemistä. Harjoitella lähdemerkintää.</p>
--	--

Vuosiluokka 4, arviointi

Kuunteleminen	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (B1.1)
<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. •Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. •Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. •Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. •Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.
Puhuminen	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (A1.3)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (A2.1)

<ul style="list-style-type: none"> •Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. •Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. •Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia. •Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opetettuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. •Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä. 	<ul style="list-style-type: none"> •Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. •Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia. •Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. •Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita). •Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.
Lukeminen	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (B1.1)
<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). •Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. •Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy lukemaan monenlaisia, muuttaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. •Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. •Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.
Kirjoittaminen	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (B1.1)

<ul style="list-style-type: none"> •Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. •Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). •Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. •Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja. 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jokin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. •Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. •Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. •Rutiinomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.
--	--

Vuosiluokka 5, tavoitteet ja sisällöt

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
Kommunikaatiotaidot	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...käyttää ruotsia oma-aloitteisesti oppitunneilla. ...pystyy seuraamaan sisältöä tekstistä riippumatta. ...pystyy seuraamaan kokonaisia elokuvia ja dokumentteja kielikylpykielellä. ...osallistuu aktiivisesti keskusteluihin ja pystyy ilmaisemaan mielipiteitään. ...harjoittelee argumentointia. ...parantaa itseluottamusta kielikylpykielen käyttämiseen. ...osallistuu ääneen lukemiseen. 	<p>Kannustetaan ja vaaditaan, että oppilas käyttää ruotsia oppitunneilla ja kaikissa aineissa, joita opetetaan kielikylpykielellä</p> <p>Korjataan oppilaiden kieltä</p> <p>Eri teemasisältöihin liittyvät tekstit ja elokuvat</p> <p>Tarjotaan tilaisuuksia käyttää ruotsia eri tilanteissa, esim. argumentaatioissa, esitelmissä ja esityksissä.</p> <p>Harjoitellaan konjunktioiden (esim. Både och, varken-eller, fastän, utan) käyttöä, jotta oppilaan argumentaatio rikastuu.</p> <p>Hyödynnetään draaman keinoja.</p> <p>Tarjotaan tilaisuuksia käyttää kielikylpykieltä vaihtelevissa tilanteissa.</p>
Lukeminen	
<p>Oppilas...</p> <ul style="list-style-type: none"> ...lukee ja tulkitsee tietotekstejä ja kaunokirjallisuutta. ...vahvistaa luetunymmärtämisen 	<p>Runsaasti erilaisia tehtäviä faktapohjaisista ja kaunokirjallisista teksteistä.</p> <p>Harjoitellaan kaikkia luetunymmärtämisen</p>

strategioita. ...harjoittelee lähdekritiikkiä ja lähdeviit- tausta.	strategioita. Erlaisia luetunymmärtämisen harjoituksia.
Kirjoittaminen	
Oppilas... ...osaa valita tekstin sisällön ja tarkoituksen kannalta sopivia sanoja ja ilmaisuja. ...rikastuttaa tekstejään (vaihtelevat ilmai- sut, synonyymit). ...tutustuu sanaluokkiin konjunktio, adverbi ja prepositio. ...osaa sanajärjestyksen päälauseessa ja tu- tustuu sivulauseen sanajärjestykseen. ...harjoittelee lauseenjäseniä: subjekti, pre- dikaatti, objekti. ...vahvistaa oikeinkirjoitusta niissä sanoissa, joissa ei ole kirjain-äännevastaavuutta. ...vahvistaa uusien substantiivien, verbien ja adjektiivien taivuttamista. ...harjoittelee verbin imperatiivia. ...Käyttää lähdeviitteitä. ...osaa kirjoittaa: kertovan tekstin (åter- givande, berättande), tietotekstin. ...Harjoittelee: argumentoiva teksti (esim. mielipidekirjoitus, kirja-, peli- ja elokuva-ar- vostelu), ohjeistava teksti, vertaileva teksti.	Kiinnitetään huomiota sanojen ja ilmauksien oikeaoppiseen käyttöön teksteissä. Harjoitellaan konjunktoiden, adverbien ja prepositioiden käyttöä. Harjoitellaan lauseenjäseniä. Pää- ja sivulauseen sanajärjestys. Oikeinkirjoitus: tj, sj Oikeinkirjoitustehtäviä ja saneluja. Taivutetaan uusia substantiiveja, verbejä ja adjektiiveja. Lähdeviitteiden käyttö Kirjoitetaan erityyppisiä tekstejä. Harjoitellaan uusia tekstilajeja.

Vuosiluokka 5, arviointi

Kommunikaatiotaidot	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (B1.2)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9- 10 (B2.1)

<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). •Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. •Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia. •Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolistista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja välillä joitakin aihepiirejä. •Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä. •Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. •Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. •Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksukset, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot). •Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusasetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat. •Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa. •Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. •Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. •Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. •Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. •Laajemmassa vapaassa puheessa kieliooppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.
Lukeminen	

Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (B1.1)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (B1.2)
<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kursiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. •Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. •Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista. 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa. •Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. •Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.
Kirjoittaminen	
Hyvän osaamisen taso, arvosana 8 (A2.2)	Kiitettävän osaamisen taso, arvosanat 9-10 (B1.1)
<ul style="list-style-type: none"> •Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. •Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). •Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. •Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja 	<ul style="list-style-type: none"> •Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. •Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. •Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. •Rutiinomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativimmat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

Vuosiluokka 6, tavoitteet, sisällöt ja arviointi

Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikyöpykielen osaaminen arvioidaan 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnissa vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-

oppimäärän tavoitteiden ja arviointikriteerien mukaan. Arviointikriteereillä tarkoitetaan osaamisen tason kuvauksia arvosanoille 5, 7, 8 ja 9.

Porvoon kaupungin kielikylpyopetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi löytyvät vuosiluokkien oppiainetaulukoista.

Vuosiluokat 7–9, tavoitteet ja sisällöt

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen (T1, T2 ja T3)	
Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.	Vuosiluokat 7–9: Oppiaineelle tyypillinen terminologia Opiskelutekniikat (esim. ajatuskartta) Ruotsin kielen vertailu jonkin muun kielen kanssa Pohjoismaat: kulttuuri ja elämänmuoto (Norja vl 7, Tanska vl 8, Islanti ja Ruotsi vl 9) Ruotsin kieli kansalliskielenä Ruotsinkieliset aineistot oppimisen edistäjänä
Kieltenopiskelutaidot (T4)	
Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa asettaa itselleen tavoitteita. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.	Vuosiluokat 7–9: Tavoitteiden asettaminen Vuorovaikutus (esim. pari- ja ryhmätyöt) Oppimisen reflektointi
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa (puhuminen)	
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa (T6) Oppilas uskaltaa ilmaista itseään ja osaa toimia ruotsiksi. Oppilas osallistuu opetuskeskusteluun ja käyttää ruotsin kieltä vastatessaan opettajan kysymyksiin kaikissa aineissa, jotka ovat kielikylpykielellä. Oppilas pyrkii käyttämään ruotsin kieltä luokkatoverinsa kanssa pari- ja ryhmätöissä. "Kielellinen sinnikkyys" = yrittää aina/ useimmiten käyttää kielikylpykieltä.	Vuosiluokat 7–9 Vakiosanontojen käyttö (esim. tervehdykset, anteeksipyyntö) Kiertoilmaukset keskusteluihin osallistuminen Oman mielipiteen ilmaiseminen
Viestintästrategioiden käyttö (T7) Oppilas käyttää ruotsin kieltä tutuissa jokapäiväisissä tilanteissa. Oppilas pystyy ilmaisemaan itseään ruotsiksi selkeästi ja kohteliaasti, hallitsee ruotsin kielen kieliopin myös puhuessaan.	Vuosiluokat 7–9 Fraasit Kielioppi Tarkennuksen tai toiston pyytäminen Avainsanojen löytäminen Esitykset, podcastit ym.

Oppilas pystyy pitämään esityksiä eri yleisöille.	
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä (kuullun ja luetun ymmärtäminen)	
<p>Tekstien tulkintataidot (T9)</p> <p>Oppilas kartuttaa sanavarastoaan esim. tekemällä sanalistoja lukuaineissa. Oppilas osaa käyttää sanakirjaa.</p> <p>Oppilas osaa käyttää erilaisia luku- ja opiskelustrategioita.</p> <p>Oppilas lukee pidempiä tekstejä (sekä käännöskirjallisia että faktatekstejä) ja tekee tekstiin liittyviä kysymyksiä. Oppilas pystyy tiivistämään tekstin sisällön.</p> <p>Oppilas pystyy seuraamaan kokonaisia elokuvia ja dokumenttiohjelmaa ruotsin kielellä.</p>	<p>Vuosiluokat 7–9</p> <p>Puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien tulkitseminen</p> <p>Sanavaraston kartuttaminen</p> <p>Eri tekstityyppeihin ja niiden rakenteeseen tutustuminen</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - puhuminen ja kirjoittaminen	
<p>Tekstin tuottamistaidot (T10)</p> <p>Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä esim. kertova, kuvaileva, selittävä, ohjaava.</p> <p>Oppilas harjoittelee kirjoittamaan kantaottavia tekstejä ja esseevastauksia.</p> <p>Oppilas osaa merkitä lähteensä.</p> <p>Oppilas osaa kielioppirakenteita ja kielioppinimityksiä.</p> <p>Oppilas tarkistaa oikeinkirjoitustaan.</p>	<p>Vuosiluokka 7</p> <p>Rakenteet ja teemat:</p> <p>Verbien aikamuodot, imperatiivi</p> <p>Substantiivien taiputus</p> <p>Adjektiivin vertailu</p> <p>Päälause</p> <p>Nordisk mytologi</p> <p>Vuosiluokka 8</p> <p>Rakenteet ja teemat:</p> <p>Verbin konditionaali</p> <p>Adjektiivin ja substantiivin yhteistaiputus</p> <p>Sivulauseen sanajärjestys</p> <p>Pohjoismainen kirjallisuus</p> <p>Vuosiluokka 9</p> <p>Rakenteet ja teemat:</p> <p>Sanajärjestys</p> <p>S-passiivi</p> <p>Suomenruotsalaisuus</p> <p>Ammatinvalinta</p>

Vuosiluokat 7–9, arviointi

Arviointi perustuu Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoon.

Kuullun ymmärtäminen

Arvosana 8 = taitotaso B2.1

Arvosana 9 = taitotaso B2.2

Päättöarviointi ruotsin kielen A-oppimäärän mukaan

Luetun ymmärtäminen

Arvosana 8 = taitotaso B2.1

Arvosana 9 = taitotaso B2.2

Päättöarviointi ruotsin kielen A-oppimäärän mukaan

Puhuminen

Arvosana 8 = taitotaso B1.1

Arvosana 9 = taitotaso B1.2

Päättöarviointi ruotsin kielen A-oppimäärän mukaan

Kirjoittaminen

Arvosana 8 = taitotaso B1.1

Arvosana 9 = taitotaso B1.2

Päättöarviointi ruotsin kielen A-oppimäärän mukaan

KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielten_taitotasoasteikko.pdf)

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - kuullun ymmärtäminen	
<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 8 (B2.1)</p> <p>Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksen, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot).</p> <p>Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.</p> <p>Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen</p>	<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 9 (B2.2)</p> <p>Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu).</p> <p>Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa.</p> <p>Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuri- viittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.</p>

välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - luetun ymmärtäminen	
<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 8 (B2.1)</p> <p>Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.</p> <p>Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin.</p> <p>Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 9 (B2.2)</p> <p>Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä.</p> <p>Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen.</p> <p>Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin.</p> <p>Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - puhuminen	
<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 8 (B1.1)</p> <p>Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.</p> <p>Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.</p> <p>Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran.</p>	<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 9 (B1.2)</p> <p>Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.</p> <p>Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p> <p>Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p>

<p>Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.</p> <p>Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeliteita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.</p>	<p>Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaan viestintää.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - kirjoittaminen</p>	
<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 8 (B1.1)</p> <p>Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.</p> <p>Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.</p> <p>Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.</p> <p>Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheetömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.</p>	<p>Osaamisen kuvaus arvosanalle 9 (B1.2)</p> <p>Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiäkin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista.</p> <p>Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyllissä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>

Kielikylpyopetuksen tuen suunnittelu

vuosi- luokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9
elokuu	ILS 1 höst (ruotsiksi)								
syyskuu				Sanelu (suo- meksi)			Seu- lonta (Digi- luki- seula)		
lokakuu									
marras- kuu									
joulukuu									
tammi- kuu		LUKIMAT 2							
helmikuu	LUKIMAT 2								
maalis- kuu		ALLU (tar- vittaessa)	ALLU (tarvitta- essa) Sanelu tai seu- lonta (Di- giluki- seula)	ALLU (tarvitta- essa)		ALLU			
huhtikuu	ILS 1 vår (ruotsiksi)	ILS 2 (ruotsiksi)	ILS 3 (ruot- siksi)	ILS 3 (ruot- siksi)	ILS 5 (ruot- siksi)	Matema- tiikan valta- kunnalli- nen koe			Mate- matii- kan val- takun- nallinen koe

Jokaisen teeman jälkeen tehdään Språkets hus (sanat ja käsitteet teemasta) ruotsiksi.

Vuosiluokkien 7–9 valinnaisaineet

Kielikylpyopetuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta on tarkoituksenmukaista järjestää vuosiluokkien 7–9 valinnaisaineet mahdollisuuksien mukaan ruotsin kielellä. Valinnaisaineiden opiskelu ruotsin kielellä tukee erityisen hyvin toiminnallisen kaksikielisyyden saavuttamista.

Valinnaisaineiden opetuksen järjestäminen ruotsin kielellä edellyttää yhteistyötä ruotsinkielisten perusopetuspalveluiden kanssa. Yhteistyötä tehdään viereisen Strömborgska skolanin kanssa. Järjestettävien valinnaisaineiden opetussuunnitelmat kirjataan Albert Edelfeltin koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä *kohdekieli*.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa

paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Laajamittainen kaksikielinen englanti-suomi opetus Porvoossa

Opetuksen järjestäminen

Porvoon kaupungin laajamittaisen kaksikielisen opetuksen kohdekieli on englanti. Opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja tavoitteena on, että oppilas saavuttaa peruskoulun aikana riittävät kielelliset valmiudet jatko-opintoihin kummallakin kielellä. Opetuksella tuetaan oppilaan monikielisyden kehittymistä sekä herätetään kiinnostusta ja tarjotaan välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opetus on tarkoitettu kaikille Porvoossa asuville, englannin kielellä opiskelusta kiinnostuneille oppilaille, jotka haluavat ja pysyvät opiskelemaan englannin kielellä. Oppilaille tulee olla riittävä suomen kielen taito tai englannin kielen taito. Opettajat käyttävät opetuskielenä englantia ja suomea ja keskustelukielenä pääosin englantia. Laajamittainen kaksikielinen opetus järjestetään Peipon koulussa.

Oppilaaksioton periaatteet

Kaksikieliseen englanti–suomi opetuksen 1. luokalle haetaan vuosittain marras-joulukuussa. Kaikki hakijat osallistuvat kielellisiä valmiuksia mittaavaan pääsykokeeseen tammikuussa, joka voidaan järjestää joko suomen kielellä tai englannin kielellä. Vuosiluokalta 2 eteenpäin koe on kaksikielinen. Oppilaspaikat täytetään pääsykokeessa saatujen tulosten perusteella. Pääsykokeessa tulee saavuttaa minimipistemäärä voidakseen tulla valituksi. Oppilaaksiotto päätökset tekee aluerehtori.

Perustettavan luokan minimioppilasmäärä on 12 ja maksimioppilasmäärä luokilla 1–2 on 21 ja luokilla 3–9 on 24 oppilasta Porvoon kaupungin oppilaaksiottoperiaatteiden mukaan. Muutoin oppilaaksiotossa noudatetaan Porvoon kaupungin oppilaaksi ottamisen periaatteita painotettuna opetuksen osalta. Kaksikieliselle luokalle valitun porvoolaisen oppilaan lähikoulu on Peipon koulu.

Kaksikielisen englanti–suomi opetuksen laajentuessa muille luokille, ylläpidetään jatkuvaa hakua. Kaksikieliseen opetukseen voidaan ottaa, mikäli luokalla on tilaa. Hakijan on saatava luokkatason pääsykokeesta vaadittu vähimmäispistemäärä. Mikäli hakija on osallistunut

kaksikieliseen englanti–suomi opetukseen aiemmassa koulussaan, voidaan valintapäätös tehdä ilman valintakoetta.

Opetukseen osallistuminen

Kun oppilas aloittaa opiskelun kaksikielisessä opetuksessa, hän ja hänen huoltajansa sitoutuvat jatkamaan siinä koko perusopetuksen ajan. Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen oppilaalla on oltava halu ja kyky selviytyä englannin- ja suomenkielisessä opetuksessa. Tärkeintä on, että oppilas kokee opiskelun ja oppimisen mielekkääksi sekä suoriutuu koulutehtävistään. Jos huomataan, että oppilaalla ei ole valmiuksia suorittaa vuosiluokkansa tasoisia tehtäviä englanniksi, hänet voidaan siirtää suomenkieliselle luokalle rehtorin päätöksellä huoltajan kuulemisen jälkeen. Tällöin Peipon koulu ei enää välttämättä ole oppilaan lähikoulu, jolloin uuden lähikoulupäätöksen tekee aluerehtori. Päätökset tehdään oppilaan edun mukaisesti.

Kohdekielen laajuus ja tuntijako

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa noudatetaan Porvoon kaupungin laajamittaisen kaksikielisen opetuksen tuntijakoa ja laajamittaisen kaksikielisen opetuksen tarkennettua tuntijakoa, jossa on määritelty kohdekielellä ja suomen kielellä opetettavat oppiaineet. Tarkennettu tuntijako päätetään lukuvuosittain ja tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Vuosiluokilla 1–6 englanninkielisen opetuksen osuus on 50–70 % oppilaan tunneista. Vuosiluokilla 7–9 englanninkielisen opetuksen osuus on 25–50 %. Koko perusopetuksen aikana oppilaat saavat opetusta sekä englanniksi että suomeksi mahdollisuuksien mukaan jokaisessa oppiaineessa.

Paikallinen tuntijako laajamittaisessa kaksikielisessä englanti-suomi opetuksessa

Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	5	4	3	4	3	45
A1-kieli (englanti)	2	2	2	2	3	2	2	2	3	20
B1-kieli (ruotsi)						2	2	2	2	8
Matematiikka	3	4	4	4	4	4	3,5	3,5	4	34
Ympäristöoppi	2	2	3	2	3	2				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto tai elämäkatsomustieto	1	1	1	2	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi				0	2	2	2	2	3	11
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	1	2	1	1	2			9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
Lisätunnit käsityöhön taito- ja taideaineiden valinnaistunneista				1	1	1	1			4
Liikunta	2	2	3	2	2	2	2	2	3	20
Lisätunnit liikuntaan taito- ja taideaineiden valinnaistunneista				1	1	1				3
Kotitalous							3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset								2	2	4
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet				1	1	1		4	2	9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä	22	22	23	24	26	26	30	30	30	233

Kohdekielen ja kohdekielellä opettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Tavoitteena on hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä suomen että englannin kielessä. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan tilanteita, joissa he voivat luonnollisesti olla vuorovaikutuksessa ja toimia englanniksi. Englannin kieli on sekä oppimisen kohde että oppimisen väline. Oppilaan kieli- ja kulttuuritietoisuutta tuetaan sekä englannin- että suomenkielisillä oppitunneilla.

Opetuksessa korostuu kielitietoinen opetus, havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan tuottamaan englantia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niin luokkatilanteissa kuin koulun muussakin toiminnassa.

Kaksikielisessä opetuksessa suomi ja englanti muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaat saavuttavat suuremman englannin kielen altistuksen ansiosta laajemman sanavaraston sekä toimivan aktiivisen kielitaidon.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa Porvoon kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritellyt tavoitteet sekä jatko-opiskelukelpoisuus koulun opetuskielellä. Arvioinnissa noudatetaan opetussuunnitelman mukaisia arviointikriteerejä. Todistukset annetaan suomen kielellä. Kohdekielen taitotavoitteiden saavuttamisesta voidaan antaa todistukseen erillinen liite. Yhdeksännellä ja kuudennella luokalla kohdekielen arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti A1-kielenä.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa kieltä tarkastellaan kielenkäytön eri osa-alueilla. Tavoitteiden osalta seurataan eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoja.

Vuosiluokka 1: Kielitaidon alkeiden hallinta

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.1

Taito tulkita tekstejä A.1.1

Taito tuottaa tekstejä A1.1

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- rohkaistuu käyttämään englannin kieltä.- ymmärtää yksinkertaisia ohjeita englannin kielellä.- oppii ymmärtämään opettajan ja vertaisryhmän puhetta.- osaa vastata tuttuihin, arkipäivässä käytettyihin kysymyksiin englanniksi.- osaa kertoa lyhyesti itsestään.- tunnistaa tuttuja sanoja elinympäristöstään.- kerryttää passiivista sanavarastoaan.- oppii kirjoittamaan sanatasolla helppoja, lyhyitä sanoja (numerot, omat perustiedot).- Pääpaino ensimmäisellä luokalla on puhutussa kielessä.
Kuullun ymmärtäminen
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää tervehdyksiä, nimisanoja, lukuja ja kehotuksia.- ymmärtää alkeellista kieltä.- tarvitsee toistoa, osoittamista ja kuvatukea.
Puhuminen
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- osaa vastata lyhyesti itseään koskeviin kysymyksiin.- turvautuu tarvittaessa äidinkieleen ja eleisiin.- vuorovaikutuksessa voi esiintyä taukoja ja katkoksia.- ääntämisessä voi esiintyä vaikeuksia.- hallitsee suppean sanavaraston ja joitakin opeteltuja fraaseja hyvin.
Luetun ymmärtäminen
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- tunnistaa kirjaimet.- tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.- hahmottaa ja ymmärtää uusia sanoja rajallisesti.

Kirjoittaminen

Oppilas

- osaa kirjoittaa kirjaimet ja numerot sekä omat perustiedot.
- osaa kirjoittaa oikein lyhyitä, tuttuja sanoja ja ilmaisuja.

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- tunnistaa keskeistä käsitteistöä ja sanastoa.
- harjoittelee yksinkertaisia sanallisia tehtäviä.
- harjoittelee tunnistamaan olennaista tietoa.
- harjoittelee vastaamaan kohdekielellä.
- tutustuu piirtämiseen osana ratkaisuprosessia.
- omaksuu matematiikalle tyypillistä kieltä pelien, leikkien ja toiminnallisuuden kautta.

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- ymmärtää lyhyitä suullisia ohjeita.
- harjoittelee ymmärtämään kirjallisia ohjeita.
- omaksuu keskeistä käsitteistöä.
- havainnoi lähiympäristönsä keskeisiä ilmiöitä kohdekielellä (esimerkiksi sääilmiöt).
- omaksuu ympäristöopille tyypillistä kieltä pelien, leikkien ja toiminnallisuuden kautta.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää lyhyitä ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- tunnistaa keskeistä välineistöä.

Vuosiluokka 2: Kehittyvä alkeiskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.2

Taito tulkita tekstejä A1.2

Taito tuottaa tekstejä A1.2

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet

Oppilas

- käyttää opetuskielenä ja luokkakielenä englantia.
- ymmärtää opettajan ja vertaisryhmän puhetta.
- osaa vastata tuttuihin, arkipäivässä käytettyihin kysymyksiin englanniksi.
- ymmärtää tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja.
- oppii lukemaan sanatasolla ja lausetasolla ja harjoittelee pienten tekstien lukemista.
- oppii kirjoittamaan sanatasolla ja harjoittelee lausetasoista kirjoittamista ja eri tekstilajien pienten tekstien tuottamista.

Toisella luokalla aloitetaan tutustuminen kirjoitettuun kieleen, mutta pääpaino on edelleen puhutussa kielessä.

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia.
- ymmärtää helppoa kieltä tilannevihjeiden avulla.
- tarvitsee toistoa, osoittamista ja kuvatukea.

Puhuminen

Oppilas

- osaa kertoa lyhyesti itsestään.
- selviää helppoissa arkielämän tilanteissa.
- voi satunnaisesti turvautua äidinkieleen ja eleisiin.
- vuorovaikutuksessa voi esiintyä taukoja ja katkoksia.
- ääntää opetellut asiat ymmärrettävästi.
- hallitsee suppean sanavaraston ja joitakin opeteltuja fraaseja hyvin.

Luetun ymmärtäminen

Oppilas

- ymmärtää tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja.
- ymmärtää helppoa ja lyhyistä tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen.
- hahmottaa ja ymmärtää uusia sanoja rajallisesti.

Kirjoittaminen

Oppilas

- osaa kirjoittaa muutamia sanoja ja lauseita itsestään ja lähipiiristään.
- osaa kirjoittaa opeteltuja perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.
- pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen.
-

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- tunnistaa keskeistä käsitteistöä ja sanastoa.
- harjoittelee yksinkertaisia sanallisia tehtäviä.
- harjoittelee tunnistamaan olennaista tietoa.
- omaksuu matematiikalle tyypillistä kieltä pelien, leikkien ja toiminnallisuuden kautta.
- osaa kysyä apua ja neuvoja.

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee ymmärtämään kirjallisia ohjeita.
- omaksuu keskeistä käsitteistöä.
- havainnoi lähiympäristönsä keskeisiä ilmiöitä kohdekielellä.
- omaksuu ympäristöopille tyypillistä kieltä pelien, leikkien ja toiminnallisuuden kautta.
- rohkaistuu jakamaan omia ideoita, tuotoksia ja pienimuotoisia tutkimuksia suullisesti englanniksi.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää pääosin annettuja ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- osaa oppimistilanteissa yleisesti käytössä olevan välineistön englanniksi.

Vuosiluokka 3: Toimiva alkeiskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.3

Taito tulkita tekstejä A1.3

Taito tuottaa tekstejä A1.3

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- käyttää englantia vuorovaikutustilanteissa ja selviää yksinkertaisesta vuoropuhelusta.- harjoittelee oman mielipiteensä ilmaisua.- ymmärtää itselleen kohdennettua yleiskieltä.- kehittää kuullun ymmärtämisen taitojaan.- harjoittelee lukemaan eripituisia tekstejä.- ymmärtää lyhyestä tekstistä yksittäisen tiedon.- osaa kirjoittaa lyhyesti itselleen tutuista asioista.
<p>Kuullun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää yksinkertaisia lausumia, kysymyksiä ja kehotuksia rutiinimaisissa keskusteluissa.- pystyy seuraamaan yksinkertaiseen omaan kokemukseen liittyviä keskusteluja.- ymmärtää itselle kohdennettua yleiskieltä.
<p>Puhuminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään.- selviää yksinkertaisista vuoropuheluista.- vuorovaikutustilanteissa esiintyy taukoja ja katkoksia.- ääntää opetellut asiat ymmärrettävästi.- hallitsee keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.
<p>Luetun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää tuttuja sanoja ja fraaseja.- ymmärtää lyhyestä tekstistä yksittäisen tiedon.- pystyy lukemaan joitakin tuntemattomia sanoja.

Kirjoittaminen

Oppilas

- osaa kirjoittaa tutuista asioista.
- osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä.
- pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen.
-

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee puhumaan matematiikasta englanniksi.
- osaa kysyä apua ja neuvoja englanniksi.
- harjoittelee käsitteiden käyttöä.
- kehittää kohdekielellä vastaamisen taitoaan.

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- omaksuu keskeistä englanninkielistä käsitteistöä.
- rohkaistuu jakamaan omia ideoita, tuotoksia ja pienimuotoisia tutkimuksia suullisesti englanniksi.
- harjoittelee englanninkielisten taulukoiden, karttojen ja kaavioiden tulkitsemista.
- harjoittelee keskustelemaan englanniksi itselle tutuista ympäristöopin ilmiöistä.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää pääosin annettuja ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- hallitsee oppimistilanteissa yleisesti käytössä olevan välineistön englanniksi.
- pyrkii käyttämään englannin kieltä vertaisryhmässä ja oppimistilanteissa.
- harjoittelee itse- ja vertaisarviointia englanniksi suullisesti
- kertoo lyhyesti kokemuksistaan englanniksi.

Vuosiluokka 4: Peruskielitaidon alkuvaihe

Taito toimia vuorovaikutuksessa A2.1

Taito tulkita tekstejä A2.1

Taito tuottaa tekstejä A2.1

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- käyttää englantia vuorovaikutustilanteissa ja selviytyy tavanomaisista sosiaalisista tilanteista.- pystyy seuraamaan arkipäiväisiä keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.- kehittää kirjallisen tuottamisen taitojaan ja pystyy lyhyeen vapaaseen kirjalliseen tuotokseen.- kehittää lukutaitoaan ja ymmärtää lyhyestä tekstistä pääajatuksen.- tutustuu englannin kielen eri variantteihin.
<p>Kuullun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää yksinkertaista puhetta itselle tärkeästä aiheesta.- pystyy seuraamaan itseään kiinnostavia keskusteluja ja ymmärtää ydinsisällön.- havaitsee aihepiirin vaihdoksen.- ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.
<p>Puhuminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- osaa aloittaa ja lopettaa vuoropuhelun.- selviytyy tavanomaisista arkitilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.- ääntää ymmärrettävästi.- hallitsee yksinkertaisimman kieliopin vapaassa puheessa.
<p>Luetun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää tavanomaisia tekstejä.- ymmärtää lyhyestä tekstistä pääajatuksen.- pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.

Kirjoittaminen

Oppilas

- osaa kirjoittaa tutuista asioista.
- osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä.
- pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen.
- osaa käyttää rinnasteisia lauseita ja perusaikamuotoja.

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee puhumaan matematiikasta englanniksi ja selostamaan yksinkertaisten matemaattisten tehtävien ratkaisuprosesseja.
- osaa kysyä apua ja neuvoja englanniksi.
- kehittää kohdekielellä vastaamisen taitoaan.
-

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- omaksuu keskeistä englanninkielistä käsitteistöä.
- rohkaistuu jakamaan omia ideoita, tuotoksia ja pienimuotoisia tutkimuksia suullisesti englanniksi.
- harjoittelee englanninkielisten taulukoiden, karttojen ja kaavioiden tulkitsemista.
- harjoittelee keskustelemaan englanniksi erilaisista ympäristöopin ilmiöistä.
- harjoittelee etsimään tietoa erilaisista englanninkielisistä lähteistä.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää annettuja ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- hallitsee oppimistilanteissa käytettävän välineistön englanniksi.
- käyttää englannin kieltä vertaisryhmässä ja oppimistilanteissa.
- toteuttaa itse- ja vertaisarviointia englanniksi suullisesti.
- kertoo lyhyesti havainnoistaan ja kokemuksistaan englanniksi.

Vuosiluokka 5: Kehittyvä peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A2.2

Taito tulkita tekstejä A2.2

Taito tuottaa tekstejä A2.2

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää yleiskieltä.- vaihtaa ajatuksia/ tietoja ja ylläpitää vuorovaikutusta.- siirtyy arkikielestä kohti asiapitoisempaa tekstiä ja sanavarastoa.- kehittää lukurutiiniaan ja hyödyntää erilaisia lukutekniikoita.- harjoittelee erityylisten ja -pituisten tekstien tuottamista.- tunnistaa tekstilajeille ja kerronnalle tyypillisiä sävyjä ja ilmaisun keinoja.- totuttelee englannin kielen eri variantteihin.
<p>Kuullun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää yksinkertaista asiapuhetta.- pystyy tunnistamaan ympärillä käytävän keskustelun aiheen.- havaitsee aihepiirin vaihdoksen.- ymmärtää tavallista sanastoa ja idiomeja.- ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.
<p>Puhuminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- pystyy osallistumaan keskusteluihin itselle tärkeistä asioista.- osaa kuvata lähipiiriään ja jokapäiväisiä asioita.- selviytyy tavanomaisista arkitilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista.- osaa useita yksinkertaisia ja joitakin vaativampia rakenteita.
<p>Luetun ymmärtäminen</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää pääasiat ja yksityiskohtia viesteistä ja faktateksteistä.- pystyy hankkimaan uutta tietoa lyhyistä teksteistä.- osaa päätellä joitakin vieraita sanoja kieliasun ja kontekstin perusteella.

Kirjoittaminen

Oppilas

- selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.
- osaa kirjoittaa tapahtumista, menneistä asioista ja henkilökohtaisista kokemuksista.
- osaa arkisen perussanaston rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee puhumaan matematiikasta englanniksi ja selostamaan yksinkertaisten matemaattisten tehtävien ratkaisuprosesseja.
- harjoittelee perustelemaan ja arvioimaan tuloksia.
- kehittää kohdekielellä vastaamisen taitoaan.

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee kirjoittamaan lyhyitä tietotekstejä kohdekielellä ympäristöopin teemoista.
- osaa valmistella esityksen osana ryhmää.
- keskustele englanniksi ympäristöopin teemoista.
- osaa etsiä tietoa erilaisista englanninkielisistä lähteistä.

Historian keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- tutustuu keskeisiin käsitteisiin kohdekielellä.
- harjoittelee ymmärtämään syitä ja seurauksia kohdekielisessä yksinkertaisessa tekstissä.
- pystyy päättämään tuntemattomia käsitteitä asiayhteyden perusteella.
- harjoittelee kirjoittamaan lyhyitä tietotekstejä kohdekielellä historian teemoista.
- osaa valmistella esityksen osana ryhmää.
- keskustele englanniksi historian teemoista.
- osaa etsiä tietoa erilaisista englanninkielisistä lähteistä.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää annettuja ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- hallitsee oppimistilanteissa käytettävän välineistön englanniksi.

- käyttää englannin kieltä vertaisryhmässä ja oppimistilanteissa.
- toteuttaa itse- ja vertaisarviointia englanniksi suullisesti.
- harjoittelee itse- ja vertaisarviointia englanniksi kirjallisesti.
- osaa kertoa havainnoistaan ja kokemuksistaan englanniksi.

Vuosiluokka 6: Toimiva peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa B1.1

Taito tulkita tekstejä B1.1

Taito tuottaa tekstejä B1.1

Englannin kielen keskeiset oppimistavoitteet
Oppilas <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää ja erottaa kuulemaansa uutta ja haastavaa sanastoa sisältävän puheen oleellisen sisällön.- pystyy aktiivisesti osallistumaan arkisiin keskusteluihin.- ymmärtää kuulemaansa englannin eri varianteista.- osaa lukea ja tulkita eripituisia ja -tyylisiä tekstejä.- osaa kirjoittaa eripituisia ja -tyylisiä tekstejä.- opettelee arvioimaan kriittisesti lukemaansa.- tutustuu muihin kulttuureihin kirjallisuuden avulla.
Kuullun ymmärtäminen
Oppilas <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat kerronnasta ja puheesta.- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta.- ymmärtää tavallista sanastoa ja idiomeja.- ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.
Puhuminen
Oppilas <ul style="list-style-type: none">- pystyy osallistumaan erilaisiin keskusteluihin ja kertomaan yksityiskohdista.- osaa kuvata lähipiiriään ja jokapäiväisiä asioita.- osaa ylläpitää keskustelua.- osaa useita erilaisia ja joitakin vaativampia rakenteita.- ääntää ymmärrettävästi.
Luetun ymmärtäminen
Oppilas <ul style="list-style-type: none">- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia myös valmistautumatta.- pystyy hankkimaan uutta tietoa lyhyistä teksteistä.- osaa päätellä joitakin vieraita sanoja kieliasun ja kontekstin perusteella.

Kirjoittaminen

Oppilas

- pystyy kirjoittamaan monipuolisesti itseään kiinnostavista kuvitelluista ja todellisista aiheista.
- pystyy välittämään tietoa kirjallisen viestinnän muodoissa.
- osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin.

Oppiaineiden kielelliset tavoitteet

Matematiikan keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- harjoittelee puhumaan matematiikasta englanniksi ja selostamaan yksinkertaisten matemaattisten tehtävien ratkaisuprosesseja.
- harjoittelee perustelemaan ja arvioimaan tuloksia.
- kehittää kohdekielellä vastaamisen taitoaan.

Ympäristöopin keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- osaa kirjoittaa lyhyitä tietotekstejä hyödyntäen eri tietolähteitä.
- osaa valmistella ja esittää esityksen ympäristöopin teemasta.
- keskustele englanniksi ympäristöopin teemoista.
- pystyy päättämään tuntemattomia käsitteitä asiayhteyden perusteella.

Historian keskeiset kielelliset oppimistavoitteet

Oppilas

- tutustuu keskeisiin käsitteisiin kohdekielellä.
- harjoittelee ymmärtämään syitä ja seurauksia kohdekielisissä teksteissä
- pystyy päättämään tuntemattomia käsitteitä asiayhteyden perusteella.
- osaa kirjoittaa lyhyitä tietotekstejä hyödyntäen eri tietolähteitä.
- osaa valmistella ja esittää esityksen historian teemasta.
- keskustele englanniksi historian teemoista.

Taito- ja taideaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää annettuja ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan.
- hallitsee oppimistilanteissa käytettävän välineistön englanniksi.
- käyttää englannin kieltä sujuvasti vertaisryhmässä ja oppimistilanteissa.

- toteuttaa itse- ja vertaisarviointia englanniksi suullisesti ja kirjallisesti.
- osaa kertoa havainnoistaan ja kokemuksistaan englanniksi.

11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteeseen perustuva perusopetus

12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteeseen perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteeseen perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatustieteiden taustalla olevaan arvo- tai kasvatustieteeseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa.

Porvoon kaupungin suomenkielisessä perusopetuksessa ei järjestetä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteeseen perustuvaa opetusta.

13. Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1–6 ja vuosiluokille 7–9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1–6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7–9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tunti- jaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetus- suunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

13.2. Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1–9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden

opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle.

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1–9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (225 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Koulut tarkentavat tarjoamansa valinnaisaineet lukuvuosisuunnitelmassa tai erikseen julkaitavassa valinnaisaineoppaassa. Tässä yhteydessä tarkennetaan sekä vuosiviikkotuntien jakaminen vuosiluokittain että kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet. Kouluja rohkaistaan järjestämään kahden (2) vuosiviikkotunnin laajuisia valinnaisia.

13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielille varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.